

Početna stranica>Sudski postupci>Građanski predmeti>**Sud koje države je nadležan?**

Sud koje države je nadležan?

Pravo Europske unije može odrediti koji je sud nadležan za rješavanje predmeta kad obje stranke u sporu pokrenu postupke u različitim državama članicama EU-a.

Primjerice, nakon prometne nesreće u kojoj su sudjelovale dvije osobe, jedna iz Njemačke i jedna iz Francuske, one se mogu međusobno tužiti radi odštete u državama u kojima žive.

U zakonodavstvu Europske unije utvrđeno je na kojim bi se sudovima i u kojim državama članicama trebao voditi postupak kako bi se izbjegle proturječne odluke. Primjenjuje se načelno pravilo prema kojem se tužba protiv osobe podnosi u državi u kojoj ona živi. Nadalje, druga pravila o nadležnosti moguće je navesti kao alternativu u specifičnim slučajevima, primjerice, osobu koja ne izvršava ugovorne obveze može se tužiti u mjestu izvršenja odgovarajuće obveze (npr. u mjestu u koje je kupljena roba trebala biti dostavljena). Postoje posebna pravila kojima se štite određene skupine kao što su potrošači, radnici i osigurane osobe.

U području obiteljskog prava utvrđena su pravila EU-a kako bi odredilo gdje se vodi postupak u vezi s razvodom, utvrđivanjem roditeljske odgovornosti ili pitanjima u vezi s uzdržavanjem.

Za detaljne informacije koje se odnose na određenu zemlju odaberite odgovarajuću zastavu.

Kada utvrdite odgovarajuću državu članicu na temelju pravila o nadležnosti, morate pronaći sud koji je stvarno nadležan.

[Europski pravosudni atlas u građanskim stvarima](#) sadržava nazive i adrese svih sudova u državama članicama koji su nadležni u građanskim i trgovačkim pitanjima (prvostupanjski sudovi, žalbeni sudovi itd.), kao i zemljopisna područja nadležnosti tih sudova.

Posljednji put ažurirano: 18/01/2019

Stranicu održava Europska komisija. Informacije na ovoj stranici ne odražavaju nužno službeno stajalište Europske komisije. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest koja se odnosi na propise za autorska prava za europske stranice.

Izvorna jezična inačica ove stranice nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Sljedeći jezici već su prevedeni.

Nadležnost - Belgija

1 Moram li tužbu podnijeti redovnom građanskom sudu ili specijaliziranom sudu (npr. sudu za radne sporove)?

Ne primjenjuje se.

2 Ako je predmet u nadležnosti redovnih građanskih sudova (odnosno ako ti sudovi imaju odgovornost za takve predmete), kako doznati kojem sudu treba podnijeti tužbu?

2.1 Postoji li razlika između nižih i viših redovnih građanskih sudova (npr. okružnih sudova kao nižih sudova i regionalnih sudova kao viših sudova), a ako postoji, koji je sud nadležan za moj predmet?

Uvod

S obzirom na posebne značajke belgijskog pravnog sustava, na pitanja 1. i 2.1. moramo odgovoriti zajedno radi jasnoće.

Prvo je potrebno razlikovati između apsolutne nadležnosti (koja se ponekad naziva i stvarnom nadležnošću) i mjesne nadležnosti.

Svaki tužbeni zahtjev ima predmet, a u mnogim slučajevima i novčanu vrijednost. Zakonodavac utvrđuje opseg apsolutne nadležnosti navodeći prirodu i vrijednost tužbenih zahtjeva u kojima sud smije odlučivati.

Apsolutna nadležnost opisana je u ovom informativnom paketu u odgovoru na pitanja 1. i 2.1.

Sudovi nemaju mjesnu nadležnost u cijeloj Belgiji. Država je zakonom podijeljena na područja mjesne nadležnosti (podokruge, okruge itd.). Svaki sud nadležan je samo na svom području. To se naziva mjesnom nadležnošću. Ona je opisana u odgovoru na pitanje 2.2.

Puna nadležnost: prvostupanjski sud (rechtbank van eerste aanleg).

Prvostupanjski sud ima „punu nadležnost”. To znači da prvostupanjski sud, za razliku od drugih sudova, može odlučivati u svim predmetima, uključujući one koji su u nadležnosti drugih sudova.

U skladu s odjeljkom 568. Zakona o sudskom postupku (Gerechtelijk Wetboek) predviđeno je da prvostupanjski sud odlučuje o svim tužbenim zahtjevima, osim onima koji se izravno podnose žalbenom sudu ili Kasacijskom sudu. Prvostupanjski sud stoga ima uvjetnu punu nadležnost. Puna je nadležnost uvjetna jer se tuženik može pozvati na nenadležnost na temelju posebne nadležnosti drugog suda. Prvostupanjski sud ima i niz isključivih nadležnosti. Tom je sudu moguće podnijeti razne tužbe čak i kada je vrijednost potraživanja manja od 2500 EUR, na primjer, u slučaju tužbenih zahtjeva koji se odnose na osobni položaj.

Ostali sudovi.

Popis ostalih sudova nalazi se u nastavku kao i kratak opis njihove apsolutne nadležnosti.

a) Parnični sud (Vrederechter)

U skladu s odjeljkom 590. Zakona o sudskom postupku, parnični sud ima opću nadležnost za sve tužbene zahtjeve čija vrijednost ne premašuje 2500 EUR, osim onih koji su posebno dodijeljeni drugom sudu. Osim te opće nadležnosti, parnični sud ima niz posebnih ovlasti (vidjeti odjeljke 591., 593. i 594. Zakona o sudskom postupku) i isključivih ovlasti (odjeljci 595. i 597. Zakona o sudskom postupku) bez obzira na vrijednost tužbenog zahtjeva. Primjeri tih posebnih ovlasti uključuju sporove povezane s najmom, suvlasništvom, pravom korištenja i plaćanjem uzdržavanja. Parnični sud nadležan je i za izdavanje potvrda i izjava o usvajanju. Hitna izvlaštenja i pečačenja također su dio isključivih ovlasti parničnog suda.

b) Policijski sud (Politie rechtbank)

U skladu s odjeljkom 601.a Zakona o sudskom postupku policijski sud odlučuje o svim tužbenim zahtjevima za naknadu štete koji proizlaze iz prometne nesreće, bez obzira na iznos. Za to ima isključivu ovlast.

c) Trgovački sud (Rechtbank van koophandel)

U skladu s odjeljkom 573. Zakona o sudskom postupku, trgovački sud odlučuje u prvom stupnju o sporovima između trgovaca koji se odnose na radnje koje se u skladu sa zakonom smatraju trgovačkim radnjama i za koje nisu nadležni parnični sud ili policijski sud.

Osoba koja nije trgovac i koja pokreće postupak protiv trgovca može izabrati hoće li pokrenuti postupak pred trgovačkim sudom, ali trgovac ne može pred trgovačkim sudom pokrenuti postupak protiv osobe koja nije trgovac. Trgovački sud također odlučuje u sporovima koji se odnose na mjenice i zadužnice, a čija vrijednost premašuje 2500 EUR.

Uz te opće ovlasti, trgovački sud također ima niz posebnih i isključivih ovlasti. Posebne su ovlasti navedene u odjeljku 574. Zakona o sudskom postupku. One uključuju, među ostalim, sporove koji se odnose na trgovačko društvo i tužbene zahtjeve koji se odnose na špediciju i kopneni prijevoz. U odjeljku 574. pododjeljku 2. Zakona o sudskom postupku opisana je isključiva nadležnost trgovačkog suda: tužbe i sporovi koji proizlaze izravno iz stečaja i postupaka sudskog preustroja u skladu s odredbama Zakona o stečaju od 8. kolovoza 1997. i Zakona o kontinuitetu poslovanja od 31. siječnja 2009. te o kojima se podaci mogu pronaći u izvanrednom zakonu koji se primjenjuje na sustav stečaja i postupke sudskog preustroja.

d) Radni sud (Arbeidsrechtbank)

Radni sud glavni je izvanredni sud i uglavnom ima posebne ovlasti. Te su ovlasti opisane u odjeljcima 578. i dalje Zakona o sudskom postupku: radni sporovi

sporovi koji se odnose na nesreće na radu i profesionalne bolesti

sporovi koji se odnose na socijalno osiguranje.

Radni sud ima isključivu nadležnost za primjenu administrativnih sankcija utvrđenih zakonima i propisima iz odjeljaka 578. do 582., zakonom koji se odnosi na administrativne kazne u slučaju povrede nekih društvenih pravila te u vezi sa zahtjevima koji se odnose na programe upravljanja dugom.

e) Predsjednici sudova – prethodni postupci

U odjeljcima 584. do 589 Zakona o sudskom postupku propisano je da su predsjednici sudova (prvostupajskih, trgovačkih i radnih sudova) nadležni donositi privremene mjere u svim hitnim slučajevima u pitanjima koja su u nadležnosti njihovih sudova. Uvjet je da predmeti moraju biti hitni i da je privremena mjera samo privremena i ne dovodi u pitanje sam predmet. Primjeri su traženje vještačenja, saslušanja svjedoka itd.

f) Ovršni sud (Beslagrechter) (vidjeti odjeljak 1395. Zakona o sudskom postupku)

Svi tužbeni zahtjevi koji se odnose na ovrhe prije donošenja presude, načine ovrhe i intervencije Ureda za potraživanja povezana s uzdržavanjem prema zakonu o osnivanju Ureda za potraživanja od 21. veljače 2003. u okviru Savezne službe za javne financije podnose se ovršnom sudu.

g) Sud za maloljetnike (Jeugdrecht)

Iako su Zajednice (tj. države članice belgijske savezne države) nadležne za pitanja zaštite mladih, ustrojstvo sudova za maloljetnike i dalje je savezno pitanje koje je uređeno saveznim Zakonom o zaštiti mladih (Federale Wet betreffende de Wet op de Jeugdscherming) od 8. travnja 1965. Sud za maloljetnike dio je prvostupajskog suda koji se bavi pitanjima zaštite mladih. Sud za maloljetnike nadležan je i za neka građanska pitanja kao što su odobravanje usvajanja, sporovi između roditelja povezani s ostvarivanjem roditeljske skrbi i prava pristupa djetetu itd.

2.2 Mjesna nadležnost (je li sud u gradu A ili gradu B nadležan za moj predmet?)

2.2.1 Osnovno pravilo mjesne nadležnosti

Belgijski pravni sustav djeluje na načelu slobodnog izbora tužitelja. Opće je pravilo propisano u odjeljku 624. Pododjeljku 1. Zakona o sudskom postupku.

Tužitelj obično pokreće postupak pred sudom u mjestu boravišta tuženika ili u mjestu boravišta jednog od tuženika.

Što ako je tuženik pravna osoba? Boravištem pravne osobe smatra se njezino sjedište, odnosno upravno sjedište iz kojeg se upravlja poduzećem.

2.2.2 Iznimke u odnosu na osnovno pravilo

Glavni tekst (na lijevoj strani)

Odgovor unesite ovdje. Nemojte mijenjati vrstu i veličinu slova.

2.2.2.1 Kada mogu odabrati između suda u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila) i drugog suda?

Tužitelj u nekim predmetima može izabrati pred kojim će sudom pokrenuti postupak. To je opisano, među ostalim, u odjeljku 624. pododjeljcima 2. i 4.

Zakona o sudskom postupku. Osim suda koji se nalazi u mjestu boravišta tuženika ili jednog od tuženika, tužitelj može izabrati:

sud koji se nalazi u mjestu gdje su nastale obveze, ili jedna od obveza, koje su predmet spora ili gdje te obveze jesu ili su trebale biti izvršene;

sud u mjestu boravišta izabranom za provođenje postupka;

sud u mjestu u kojem se sudski izvršitelj osobno obratio tuženiku, ako tuženik ili, ako je to primjenjivo, jedan od tuženika, nema boravište u Belgiji ili u inozemstvu.

U pravnom se sustavu također pretpostavlja da u prethodnim pitanjima mjesnu nadležnost ima predsjednik suda u mjestu u kojem će se izvršavati presuda.

U odnosu na uzdržavanje, u odjeljku 626. Zakona o sudskom postupku propisano je da se tužbe povezane s uzdržavanjem iz odjeljka 591. pododjeljka 7. mogu pokrenuti pred sudom u mjestu boravišta tuženika (to je roditelj koji ima pravo na primanje uzdržavanja).

Međutim, odredbe iz odjeljaka 624. i 626. dopunske su prirode i stranke od njih mogu odstupati. Stranke stoga mogu sklopiti sporazum o nadležnosti za svaki spor, što znači da se spor može pokrenuti samo pred određenim prvostupajskim sudom.

Međutim, postoje neke iznimke od tog općeg načela slobode izbora.

Na primjer, zakonodavac je utvrdio neke predmete u kojima tužitelj nema mogućnost izbora. Ti su predmeti posebno navedeni u odjeljcima 627. do 629.

Zakona o sudskom postupku. Primjeri su sljedeći:

sporovi koji se odnose na ugovore o radu (odjeljak 627. Pododjeljak 9.): nadležni sud je sud u mjestu u kojem se nalazi rudnik, tvornica, radno mjesto, skladište ili ured i, općenito, u mjestu koje je namijenjeno za rad poduzeća, obavljanje zanimanja ili aktivnosti partnerstva, udruženja ili organizacije;

u slučaju zahtjeva za razvod ili za zakonsku rastavu na temelju određenih činjenica ili zahtjeva za pretvaranje zakonske rastave u razvod (odjeljak 628. pododjeljak 1.): nadležan je sud u mjestu posljednjeg boravišta bračnog para ili boravišta tuženika.

Međutim, sloboda izbora ni u takvim slučajevima nije potpuno ograničena. U odjeljku 630. Zakona o sudskom postupku propisano je da stranke mogu, na temelju sporazuma, odstupiti od zakonskih odredbi kad nastane spor. Sporazumi sklopljeni prije nastanka spora, međutim, smatraju se ništavima po sili zakona.

2.2.2.2 Kada moram odabrati neki drugi sud, a ne onaj u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila)?

U nizu predmeta, koji su posebno opisani u odjeljcima 631. do 633. Zakona o sudskom postupku, isključivu mjesnu nadležnost ima samo jedan sud. Tužitelj stoga nema izbora i nije moguće sklopiti sporazum o nadležnosti prije ili nakon nastanka spora. Ti predmeti uključuju:

stečaj (odjeljak 631. pododjeljak 1. Zakona o sudskom postupku): trgovački sud koji ima mjesnu nadležnost u mjestu u kojem trgovac ima sjedište na dan objave stečaja ili na dan podnošenja tužbe ili, u slučaju pravne osobe, u mjestu gdje se nalazi registrirano sjedište te pravne osobe. Sekundarni stečaj: trgovački sud koji ima mjesnu nadležnost u mjestu u kojem osoba u stečaju ima mjesto poslovanja. Ako postoji više mjesta poslovanja, nadležan je sud kojem je prvo podnesen zahtjev;

sudski preustroj (odjeljak 631. pododjeljak 2. Zakona o sudskom postupku): nadležni je trgovački sud onaj koji ima mjesnu nadležnost u mjestu u kojem dužnik ima glavni poslovni nastan na dan podnošenja zahtjeva ili gdje predmetna pravna osoba ima registrirano sjedište;

sporove koji se odnose na primjenu Poreznog zakona (odjeljak 632.): mjesnu nadležnost ima sud u mjestu sjedišta Žalbenog suda u kojem se nalazi ured koji ubire ili bi trebao ubirati porez ili, ako se spor ne odnosi na naplatu poreza, u mjestu gdje se nalazi Porezna i Carinska uprava koja je donijela spornu odluku. Međutim, ako se ti postupci vode na njemačkom jeziku, isključivu nadležnost ima prvostupanjski sud; tužbe koje se odnose na ovrhu prije donošenja presude i način ovrhe (odjeljak 633.): nadležan je sud u mjestu ovrhe, osim ako zakonom nije predviđeno drugačije. U slučaju ovrhe treće strane, nadležan je sud u mjestu boravišta dužnika koji je predmet ovrhe. Ako je boravište ovršenika u inozemstvu ili nije poznato, nadležan je sud u mjestu izvršenja ovrhe (vidjeti isto: članak 22. stavak 5. Uredbe Vijeća (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima).

2.2.2.3 Mogu li stranke same dodijeliti nadležnost sudu koji inače ne bi bio nadležan?

Kao što je već navedeno, odredbe u odjeljcima 624. i 626. dopunske su prirode i strankama je dopušteno od njih odstupiti. Stranke stoga mogu sklopiti sporazum o nadležnosti za svaki spor, što znači da se spor može pokrenuti samo pred određenim prvostupanjskim sudom.

U slučajevima u odjeljcima 627. do 629. Zakona o sudskom postupku, nije moguće sklapati sporazume o nadležnosti prije nastanka spora. Međutim, iz odjeljka 630. može se zaključiti da su takvi sporazumi dopušteni nakon nastanka spora.

U slučajevima opisanim u odjeljcima 631. do 633. Zakona o sudskom postupku, nije dopušteno sklapati sporazume o nadležnosti.

3 Ako je predmet u nadležnosti specijaliziranih sudova, kako doznati kojem se sudu moram obratiti?

Odgovor na to pitanje nalazi se u odgovoru na pitanja 1. i 2.

Poveznice

Odgovarajući odjeljci Zakona o sudskom postupku: Savezna javna pravosudna služba

kliknite „Pročišćeno zakonodavstvo“

pod „Vrsta prava“ odaberite „Zakon o sudskom postupku“

za „rječ(1)“ unesite: „624“

kliknite „Preuzmi“

kliknite „Popis“

* kliknite „Pravosuđe od A do Z“

* odaberite „Sudovi: nadležnost“

Pomoć pri pronalaženju mjesno nadležnog suda: Savezna javna pravosudna služba

kliknite „Mjesna nadležnost“.

Posljednji put ažurirano: 06/11/2015

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Nadležnost - Bugarska

1 Moram li tužbu podnijeti redovnom građanskom sudu ili specijaliziranom sudu (npr. sudu za radne sporove)?

Na temelju bugarskog Ustava sudske ovlasti izvršavaju Vrhovni sud, Vrhovni upravni sud, žalbeni sudovi, regionalni sudovi, vojni sudovi i okružni sudovi. Zakonskim se aktom mogu uspostaviti i specijalizirani sudovi. Izvanredni sudovi nisu dopušteni. Na temelju Zakona o pravosudnim tijelima, upravni sudovi nalaze se na istim mjestima i imaju istu mjesnu nadležnost kao i regionalni sudovi. Upravnom sudu trebate podnijeti zahtjev ako želite da se odluka javnog tijela izmijeni, stavi izvan snage ili poništi, ili ako želite da sud naloži javnom tijelu da izda određenu odluku, ako smatrate da je javno tijelo postupilo protupravno ili da je protupravno propustilo djelovati, osim ako je za vaš predmet nadležan Vrhovni upravni sud. Ne postoje drugi specijalizirani sudovi. Ako ste stranka u građanskoj parnici, o vašem će predmetu odlučivati redovni građanski sud. Na temelju Zakona o parničnom postupku, posebna postupovna pravila primjenjuju se na posebno žurne stvari, predmete koji se odnose na brak i bračno stanje, lišavanje pravne i poslovne sposobnosti, sudsku podjelu, zaštitu i povrat imovine, vlasničke listove i zajedničke sporove. Na temelju Zakona o parničnom postupku, posebna postupovna pravila primjenjuju se i na određene izvanparnične postupke, kao što je zahtjev za izdavanje naloga za izvršenje. Na temelju Zakona o trgovini, posebna pravila primjenjuju se i na postupke u slučaju nesolventnosti u kojima odlučuju trgovački odjeli regionalnih sudova ako su oni izvorno nadležni sudovi.

2 Ako je predmet u nadležnosti redovnih građanskih sudova (odnosno ako ti sudovi imaju odgovornost za takve predmete), kako doznati kojem sudu treba podnijeti tužbu?

2.1 Postoji li razlika između nižih i viših redovnih građanskih sudova (npr. okružnih sudova kao nižih sudova i regionalnih sudova kao viših sudova), a ako postoji, koji je sud nadležan za moj predmet?

Na temelju bugarskog Zakona o parničnom postupku, zahtjev trebate podnijeti okružnom sudu (*rayonen sad*), osim ako je za vašu vrstu predmeta izvorno nadležan regionalni sud (*okrazhen sad*).

Zahtjev trebate podnijeti regionalnom sudu ako se vaš predmet odnosi na sljedeće: utvrđivanje ili osporavanje očinstva/majčinstva, prestanak odnosa posvojenja, proglašenje osobe pravno i poslovno nesposobnom ili opoziv takvog proglašenja, vlasništvo ili stvarna prava nad nekretninom ako je vrijednost iznosa vaše tražbine veća od 50 000 BGN, građanski ili trgovački spor oko iznosa većeg od 25 000 BGN (osim ako se vaš predmet odnosi na plaćanja za uzdržavanje, zahtjev u području radnog prava ili povrat neodobrenih rashoda), nedopuštenu, nevažeću ili netočnu registraciju poduzeća za koju su u skladu sa zakonom izvorno nadležni regionalni sudovi, predmet koji u skladu s drugim propisima razmatra regionalni sud, tražbine, bez obzira na njihovu vrijednost, objedinjene u jedan zahtjev za koji je nadležan regionalni sud, ako će se preispitivati u okviru istog postupka. Ako želite obraniti svoja prava kao suradnik u poduzeću, osporiti odluku članova poduzeća, poništiti osnivanje poduzeća, zatvoriti poduzeće ili pokrenuti postupak u slučaju nesolventnosti, trebate podnijeti zahtjev regionalnom sudu u mjestu gdje se nalazi registrirano mjesto poslovanja poduzeća.

2.2 Mjesna nadležnost (je li sud u gradu A ili gradu B nadležan za moj predmet?)

2.2.1 Osnovno pravilo mjesne nadležnosti

Zahtjev trebate podnijeti sudu koji je nadležan za okrug (*rayon*) u kojem tuženik ima boravište ili u kojem se nalazi registrirano mjesto poslovanja poduzeća ili njegovo sjedište.

Ako se vaš spor odnosi na vladine institucije ili pravnu osobu, zahtjev morate podnijeti sudu u mjestu u kojem se nalazi njihovo sjedište. Ako se vaš spor odnosi izravno na podružnicu poduzeća, zahtjev možete podnijeti i jednom od sudova u mjestu u kojem se nalazi ta podružnica.

Ako želite pokrenuti građansku tužbu protiv bugarske države, zahtjev trebate podnijeti jednom od sudova u okrugu u kojem je spor nastao ili, ako se to dogodilo izvan Bugarske, jednom od sudova u Sofiji.

Ako želite pokrenuti postupak protiv osobe koja nema poznatu adresu, zahtjev trebate podnijeti jednom od sudova u mjestu u kojem odvjetnik ili pravni zastupnik te osobe ima boravište ili, ako to nije moguće, jednom od sudova u mjestu u kojem vi imate boravište. To se primjenjuje i na osobe čije se boravište nalazi izvan Bugarske. Ako i vi imate boravište izvan Bugarske, zahtjev morate podnijeti jednom od sudova u Sofiji.

Ako želite pokrenuti postupak protiv maloljetnika ili osobe lišene pravne i poslovne sposobnosti, zahtjev trebate podnijeti jednom od sudova u mjestu u kojem pravni zastupnik te osobe ima boravište.

Ako je u vašem predmetu riječ o nasljedstvu, potpunom ili djelomičnom povlačenju oporuke, podjeli nasljedstva ili poništavanju dobrovoljne podjele, zahtjev trebate podnijeti jednom od sudova u mjestu gdje se oporuka primjenjuje. Ako je preminula osoba bugarski državljanin, ali se oporuka primjenjuje izvan Bugarske, zahtjev trebate podnijeti jednom od sudova u mjestu zadnjeg boravišta preminule osobe u Bugarskoj ili u mjestu u kojem se nalazi ostavina.

Kako biste osporili odluku koju je donijelo javno tijelo, zahtjev trebate podnijeti Upravnom sudu (*Administrativen sad*) nadležnom za sjedište tog tijela. Ako je riječ o mjestu izvan Bugarske, za vaš je predmet nadležan Upravni sud Grada Sofije (*Administrativen sad – grad Sofia*).

2.2.2 Iznimke u odnosu na osnovno pravilo

2.2.2.1 Kada mogu odabrati između suda u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila) i drugog suda?

Kako biste ostvarili financijsku tražbinu na temelju ugovora, možete podnijeti zahtjev i jednom od sudova u mjestu u kojem druga stranka trenutačno ima boravište.

Ako želite podnijeti zahtjev za naknadu za uzdržavanje, možete ga podnijeti i jednom od sudova u mjestu vašeg stalnog boravišta.

Ako se vaša tražbina odnosi na zaštitu potrošača, možete podnijeti zahtjev i jednom od sudova u mjestu vašeg privremenog ili stalnog boravište.

Zaposlenici mogu pokrenuti postupak protiv poslodavca i u njihovu uobičajenom mjestu rada.

Sporovi u području radnog prava između stranih osoba, poduzeća ili zajedničkih pothvata čije se registrirano mjesto poslovanja nalazi u Bugarskoj, s jedne strane, i stranih zaposlenika koji za njih rade u Bugarskoj, s druge strane, u nadležnosti su sudova u mjestu u kojem se nalazi registrirano mjesto poslovanja poslodavca, ako se stranke nisu dogovorile drukčije.

Sporovi u području radnog prava između bugarskih zaposlenika koji rade u inozemstvu za bugarske poslodavce u nadležnosti su sudova u Sofiji ako je riječ o tužbi protiv poslodavca, a ako je riječ o tužbi protiv zaposlenika, u nadležnosti su sudova u mjestu zaposlenikova boravišta u Bugarskoj.

Ako vam je nanesena protupravna šteta, spor možete pokrenuti na sudovima u mjestu gdje je šteta nastala.

Ako trebate pokrenuti spor protiv stranaka koje se nalaze u različitim sudskim okruzima ili ako se vaš spor odnosi na imovinu koja se nalazi u više sudskih okruga, zahtjev možete podnijeti jednom od sudova u jednom od tih okruga.

Ako vi ili vaša organizacija želite tražiti odštetu zbog odluke koju je donijelo javno tijelo, možete to učiniti na sudovima u mjestu vašeg boravišta ili u kojem se nalazi registrirano mjesto poslovanja vašeg poduzeća, osim ako je vaš zahtjev dio zajedničke žalbe na samu odluku.

2.2.2.2 Kada moram odabrati neki drugi sud, a ne onaj u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila)?

Ako je u vašem predmetu riječ o stvarnim pravima na imovinu, podjeli zajedničke imovine ili utvrđivanju granica ili ponovnom utvrđivanju vlasništva nad nekretninom, zahtjev trebate podnijeti jednom od sudova u mjestu u kojem se nalazi ta imovina. Zahtjev trebate podnijeti i sudu koji je nadležan za imovinu ako je u vašem predmetu riječ o ispravi kojom se potvrđuju stvarna prava nad tom imovinom ili o raskidu, razvrgnuću ili poništavanju isprave o vlasništvu nad nekretninom.

2.2.2.3 Mogu li stranke same dodijeliti nadležnost sudu koji inače ne bi bio nadležan?

Međutim, stranke u vlasničkom sporu mogu odstupiti od pravila mjesne nadležnosti potpisivanjem sporazuma o određivanju nadležnosti određenog suda. To ipak nije moguće ako je u vašem predmetu riječ o pravima na nekretnine, podjeli zajedničke imovine, utvrđivanju granica ili ponovnom utvrđivanju vlasništva nad nekretninom, ispravi kojom se potvrđuju stvarna prava nad tom imovinom ili o raskidu, razvrgnuću ili poništavanju isprave o vlasništvu nad nekretninom i u tim su slučajevima mjesno nadležni sudovi određeni zakonom.

Ako je u vašem predmetu riječ o zaštiti potrošača ili radnom pravu i ako ste s drugom strankom ili drugim strankama dogovorili koji je sud nadležan, taj će sporazum biti valjan samo ako je potpisan nakon što je spor nastao.

Ako imate financijsku tražbinu, vi i druga stranka možete se dogovoriti da ćete stvar riješiti arbitražom, osim ako je riječ o stvarnim pravima ili nekretninama, plaćanjima za uzdržavanje ili radnom pravu. Kako bi se pokrenuo arbitražni postupak, sve uključene strane moraju potpisati poseban postupovni sporazum (*arbitražno sporazumenie* ili arbitražni sporazum). Arbitražni sud može upotrijebiti bilo koji relevantan izvor međunarodnog prava i konkretan bugarski izvor: Zakon o međunarodnoj trgovinskoj arbitraži (*Zakon za mezhdunarodniya targovski arbitrazh*). Na temelju tog Zakona, arbitražni sporazum znači da sve uključene strane traže od arbitražnog suda da riješi sve sporove ili dijelove sporova koji mogu nastati ili su nastali među njima u okviru određenog ugovornog ili izvanugovornog odnosa. Sporazum može biti u obliku arbitražne klauzule u drugom ugovoru ili zaseban sporazum. Arbitražni sporazum mora biti u pisanom obliku. Arbitražni sud može biti stalna ustanova, a može se i osnovati da se riješi određeni spor. Arbitražni sud može imati sjedište izvan Bugarske ako se uobičajeno boravište ili sjedište jedne od stranaka nalazi izvan Bugarske, ako se tamo nalazi mjesto poslovanja na temelju njegova statuta ili ako se tamo nalazi središnja uprava.

3 Ako je predmet u nadležnosti specijaliziranih sudova, kako doznati kojem se sudu moram obratiti?

Jedini sudovi specijalizirani za građanske stvari u Bugarskoj su upravni sudovi.

Svi upravni predmeti u nadležnosti su upravnih sudova, osim onih koji su u nadležnosti Vrhovnog upravnog suda. Vrhovni upravni sud izvorno je nadležan ako želite osporiti: propis koji je donijelo javno tijelo koje nije općinsko vijeće, propis koji je donijelo Vijeće ministara, predsjednik vlade, potpredsjednik vlade ili ministar, odluku Vrhovnog pravosudnog vijeća, propis koji je izdala Bugarska narodna banka ili bilo koji drugi propis za koji je u skladu sa zakonom izvorno nadležan Vrhovni upravni sud.

Posljednji put ažurirano: 27/09/2018

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Nadležnost - Češka

1 Moram li tužbu podnijeti redovnom građanskom sudu ili specijaliziranom sudu (npr. sudu za radne sporove)?

Češko građansko pravo ne sadržava postupovna pravila kojima bi se specijalizirane sudove odredilo za rješavanje određenih vrsta predmeta. U građanskim predmetima opći je sud u načelu nadležan za odlučivanje o sporovima u svim građanskopravnim stvarima. Oni su materijalno definirani na način da se u okviru građanskopravnih postupaka pred sudovima vode sporovi i ostali pravni predmeti koji proizlaze iz privatnopravnih odnosa te da sudovi o njima odlučuju (članak 7. stavak 1. Zakona br. 99/1963, zbirka zakona, Zakon o parničnom postupku, kako je izmijenjen). Nadalje, u Češkoj je 1. siječnja 2014. na snagu stupio Zakon br. 292/2013, zbirka zakona, o posebnim sudskim postupcima. U skladu s tim Zakonom, sudovi se bave pravnim predmetima navedenima u tom zakonu te odlučuju o njima.

U određenim se predmetima ovlast za donošenje odluka u građanskim stvarima posebnim zakonodavnim aktima dodjeljuje upravnim tijelima. Međutim, u tom slučaju odluku upravnog tijela uvijek mora naknadno preispitati građanski sud u okviru postupka u skladu s dijelom 5. Zakona br. 99/1963, zbirka zakona, Zakon o parničnom postupku, kako je izmijenjen (članak 244. i dalje).

2 Ako je predmet u nadležnosti redovnih građanskih sudova (odnosno ako ti sudovi imaju odgovornost za takve predmete), kako doznati kojem sudu treba podnijeti tužbu?

2.1 Postoji li razlika između nižih i viših redovnih građanskih sudova (npr. okružnih sudova kao nižih sudova i regionalnih sudova kao viših sudova), a ako postoji, koji je sud nadležan za moj predmet?

U Češkoj su prvostupanjski građanski sudovi okružni i regionalni sudovi te, u rijetkim slučajevima, Vrhovni sud Češke Republike.

1. U skladu s nadležnostima okružnih sudova, pred njima se vode prvostupanjski postupci osim ako zakonom nije izričito propisano da su za predmetne postupke nadležni regionalni sudovi ili Vrhovni sud Češke Republike.

2.

a) U skladu sa Zakonom br. 99/1963, zbirka zakona, regionalni sudovi nadležni su u prvom stupnju za sljedeće predmete:

sporove između poslodavca i zaposlenika u pogledu zajedničke namire preplate naknade za mirovinsko osiguranje, osiguranja u slučaju bolesti, državne socijalne potpore i materijalne pomoći te za sporove koji se odnose na zajedničku namiru regresa isplaćenog zbog prava na davanja iz osiguranja u slučaju bolesti,

sporove koji se odnose na nezakonitost štrajka ili zatvaranja pogona tijekom štrajka,

sporove koji se odnose na stranu državu ili osobe koje uživaju diplomatski imunitet i povlastice, ako su za te sporove nadležni češki sudovi,

sporove koji se odnose na poništenje odluke arbitra u pogledu izvršenja obveza koje proizlaze iz kolektivnog ugovora,

predmete koji proizlaze iz pravnih odnosa povezanih s osnivanjem trgovačkih društava i zaklada te određivanjem sredstava i sredstava fondova, kao i za sporove među trgovačkim društvima, njihovim partnerima ili članovima i za sporove među partnerima ili članovima koji proizlaze iz njihova sudjelovanja u trgovačkom društvu,

sporove među trgovačkim društvima, njihovim partnerima ili članovima te članovima njihovih statutarnih tijela ili stečajnih upravitelja ako se sporovi odnose na izvršavanje dužnosti članova statutarnih tijela ili stečajnog upravitelja,

sporove koji proizlaze iz autorskog prava,

sporove koji se odnose na zaštitu prava povrijeđenih ili prava koja bi se mogla povrijediti nepoštenim tržišnim natjecanjem odnosno nezakonitim ograničenjem tržišnog natjecanja,

predmete koji se odnose na zaštitu imena i ugleda pravne osobe,

sporove koji se odnose na financijsku sigurnost i sporove koji se odnose na mjenice, čekove i ulagačke instrumente,

sporove koji proizlaze iz trgovanja na robnoj burzi,

predmete koji se odnose na glavne skupštine udruženja vlasnika i sporove koji iz njih proizlaze,

predmete koji se odnose na pretvorbu trgovačkih društava i zadruga, uključujući postupke koji se odnose na naknade, u skladu s posebnim zakonskim uređenjem,

sporove koji se odnose na kupnju postrojenja, najam postrojenja ili njegova dijela,

sporove koji se odnose na ugovore za građevinske radove koji su ugovori o javnoj nabavi koji premašuju zadani prag, uključujući sredstva potrebna za izvršenje takvih ugovora.

b) U skladu sa Zakonom br. 292/2013, zbirka zakona, regionalni sudovi nadležni su u prvom stupnju za sljedeće predmete:

kad je riječ o statusu pravnih subjekata, uključujući njihov prestanak i stečaj, imenovanje i opoziv članova njihovih statutarnih tijela ili stečajnog upravitelja, njihovu pretvorbu i pitanja koja se odnose na njihov povlašteni status,

predmete u pogledu skrbništva pravnih subjekata,

pologe za ispunjenje obveza odštete ili naknade jednoj osobi ili više njih na temelju sudske odluke u skladu sa Zakonom o trgovačkim društvima ili Zakonom o pretvorbi društava i zadruga (dalje u tekstu „obvezni polog”),

u stvarima koje se odnose na tržište kapitala,

prethodni pristanak na provedbu istraga u predmetima zaštite tržišnog natjecanja,

zamjenu dozvole izdane predstavniku Češke odvjetničke komore ili Komore poreznih savjetnika za pristup sadržaju dokumenata.

3. Vrhovni sud Češke Republike ima isključivu nadležnost u prvom stupnju za predmete koji se odnose na priznavanje stranih presuda u pogledu razvoda, zakonske rastave, poništaja braka i utvrđivanje postoji li brak ako barem jedna od stranaka ima češko državljanstvo, u skladu s člankom 51. Zakona br. 91/2012, zbirka zakona, o međunarodnom privatnom pravu. Međutim, taj se postupak ne primjenjuje pri priznavanju presuda iz drugih država članica EU-a u slučajevima u kojima se primjenjuje Uredba Vijeća (EZ) br. 2201/2003 o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću, kojom se stavlja izvan snage Uredba (EZ) br. 1347/2000 odnosno u kojima se primjenjuje bilateralni ili multilateralni ugovor kojim je predviđen postupak različit od onoga propisanog češkim zakonodavstvom.

Vrhovni sud nadležan je i za pitanja koja se odnose na priznavanje stranih presuda kojima se određuje ili oduzima roditeljska odgovornost u skladu s člankom 55. Zakona br. 91/2012, zbirka zakona, o međunarodnom privatnom pravu.

2.2 Mjesna nadležnost (je li sud u gradu A ili gradu B nadležan za moj predmet?)

Okolnosti koje postoje u vrijeme pokretanja postupka odlučujuće su za određivanje nadležnosti (vidjeti pitanje 2.1.) i mjesne nadležnosti. Sve su naknadne promjene tih okolnosti (npr. promjena mjesta boravišta tuženika), uz manji broj iznimaka (prijenos nadležnosti u predmetima koji se odnose na brigu o maloljetnicima i skrbništvo nad njima te njihovu pravnu sposobnost), nevažne.

U skladu s člankom 105. stavkom 1. Zakona br. 99/1963, Zakon o parničnom postupku, sud je u načelu jedini ovlašten za ispitivanje mjesne nadležnosti na početku postupka i sve do kraja pripremnog postupka, prije početka rasprave o meritumu predmeta, odnosno do trenutka kada pozove tužitelja na podnošenje tužbe tijekom pripremnog postupka ili do donošenja odluke ako presudu donese bez rasprave. Kao posljedica toga, mjesna se nadležnost može ispitati samo ako pripremi postupak nije proveden, a stranka je podnijela prigovor u pogledu mjesne nadležnosti čim je na to imala pravo. U određenim je slučajevima moguće da više sudova ima mjesnu nadležnost. Tužitelj ima pravo odabrati između općeg suda i sudova navedenih u članku 87. Zakona br. 99/1963, zbirka zakona, Zakon o parničnom postupku (npr. u skladu s radnim mjestom, a u slučajevima naknade u skladu s mjestom nastanka štete). Tužitelj mora odabrati sud najkasnije u trenutku podnošenja tužbe i taj će sud pred kojim je postupak pokrenut biti nadležan.

U posebnim se pravnim pitanjima mjesna nadležnost utvrđuje u skladu sa Zakonom br. 292/2013, zbirka zakona, o posebnim sudskim postupcima.

2.2.1 Osnovno pravilo mjesne nadležnosti

Osnovna pravila o mjesnoj nadležnosti utvrđena su u člancima od 84. do 86. Zakona br. 99/1963, zbirka zakona, Zakon o parničnom postupku, i članku 4. Zakona br. 292/2013, zbirka zakona. Međutim, potrebno je imati u vidu da se u određenim slučajevima mjesna nadležnost može urediti izravno primjenjivim pravom EU-a, koje ima prednost pred nacionalnim zakonodavstvom (vidjeti određene odredbe Uredbe br. 44/2001, kojima se uređuje ne samo međunarodna, već i mjesna nadležnost), što znači da pravila mjesne nadležnosti iz češkog prava nisu uvijek primjenjiva.

Osnovno je pravilo Zakona br. 99/1963, zbirka zakona, Zakon o parničnom postupku, da je sud koji ima opću nadležnost opći sud tuženika. Opći je sud uvijek okružni sud. Ako je regionalni sud nadležan u prvom stupnju (vidjeti pitanje 2.1.), mjesno je nadležan regionalni sud u čijem se okrugu nalazi opći (okružni) sud stranke. Ako se zahtjev podnosi u pogledu nekoliko tuženika, mjesno je nadležan opći sud bilo kojeg od njih.

Opći sud fizičke osobe okružni je sud na čijem se području nalazi njezino boravište, a ako ga stranka nema, onda je njezin sud na području okruga u kojemu se nalazi njezino prebivalište. Boravište se smatra mjestom na kojem pojedinac živi s namjerom trajnog boravka (moguće je veći broj takvih mjesta te su u tom slučaju svi takvi sudovi opći sud).

Opći sud fizičke osobe koja se bavi poslovnim djelatnostima jest, za predmete koji proizlaze iz poslovnih djelatnosti, okružni sud u čijem se okrugu nalazi njezino mjesto poslovanja (mjesto poslovanja je adresa unesena u javni registar); ako ona nema mjesto poslovanja, okružni sud u čijem se okrugu nalazi njezino boravište, a ako ga stranka nema, okružni sud na čijem se području nalazi njezino prebivalište.

Kriterij za određivanje općeg suda pravnog subjekta njegovo je registrirano sjedište (vidjeti članke 136.–137. Zakona br. 89/2012, zbirka zakona, Građanski zakonik).

Opći sud stečajnog upravitelja tijekom izvršavanja njegovih dužnosti okružni je sud na čijem se području nalazi njegovo registrirano sjedište.

Posebna se pravila primjenjuju na Opći sud određene države (sud u čijem se okrugu nalazi registrirano sjedište organizacijske jedinice države čija je nadležnost utvrđena posebnim zakonskim propisom te, ako sud mjesne nadležnosti nije moguće odrediti na taj način, sud u čijem su okrugu nastale okolnosti za zahtijevanje prava), općine (sud u čijem se okrugu općina nalazi) i više jedinice područne samouprave (sud u čijem se okrugu nalaze registrirana sjedišta njihovih upravnih tijela).

Ako za tuženika koji je državljanin Češke nije nadležan opći sud odnosno ni jedan opći sud u Češkoj, za njega je nadležan sud u čijem je okrugu zabilježeno njegovo posljednje boravište u Češkoj. Imovinska prava osobe za koju ne postoji drugi nadležni sud u Češkoj izvršavati može sud u čijem se okrugu nalazi njezina imovina.

Tužba (prijedlog za pokretanje postupka) protiv stranog državljanina može se podnijeti pred sud u čijem je okrugu u Češkoj smješteno njegovo postrojenje ili organizacijska jedinica njegova postrojenja.

U odredbama članka 4. Zakona br. 292/2013, Zbirka zakona, o posebnim sudskim postupcima navedeno je da je za postupke nadležan opći sud osobe u čijem je interesu postupak, osim ako je drukčije predviđeno u predmetnom Zakonu. Opći sud maloljetnika koji nema potpunu pravnu sposobnost sud je u čijem se okrugu nalazi boravište maloljetnika, kako je dogovoreno sporazumom među roditeljima odnosno određeno sudskom odlukom ili u skladu s drugim odlučujućim okolnostima.

2.2.2 Iznimke u odnosu na osnovno pravilo

Osim mjesne nadležnosti općeg suda tuženika postoji još jedna posebna mjesna nadležnost, a ona je: (a) posebna mjesna nadležnost po odabiru (vidjeti pitanje 2.2.2.1 u nastavku) i (b) isključiva posebna mjesna nadležnost (vidjeti pitanje 2.2.2.2 u nastavku). Za trgovačke je stvari isto tako moguće sklopiti sporazum o prorogaciji nadležnosti (vidjeti pitanje 2.2.2.3 u nastavku).

Nadalje, u skladu s člankom 5. Zakona br. 292/2013, zbirka zakona, o posebnim sudskim postupcima, ako se okolnosti u skladu s kojima se određuje nadležnost promijene tijekom postupka u pogledu sudskog skrbništva nad maloljetnikom, postupka zbog skrbništva i postupaka u pogledu pravne sposobnosti, sud ima pravo prenijeti svoju nadležnost drugom sudu ako je to u interesu maloljetnika, skrbnika ili osobe o čijoj se pravnoj sposobnosti odlučuje. Međutim, prijenos nadležnosti u skladu s ovim odlomkom uvijek ovisi o razmatranju suda.

2.2.2.1 Kada mogu odabrati između suda u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila) i drugog suda?

To je takozvana „posebna mjesna nadležnost po odabiru“, koja je uređena člankom 87. Zakona br. 99/1963, zbirka zakona, Zakon o parničnom postupku. Tužitelj može odabrati podnijeti tužbu općem sudu tuženika ili drugom mjesno nadležnom sudu. Međutim, pravila mjesne nadležnosti moraju se poštovati: ako je regionalni sud nadležan u prvom stupnju, tužitelj tužbu mora podnijeti regionalnom sudu. Tužitelj ne smije izmijeniti svoj odabir nakon što je tužbu podnio sudu. Ako je mjesna nadležnost uređena izravno primjenjivom uredbom EU-a, koja ima prednost pred nacionalnim zakonodavstvom (vidjeti određene odredbe Uredbe br. 44/2001, kojom se uređuje ne samo međunarodna nadležnost, već i mjesna nadležnost), pravila češkog prava o mjesnoj nadležnosti koja se temelje na odabiru ne smiju se primijeniti.

Umjesto općeg suda tuženika tužitelj može odabrati sud u čijem se okrugu:

nalazi njegovo stalno mjesto zaposlenja,

nalazi mjesto nastanka okolnosti na temelju kojih je došlo do prava na naknadu,

nalazi organizacijska jedinica postrojenja fizičke ili pravne osobe koja je tuženik, ako se spor odnosi na tu jedinicu,

nalazi registrirano sjedište osobe koja organizira regulirano tržište ili upravlja multilateralim sustavom trgovanja, ako je riječ o trgovačkom sporu:

koji se odnosi na regulirano tržište koje organizira ta osoba ili namiru takvog poslovanja ili

u multilateralnom sustavu trgovanja kojim upravlja ta osoba ili namirom takvog trgovanja,

nalazi mjesto plaćanja, na kojem se izvršava pravo koje proizlazi iz mjenice, obveznice ili drugog vrijednosnog papira,

nalazi registrirano sjedište robne burze, ako je riječ o sporu koji se odnosi na trgovanje na robnoj burzi.

2.2.2.2 Kada moram odabrati neki drugi sud, a ne onaj u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila)?

To je takozvana „isključiva posebna mjesna nadležnost“, koja je uređena člankom 88. Zakona br. 99/1963, zbirka zakona, Zakon o parničnom postupku, i određenim odredbama Zakona br. 292/2013, zbirka zakona, o posebnim sudskim postupcima. Ako je isključiva mjesna nadležnost uvedena za određena pitanja, mjesna nadležnost možda se ne može odrediti u skladu s tuženikovim općim sudom ili u skladu sa sudom po odabiru.

Ako je mjesna nadležnost uređena izravno primjenjivom uredbom EU-a, koja ima prednost pred nacionalnim zakonodavstvom (vidjeti određene odredbe Uredbe (EZ) br. 44/2001 o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, kojom se uređuje ne samo međunarodna nadležnost, već i mjesna nadležnost), pravila češkog prava o isključivoj mjesnoj nadležnosti ne smiju se primijeniti.

U skladu s člankom 88. Zakona br. 99/1963, zbirka zakona, Zakon o parničnom postupku, isključiva mjesna nadležnost prvenstveno se primjenjuje u sljedećim postupcima:

podjeli zajedničke imovine supružnika ili njihove druge imovine odnosno otkazivanju zajedničkog najma stana nakon razvoda – u tom je slučaju mjesno nadležan sud pred kojim se vodio postupak razvoda braka,

postupcima u pogledu prava na nekretnine (postupci se moraju izravno odnositi na pravo na nekretnine, a to se uglavnom odnosi na stvarna prava ili prava najma) – u tom je slučaju mjesno nadležan sud u čijem se okrugu predmetna imovina nalazi, pod uvjetom da nije riječ o postupku podjele zajedničke imovine supružnika ili njihove druge imovine odnosno otkazivanju zajedničkog najma stana nakon razvoda (u tom je slučaju mjesno nadležan sud pred kojim se vodio postupak razvoda braka, vidjeti prethodno navedeno),

postupcima za odluku o sporu koji se odnosi na predmete povezane s nasljednopravnim postupcima – u tom je slučaju mjesno nadležan sud pred kojim se vode predmeti povezani s nasljednopravnim postupcima.

Zakonom br. 292/2013, Zbirka zakona, o posebnim sudskim postupcima propisuje se posebna mjesna nadležnost za sljedeće postupke, konkretno: brakorazvodne postupke, postupke za utvrđivanje postoji li brak ili ne i ništavost braka – u skladu s člancima 373. i 383. to je sud u čijem su okrugu supružnici imali posljednje zajednički registrirano prebivalište u Češkoj, pod uvjetom da barem jedan od supružnika živi u tom okrugu; ako takav sud ne postoji, nadležan je opći sud supružnika koji nije podnio zahtjev za pokretanje postupka, a ako čak ni taj sud ne postoji, opći sud supružnika koji je podnio zahtjev za pokretanje postupka,

predmete povezane s nasljednopravnim postupcima – u skladu s člankom 98. to je mjesto registriranog trajnog boravišta preminule osobe, njezina posljednjeg boravišta ili mjesta na kojem je boravila, gdje se nekretnine preminule osobe nalaze ili mjesta na kojem je umrla (navedeni su kriteriji hijerarhijski poredani),

postupke u pogledu međunarodne otmice djece (povratak djeteta) – u skladu s člankom 479. mjesnu nadležnost ima sud u čijem se okrugu nalazi registrirana podružnica Ureda za međunarodnu pravnu zaštitu djeteta, odnosno Općinski sud u Brnu.

2.2.2.3 Mogu li stranke same dodijeliti nadležnost sudu koji inače ne bi bio nadležan?

Stranke mogu dogovoriti mjesnu nadležnost različitu od one propisane zakonom (takozvani sporazum o prorogaciji nadležnosti) na temelju članka 89.a Zakona br. 99/1963, zbirka zakona, Zakon o parničnom postupku, isključivo u predmetima u pogledu odnosa među poduzećima koji proizlaze iz njihovih poslovnih djelatnosti te isključivo pod uvjetom da za taj predmet nije utvrđena isključiva mjesna nadležnost u skladu s člankom 88. Zakona br. 99/1963, zbirka zakona, Zakon o parničnom postupku (vidjeti prethodno navedeno). Sporazum o prorogaciji nadležnosti mora biti sastavljen u pisanom obliku. Ako tužitelj zahtjev podnese odabranom sudu te se pozove na sporazum o prorogaciji nadležnosti, sporazum (u vjerodostojnom obliku – po mogućnosti izvornik ili njegova ovjerena preslika) bi trebalo priložiti zahtjevu, premda to prema postojećem zakonodavstvu nije preduvjet.

3 Ako je predmet u nadležnosti specijaliziranih sudova, kako doznati kojem se sudu moram obratiti?

U Češkoj ne postoje specijalizirani sudovi (vidjeti odgovor na 1. pitanje).

Posljednji put ažurirano: 27/09/2018

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Izvorna jezična inačica ove stranice [et](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Sljedeći jezici već su prevedeni.

Nadležnost - Estonija

1 Moram li tužbu podnijeti redovnom građanskom sudu ili specijaliziranom sudu (npr. sudu za radne sporove)?

Građanska su pitanja u nadležnosti županijskih sudova (*maakohus*). Županijski sudovi, kao prvostupanjski sudovi, sude u građanskim pitanjima. Građanska pitanja obuhvaćaju niz područja i uključuju sporove koji nastaju na temelju raznih ugovora i obveza, obiteljskih pitanja i pitanja nasljeđivanja, sporova oko stvarnih prava, pitanja povezanih s poslovanjem i upravljanjem poduzećima i neprofitnim organizacijama, pitanja stečaja i pitanja radnog prava. Za pokretanje parničnog postupka potrebno je predati tužbeni zahtjev županijskom sudu. U zahtjevu koji se predaje županijskom sudu mora biti navedena osoba protiv koje se pokreće postupak, tužbeni zahtjev, njegovo obrazloženje (tj. na kojoj pravnoj osnovi počiva) i dokazi kojima se podupire zahtjev. O tužbenom zahtjevu protiv druge osobe za plaćanje određenog novčanog iznosa koji nastaje na temelju odnosa iz privatnog prava može se, na zahtjev, odlučivati po hitnom postupku za izdavanje platnog naloga. Za pokretanje hitnog postupka za izdavanje platnog naloga u odnosu na zahtjev za uzdržavanje ili za potraživanje, možete se obratiti odjelu za platne naloge županijskog suda putem [web-mjesta](https://www.e-toimik.ee/) <https://www.e-toimik.ee/>. Hitni postupak za izdavanje platnog naloga ne primjenjuje se na zahtjeve veće od 6400 EUR (potraživanja); tim su iznosom obuhvaćeni zahtjevi za plaćanje glavnice i popratni zahtjevi. Osim toga, hitni postupak ne primjenjuje se ako se traži uzdržavanje u iznosu većem od 200 EUR mjesečno. Hitni postupak za izdavanje platnog naloga ne primjenjuje se ako dužnik nije naveden u rodnom listu djeteta kao roditelj tog djeteta. Hitni postupak za izdavanje platnog naloga provodi se na područnom sudu u Haapsalu županijskog suda u Pärnuu (*Pärnu Maakohtu Haapsalu kohtumaja*).

Određene sporove mogu rješavati izvansudska povjerenstva prije ostvarivanja prava na pristup sudu. Na primjer, radne sporove rješava povjerenstvo za radne sporove (*töövaidluskomisjon*). Povjerenstvo za radne sporove neovisno je tijelo za predsudske postupke koje rješava pojedinačne radne sporove. Zaposlenici i poslodavci imaju pravo obratiti se povjerenstvu bez plaćanja pristojbi. Povjerenstvo za radne sporove rješava sporove koji proizlaze iz radnih odnosa. Prilikom ostvarivanja prava na obraćanje povjerenstvu za radne sporove, važno je imati na umu da povjerenstvo rješava novčane zahtjeve u iznosu do 10 000 EUR. Zahtjeve vrijednosti iznad 10 000 EUR rješava sud. U zahtjevu koji se podnosi povjerenstvu za radne sporove moraju biti navedene okolnosti koje su važne za spor. Na primjer, kada se osporava raskid ugovora o radu, potrebno je navesti vrijeme i razlog raskida. Nužno je opisati prirodu neslaganja između stranaka, odnosno, što zaposlenik ili poslodavac nisu učinili ili što su protupravno učinili. Sve će tvrdnje i zahtjevi morati biti dokazani i zbog toga je potrebno uključiti sve okolnosti koje se mogu potvrditi dokaznim ispravama (ugovor o radu, uzajamni sporazumi i korespondencija između zaposlenika i poslodavca itd.) ili uputiti na druge dokaze i svjedoke. Takve dokazne isprave, kojima se potvrđuju tvrdnje zaposlenika ili poslodavca, moraju biti priložene tužbenom zahtjevu u trenutku podnošenja. Ako podnositelj smatra da je nužno na sastanak pozvati svjedoka, ime i adresa svjedoka trebali bi biti uključeni u zahtjev.

Tužbene zahtjeve koji proizlaze iz ugovora između potrošača i trgovca može rješavati povjerenstvo za prigovore potrošača (*tarbijakaebuste komisjon*). Povjerenstvo za prigovore potrošača nadležno je za rješavanje sporova koji proizlaze iz ugovora između potrošača i trgovaca ako stranke nisu mogle riješiti spor dogovorom i ako vrijednost robe ili usluga koje su predmet spora iznosi najmanje 20 EUR. Zahtjeve koji nastaju zbog smrti, fizičke ozljede ili narušavanja zdravlja ne rješava povjerenstvo već se moraju rješavati na sudu.

Povjerenstvo ne rješava sporove koji se odnose na pružanje zdravstvenih usluga ili pravnih usluga ili prijenos nepokretne imovine ili zgrada, ili sporove za koje je drugim zakonima propisan postupak nagodbe. Te sporove rješavaju nadležna ustanova ili sud. Na primjer, postupak za rješavanje sporova povezanih s najmom propisan je Zakonom o rješavanju sporova povezanih s najmom (*üürivaidluse lahendamise seadus*).

Povjerenstvo za prigovore potrošača nadležno je za rješavanje sporova koji se odnose na gubitke nastale zbog neispravnog proizvoda, pod uvjetom da je moguće utvrditi gubitak. Ako je utvrđena činjenica da je uzrokovan gubitak, ali nije moguće utvrditi točan iznos gubitka, na primjer u slučaju nenovčanih gubitaka ili gubitaka koji nastaju u budućnosti, iznos naknade utvrđuje sud.

2 Ako je predmet u nadležnosti redovnih građanskih sudova (odnosno ako ti sudovi imaju odgovornost za takve predmete), kako doznati kojem sudu treba podnijeti tužbu?

Kako biste utvrdili koji je sud nadležan za vaš predmet, važno je poznavati načela nadležnosti. Nadležnost je podijeljena na tri područja: 1) opća nadležnost, koja ovisi o mjestu prebivališta osobe; 2) izborna nadležnost; 3) isključiva nadležnost (vidjeti odjeljak 2.2.).

2.1 Postoji li razlika između nižih i viših redovnih građanskih sudova (npr. okružnih sudova kao nižih sudova i regionalnih sudova kao viših sudova), a ako postoji, koji je sud nadležan za moj predmet?

Postoje nižestupanjski i višestupanjski sudovi jer estonski pravosudni sustav ima tri stupnja.

Županijski sudovi (*maakohus*), kao prvostupanjski sudovi, sude u građanskim pitanjima. Zakonom može biti propisano da određene vrste predmeta mogu rješavati samo određeni županijski sudovi ako će se time ubrzati postupak ili će biti ekonomičniji.

Okružni sud (*ringkonnakohus*) preispituje odluke koje su u građanskim pitanjima donijeli županijski sudovi koji se nalaze u okviru njihove mjesne nadležnosti, na temelju žalbi protiv odluka i presuda. Okružni sud također odlučuje o drugim pitanjima za koja je zakonom propisano da su u njegovoj nadležnosti.

Vrhovni sud (*Riigikohus*), na temelju žalbi u kasaciji ili žalbi protiv presuda, preispituje odluke koje su u građanskim pitanjima donijeli okružni sudovi. Vrhovni sud također odlučuje o zahtjevima za preispitivanje sudskih odluka koje su na snazi, u slučajevima propisanim zakonom imenuje sud s odgovarajućom nadležnosti za odlučivanje u određenoj stvari i odlučuje o drugim stvarima za koje je zakonom propisano da su u njegovoj nadležnosti.

O pitanju prvo odlučuje županijski sud kao prvostupanjski sud i donosi presudu. Ako osoba nije zadovoljna presudom, ima zakonsko pravo podnijeti žalbu višem sudu, odnosno, okružnom sudu. Okružni sudovi drugostupanjski su sudovi koji preispituju odluke županijskih i upravnih sudova na temelju žalbi i žalbi protiv presuda. Okružni sud odlučuje u obliku vijeća – o žalbi odlučuje vijeće od tri suca.

Vrhovni sud najviši je stupanj i on rješava žalbe u kasaciji i zahtjeve za preispitivanje sudskih odluka. Kasacija se odnosi na podnošenje žalbe protiv sudske odluke koja nije stupila na snagu na temelju pravnih pitanja i preispitivanje te presude na višem sudu bez ponovnog ocjenjivanja činjenica. Preispitivanje sudskih odluka odnosi se na ponovno ispitivanje činjenica i odluka koje su već stupile na snagu ako su nastale nove okolnosti i na temelju zahtjeva stranke u postupku.

Žalbu u kasaciji Vrhovnom sudu može predati bilo koja stranka u postupku koja nije zadovoljna presudom nižeg suda. Žalba se može podnijeti samo putem zakonskog zastupnika, ali ne i osobno. Vrhovni sud prihvaća žalbu u kasaciji ako se zbog tvrdnji u žalbi postavlja pitanje je li niži sud netočno primijenio materijalno pravo ili je li došlo do materijalne povrede postupovnog prava, uslijed čega je možda donesena nepravедna presuda. Osim toga, Vrhovni sud prihvaća postupak ako bi odlučivanje o žalbi u kasaciji bilo od temeljne važnosti u odnosu na jamčenje pravne sigurnosti i oblikovanje ujednačene sudske prakse ili za daljnji razvoj prava.

2.2 Mjesna nadležnost (je li sud u gradu A ili gradu B nadležan za moj predmet?)

Nadležnost je pravo i obveza osobe da ostvaruje svoja postupovna prava pred određenim sudom. Nadležnost je opća, izborna ili isključiva.

Na temelju opće nadležnosti utvrđuje se sud pred kojim je moguće pokrenuti postupak protiv neke osobe i pred kojim je moguće izvršavati određene radnje u postupku protiv osobe osim ako je zakonom propisano da se postupak može pokrenuti ili da se radnja može izvršiti pred nekim drugim sudom.

Na temelju izborne nadležnosti utvrđuje se sud pred kojim je moguće pokrenuti postupak protiv osobe ili je moguće izvršavati druge radnje u postupku u odnosu na osobu, uz opću nadležnost. To znači da se postupak koji se odnosi na vlasništvo protiv fizičke osobe može pokrenuti pred nadležnim sudom u prebivalištu te osobe. Ako osoba živi u stranoj državi, postupak koji se odnosi na vlasništvo može se pokrenuti protiv te osobe i pred nadležnim sudom u mjestu gdje se nalazi imovina na koju se odnosi zahtjev ili pred sudom koji je nadležan u mjestu gdje se nalazi druga imovina te osobe.

Na temelju isključive nadležnosti utvrđuje se sud koji ima isključivu nadležnost u određenom parničnom postupku. Nadležnost u slučaju tužbenog zahtjeva isključiva je osim ako je zakonom propisano drugačije. Isključiva se nadležnost može, na primjer, utvrditi na temelju mjesta u kojem se nalazi nepokretna imovina, registriranog sjedišta pravne osobe itd.

2.2.1 Osnovno pravilo mjesne nadležnosti

Postupak protiv fizičke osobe moguće je pokrenuti pred sudom koji je nadležan u mjestu prebivališta te osobe, a postupak protiv pravne osobe može se pokrenuti pred sudom nadležnim u mjestu registriranog sjedišta te pravne osobe. Ako prebivalište fizičke osobe nije poznato, moguće je pokrenuti postupak protiv osobe pred nadležnim sudom u mjestu posljednjeg poznatog prebivališta te osobe.

2.2.2 Iznimke u odnosu na osnovno pravilo

Postupak protiv državljanina Republike Estonije koji živi u stranoj državi i koji ima imunitet ili protiv državljanina Republike Estonije koji radi u stranoj državi kao državni službenik može se pokrenuti pred sudom koji je nadležan u mjestu posljednjeg prebivališta te osobe u Estoniji. Ako osoba nije imala prebivalište u Estoniji, postupak protiv te osobe može se pokrenuti pred županijskim sudom u Harjuu (*Harju Maakohus*). Postupak je moguće pokrenuti protiv tijela Republike Estonije ili lokalne vlasti pred sudom koji je nadležan u mjestu sjedišta predmetnog tijela državne ili lokalne uprave. Ako navedeno državno tijelo nije moguće utvrditi, postupak se pokreće pred okružnim sudom u Harjuu. Ako nije moguće utvrditi tijelo lokalne uprave, postupak se može pokrenuti pred nadležnim sudom u ruralnoj općini ili gradskoj upravi.

Postupak se može pokrenuti protiv tijela Republike Estonije ili lokalne vlasti pred sudom koji je nadležan u mjestu sjedišta predmetnog tijela državne ili lokalne uprave.

Ako navedeno državno tijelo nije moguće utvrditi, postupak se pokreće pred županijskim sudom u Harjuu. Ako nije moguće utvrditi tijelo lokalne uprave, postupak se može pokrenuti pred nadležnim sudom u ruralnoj općini ili gradskoj upravi. Tužitelj može pokrenuti postupak i pred nadležnim sudom u svojem mjestu prebivališta.

2.2.2.1 Kada mogu odabrati između suda u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila) i drugog suda?

U slučajevima propisanim zakonom, osoba može odabrati sud kojem je moguće podnijeti tužbu protiv osobe ili je moguće izvršavati druge radnje u postupku u odnosu na osobu, uz opću nadležnost.

Postupak u slučaju vlasničke tužbe može se pokrenuti protiv fizičke osobe pred nadležnim sudom u mjestu prebivališta te osobe ako je osoba tamo živjela duže zbog radnog odnosa ili službe, studija ili drugog takvog razloga.

Nadležnost na temelju mjesta poslovanja – postupak koji se odnosi na gospodarsku ili profesionalnu djelatnost tuženika također se može pokrenuti pred nadležnim sudom u mjestu poslovanja.

Nadležnost na temelju sjedišta pravne osobe – pravna osoba na temelju članstva, uključujući poduzeće, ili član, partner ili dioničar tog poduzeća mogu pokrenuti postupak na temelju članstva ili udjela protiv člana, partnera ili dioničara pravne osobe i pred sudom koji je nadležan u mjestu gdje pravna osoba ima registrirano sjedište.

Nadležnost utemeljena na mjestu gdje se nalazi imovina – ako osoba ima prebivalište ili registrirano sjedište u stranoj državi, vlasnička tužba može se pokrenuti protiv te osobe pred nadležnim sudom u mjestu gdje se nalazi imovina na koju se odnosi tužbeni zahtjev ili pred sudom koji je nadležan u mjestu gdje se nalazi druga imovina te osobe. Ako je imovina unesena u javni registar, postupak se može pokrenuti pred sudom koji je nadležan u mjestu registra u koji je upisana imovina. Ako je riječ o potraživanju u skladu sa zakonom o obveznim odnosima, postupak se može pokrenuti pred sudom koji je nadležan u mjestu prebivališta dužnika ili mjestu gdje dužnik ima registrirano sjedište. Ako je potraživanje osigurano imovinom, postupak se može pokrenuti pred sudom koji je nadležan u mjestu gdje se nalazi imovina.

Nadležnost u postupku povodom potraživanja osiguranog hipotekom ili zalogom – postupak za naplatu potraživanja osiguranog hipotekom ili zalogom ili neki drugi postupak povodom sličnog zahtjeva može se pokrenuti i pred sudom koji je nadležan u mjestu gdje se nalazi nepokretna imovina, pod uvjetom da je dužnik vlasnik registrirane nepokretne imovine osigurane hipotekom ili zalogom.

Nadležnost u postupku povodom vlasništva nad stanom – postupak protiv člana udruge stanara ili udruge vlasnika stanova koji nastaje povodom zajedničkog vlasništva članova ili upravljanja predmetom zajedničkog vlasništva ili koji se temelji na fizičkom dijelu vlasništva imovine može se pokrenuti i pred sudom koji je nadležan u mjestu registrirane nepokretne imovine opterećene vlasništvom nad stanom.

Nadležnost na temelju mjesta izvršenja ugovora – postupak povodom ugovora ili postupak za utvrđivanje nevaženja ugovora također se može pokrenuti pred sudom koji je nadležan u mjestu gdje treba biti izvršena osporena ugovorna obveza. U slučaju ugovora za prodaju pokretne imovine, mjesto gdje je pokretna imovina isporučena ili gdje je trebala biti isporučena kupcu, te u slučaju ugovora za pružanje usluge, mjesto gdje je usluga pružena ili je trebala biti pružena smatra se mjestom izvršenja obveze. U drugim slučajevima, mjesto poslovanja, ili ako njega nema, mjesto prebivališta ili registriranog sjedišta dužnika smatra se mjestom izvršenja obveze. Te se odredbe primjenjuju ako se stranke nisu dogovorile drugačije.

Nadležnost na temelju prebivališta potrošača – postupak zbog ugovora ili odnosa iz odjeljaka 35., 46., 52., 208. pododjeljka 4., 379., 402., 635. pododjeljka 4, 709, 734. ili 866. Zakona o obveznim odnosima (*võlaõigusseadus*) ili postupak zbog ugovora koji je sklopljen s poduzećem koje ima registrirani ured ili mjesto poslovanja u Estoniji potrošač može pokrenuti pred sudom koji je nadležan u mjestu prebivališta potrošača. Navedeno se ne primjenjuje na postupke zbog ugovora o prijevozu.

Nadležnost u postupku pokrenutom povodom ugovora o osiguranju – nositelj police, korisnik ili druga osoba koja ima pravo tražiti izvršenje od osiguravatelja na temelju ugovora o osiguranju također može pokrenuti postupak povodom ugovora o osiguranju protiv osiguravatelja pred nadležnim sudom u mjestu prebivališta ili registriranog sjedišta osobe. U slučaju osiguranja od odgovornosti ili osiguranja zgrade, nepokretne imovine ili pokretne imovine zajedno sa zgradom ili nepokretnom imovinom, postupak se može pokrenuti i protiv osiguravatelja koji je nadležan u mjestu djela ili događaja koji je uzrokovao štetu ili u mjestu gdje je uzrokovana šteta.

Nadležnost na temelju mjesta prebivališta ili mjesta rada zaposlenika – zaposlenik može pokrenuti postupak povodom ugovora o radu pred sudom koji ima nadležnost u njegovom mjestu prebivališta ili mjestu rada.

Nadležnost u mjeničnom ili čekovnom postupku – postupak zbog mjenice ili čeka može se također pokrenuti pred sudom koji je nadležan u mjestu plaćanja mjenice ili čeka.

Nadležnost u postupku povodom štete uzrokovane kaznenim djelom – postupak u kojem se traži naknada za štetu uzrokovanu kaznenim djelom može se također pokrenuti pred sudom koji je nadležan u mjestu djela ili događaja koji je uzrokovao štetu ili u mjestu u kojem je uzrokovana šteta.

Nadležnost u postupku povodom pomorskih potraživanja, operacije spašavanja ili ugovora o spašavanju – postupak povodom jednog ili više pomorskih zahtjeva navedenih u Zakonu o pomorskoj imovini (*laeva asjaõigusseadus*) može se također pokrenuti pred sudom koji je nadležan u mjestu gdje se nalazi brod tuženika ili matična luka broda. Postupak povodom operacija spašavanja ili ugovora o spašavanju moguće je pokrenuti i pred sudom koji je nadležan u mjestu gdje je održana operacija spašavanja.

Nadležnost u postupku povodom podjele ostavine – postupak čiji je cilj uspostaviti pravo nasljeđivanja, potraživanje nasljednika prema nositelju ostavine, postupak povodom zakonitosti ugovora o nasljeđivanju ili postupak za obavezni dio ili podjelu ostavine također se mogu pokrenuti pred nadležnim sudom u mjestu prebivališta ostavitelja u trenutku njegove smrti. Ako je ostavitelj bio državljanin Republike Estonije, ali u trenutku smrti nije imao prebivalište u Estoniji, postupak se može pokrenuti i pred nadležnim sudom u mjestu posljednjeg prebivališta ostavitelja u Estoniji. Ako ostavitelj nije imao prebivalište u Estoniji, postupak se može pokrenuti pred županijskim sudom u Harjuu (*Harju Maakohus*).

Tužba protiv više tuženika i nekoliko postupaka protiv istog tuženika – postupak protiv nekoliko tuženika može se podnijeti pred sudom koji je nadležan u mjestu prebivališta ili registriranog sjedišta jednog od tuženika po tužiteljevu izboru. Ako se protiv jednog tuženika pokreće više postupaka na temelju iste činjenice, svi se postupci moraju pokrenuti pred sudom pred kojim se mogao pokrenuti postupak koji se odnosi na jedan tužbeni zahtjev ili neke od tužbenih zahtjeva koji su proizašli iz iste činjenice.

Nadležnost u slučaju protutužbe ili tužbe treće osobe s neovisnim tužbenim zahtjevom - protutužba se može podnijeti sudu kojem je podnesena izvorna tužba pod uvjetom da su ispunjeni uvjeti za podnošenje protutužbe i da se na protutužbu ne primjenjuje isključiva nadležnost. Navedeno se primjenjuje i u slučajevima kada bi se, u skladu s općim odredbama, protutužba trebala podnijeti stranom sudu.

Tužba treće stranke s neovisnim zahtjevom može se podnijeti sudu koji odlučuje u glavnom predmetu.

Nadležnost u stečajnom postupku – tužba povodom stečajnog postupka ili stečajne imovine protiv osobe u stečaju, stečajnog upravitelja ili člana stečajnog odbora, uključujući postupak za isključenje imovine iz stečajne imovine, mogu se podnijeti sudu koji je objavio stečaj. Postupak za prihvatanje potraživanja također se može pokrenuti pred sudom koji je objavio stečaj. Osoba u stečaju može pokrenuti postupak povezan sa stečajnom imovinom, uključujući postupak za povrat te imovine, pred sudom koji je objavio stečaj.

2.2.2.2 Kada moram odabrati neki drugi sud, a ne onaj u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila)?

U slučajevima propisanim zakonom, nadležnost je isključiva. Na temelju nadležnosti utvrđuje se sud koji ima isključivu nadležnost u određenom parničnom postupku. Nadležnost u pitanjima povezanim s tužbenim zahtjevom isključiva je osim ako je zakonom propisano drugačije.

1) *Nadležnost prema mjestu gdje se nalazi nepokretna imovina* – postupak u sljedećim predmetima pokreće se pred sudom nadležnim u mjestu gdje se nalazi nepokretna imovina:

tužbeni zahtjevi za priznavanje postojanja prava vlasništva, ograničenog stvarnog prava ili drugog tereta na nepokretnoj imovini, ili priznavanje nepostojanja takvih prava ili tereta, ili zahtjevi koji se odnose na druga prava na nepokretnoj imovini

utvrđivanje granica ili podjele nepokretne imovine

zaštita vlasništva nad nepokretnom imovinom

zahtjevi u odnosu na stvarno pravo koje nastaje na temelju vlasništva nad stanom

zahtjevi koji se odnose na obveznu ovrhu nepokretne imovine

zahtjevi povodom ugovora o najmu ili ugovora o poslovnom najmu koji se odnosi na nepokretnu imovinu ili drugog ugovora za uporabu nepokretne imovine u skladu sa zakonom o obveznim odnosima, ili povodom valjanosti takvih ugovora.

Tužba povezana sa stvarnim pravom raspolaganja, stvarnim teretom ili pravom prvokupa podnosi se sudu koji je nadležan u mjestu gdje se nalazi imovina koja je predmetom prava raspolaganja ili tereta.

2) *Zahtjev za prekid primjene standardnih uvjeta* – postupak za utvrđivanje primjene nepoštenih standardnih uvjeta ili za prekid ili povlačenje preporuke za primjenu uvjeta od strane osobe koja je preporučila primjenu uvjeta (odjeljak 45. Zakona o obveznim odnosima (*võlaõigusseadus*)) pokreće se pred sudom koji je nadležan u mjestu poslovanja tuženika ili, ako ga nema, pred sudom koji je nadležan u mjestu prebivališta ili registriranog sjedišta tuženika. Ako tuženik nema mjesto poslovanja, prebivalište ili registrirano sjedište u Estoniji, tužba se podnosi sudu pod čijom se mjesnom nadležnosti primjenjivao standardni uvjet.

3) *Nadležnost za pitanje ukidanja odluke tijela pravne osobe ili proglašavanja te odluke nevažećom* – postupak za ukidanje odluke tijela pravne osobe ili za proglašavanje odluke nevažećom pokreće se pred sudom koji je nadležan u mjestu gdje pravna osoba ima registrirano sjedište.

4) *Nadležnost u bračnim sporovima*

Bračni se sporovi smatraju parničnim sporovima u kojima se odlučuje o pitanjima kao što su:

razvod

poništaj braka

utvrđivanje postojanja ili nepostojanja braka

podjela zajedničke imovine ili drugih potraživanja koja nastaju iz vlasničkog odnosa između stranaka

druga potraživanja jednog bračnog druga protiv drugog koja nastaju u bračnom odnosu.

Estonjski sud nadležan je odlučivati u bračnim pitanjima u sljedećim slučajevima:

barem jedan od bračnih drugova državljanin je Republike Estonije ili je bio državljanin u trenutku sklapanja braka

oba bračna druga imaju prebivalište u Estoniji

jedan bračni drug ima prebivalište u Estoniji, osim ako presuda ne bi bila priznata u državi čiji je državljanin jedan od bračnih drugova.

U bračnim sporovima pred estonskim sudom tužbeni zahtjev podnosi se sudu koji je nadležan u mjestu zajedničkog prebivališta bračnih drugova, ili, ako ga

nema, sudu koji je nadležan u mjestu prebivališta tuženika. Ako tuženik nema prebivalište u Estoniji, tužba se podnosi sudu koji je nadležan u mjestu gdje

prebivalište ima zajedničko maloljetno dijete stranaka te, ako nemaju zajedničko maloljetno dijete, sudu koji je nadležan u mjestu prebivališta tužitelja.

Ako je utvrđeno skrbništvo nad imovinom odsutne osobe jer je osoba nestala ili ako je osobi određen skrbnik zbog ograničene aktivne pravne sposobnosti, ili ako je osobi određena zatvorska kazna, postupak za razvod braka protiv te osobe može se pokrenuti pred sudom koji je nadležan u mjestu prebivališta tužitelja.

5) **Nadležnost za utvrđivanje očinstva i uzdržavanje** – pitanje očinstva parnično je pitanje u kojem se odlučuje o tužbi za utvrđivanje očinstva ili osporavanje unosa o roditelju u rodni list djeteta ili popis stanovništva. Estonski sud može odlučiti o pitanju očinstva ako je barem jedna od stranaka državljanin Republike Estonije ili barem jedna od stranaka ima prebivalište u Estoniji. Kada estonski sud odlučuje o pitanju očinstva, tužba se podnosi sudu koji je nadležan u mjestu prebivališta djeteta. Ako djetetovo prebivalište nije u Estoniji, postupak se pokreće pred sudom koji je nadležan u mjestu prebivališta tuženika. Ako tuženikovo prebivalište nije u Estoniji, postupak se pokreće pred sudom koji je nadležan u mjestu prebivališta tužitelja.

Te se odredbe također primjenjuju na pitanja uzdržavanja. Pitanje uzdržavanja parnično je pitanje o kojem se odlučuje u postupku kojim se traži:

izvršavanje obveze jednog roditelja na uzdržavanje maloljetnog djeteta na temelju zakona

izvršavanje obveze uzdržavanja između roditelja

izvršavanje obveze uzdržavanja između bračnih drugova

izvršavanje druge obveze uzdržavanja na temelju zakona.

2.2.2.3 Mogu li stranke same dodijeliti nadležnost sudu koji inače ne bi bio nadležan?

Ako je pitanje u nadležnosti nekoliko estonskih sudova istovremeno, podnositelj tužbe ima pravo odabrati sud kojem će podnijeti tužbu. U tim slučajevima odlučuje sud koji je prvi zaprimio tužbu.

Ako je tužba podnesena sudu koji je nadležan u mjestu prebivališta ili registriranog sjedišta tuženika ili sudu koji ima isključivu nadležnost, postupak se vodi na sudu čija mjesna nadležnost obuhvaća prebivalište ili registrirani ured tuženika, ili mjestu na temelju kojeg se utvrđuje isključiva nadležnost. Ako se više mjesta na temelju kojih se utvrđuje nadležnost nalazi unutar mjesne nadležnosti određenog županijskog suda, ali ih opslužuju različiti područni sudovi, tuženik bira područni sud na kojem će se voditi postupak. Ako tužitelj ne odabere, sud će odlučiti gdje će se voditi postupak.

Tužbe se rješavaju na područnom sudu u okviru čije se mjesne nadležnosti nalazi mjesto za utvrđivanje nadležnosti. Ako se unutar mjesne nadležnosti određenog županijskog suda nalazi više mjesta na temelju kojih se utvrđuje nadležnost, ali ih opslužuju različiti područni sudovi, sud odlučuje gdje će se voditi postupak.

3 Ako je predmet u nadležnosti specijaliziranih sudova, kako doznati kojem se sudu moram obratiti?

Hitni postupak za platne nagode provodi se na područnom sudu u Haapsalu županijskog suda u Pärnuu (*Pärnu Maakohtu Haapsalu kohtumaja*). Na ostala se građanska pitanja primjenjuju navedena načela nadležnosti.

Ostale poveznice

 [Pravosudni sustav](#)

Posljednji put ažurirano: 29/10/2018

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Nadležnost - Irska

1 Moram li tužbu podnijeti redovnom građanskom sudu ili specijaliziranom sudu (npr. sudu za radne sporove)?

Građanski sudovi u Irskoj nadležni su za suđenje u predmetima koji se odnose na sporove između pojedinaca, organizacija ili države. Predmeti tih sporova u rasponu su od ozljede nastale u automobilskoj nezgodi do pripajanja trgovačkog društva. U građanskim predmetima tužitelj tuži tuženika radi odštete za prouzročenu štetu. Odšteta je uglavnom u obliku novčane naknade štete.

Okružni sud, regionalni sud i Visoki sud prvostupanjski su sudovi. Vrhovni sud nadležan je isključivo za žalbe, osim u određenim predmetima koji se odnose na Ustav. Žalbeni sud nadležan je isključivo za žalbe.

Nadležnost okružnih i regionalnih sudova mjesna je i ograničena, odnosno oni se isključivo bave predmetima čija vrijednost ne premašuje određeni prag i čije stranke borave ili čije se registrirano mjesto poslovanja nalazi na određenom zemljopisnom području ili ako je ugovor sklopljen na određenom zemljopisnom području. O žalbama na odluke okružnog suda odlučuje regionalni sud, a o žalbama na odluke regionalnog suda odlučuje Visoki sud.

Sud za sporove male vrijednosti dio je okružnog suda koji se bavi predmetima koji se odnose na potrošače i u kojima iznos tražbina ne premašuje 2 000 EUR. Taj se postupak može odnositi i na predmete u kojima jedno poduzeće tuži drugo.

Okružni sud odlučuje o predmetima koji obuhvaćaju tražbine čija vrijednost ne premašuje 15 000 EUR. Regionalni sud bavi se tražbinama koje ne premašuju 75 000 EUR (60 000 EUR u tužbama za nanošenje tjelesnih ozljeda). On je isto tako nadležan za postupke iz područja obiteljskog prava, uključujući razvod, sudsku rastavu i poništaj braka. Okružni sud bavi se tražbinama iznad 75 000 EUR (60 000 EUR u tužbama za nanošenje tjelesnih ozljeda).

Zahtjevi koji se odnose na radno pravo upućuju se neovisnom tijelu, Žalbenom radnom sudu (*Employment Appeals Tribunal*). Pred njime se vodi široki spektar sporova koji se odnose na prava iz radnog odnosa. U određenim slučajevima obje stranke mogu podnijeti žalbu regionalnom sudu u roku od šest tjedana od odluke Suda. Ako se regionalnom sudu ne podnese žalba, a poslodavac ne provede odluku, Ministarstvo rada, poduzetništva i inovacija može u ime zaposlenika pokrenuti postupak pred regionalnim sudom. Visokom sudu žalbu u pogledu odluke Suda mogu podnijeti obje stranke, ali samo zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog materijalnog prava:

Trgovački sud, uspostavljen 2004., specijaliziran je odjel [Visokog suda](#), a posebno je uređen [člankom 63.A Poslovnika viših sudova](#). On se bavi trgovačkim sporovima u kojima je vrijednost tražbine najmanje 1 milijun EUR, sporovima koji se odnose na intelektualno vlasništvo i žalbama u pogledu regulatornih odluka ili zahtjevima za njihovo sudsko preispitivanje. On se isto tako bavi drugim predmetima koje sudac smatra prikladnima. Ne postoji

automatsko pravo uvrštavanja u Registar trgovačkih predmeta Visokog suda. To potpada pod diskrecijsko pravo suca Trgovačkog suda. Sud upotrebljava detaljan sustav za upravljanje predmetima koji je osmišljen kako bi pojednostavnio pripremu za suđenje, otklonio nepotrebne troškove i onemogućio primjenu taktika za odugovlačenje te osigurao potpuno otkrivanje podataka prije suđenja.

2 Ako je predmet u nadležnosti redovnih građanskih sudova (odnosno ako ti sudovi imaju odgovornost za takve predmete), kako doznati kojem sudu treba podnijeti tužbu?

2.1 Postoji li razlika između nižih i viših redovnih građanskih sudova (npr. okružnih sudova kao nižih sudova i regionalnih sudova kao viših sudova), a ako postoji, koji je sud nadležan za moj predmet?

Odgovarajući sud kojem se podnosi tužba u prvom stupnju određuje se u skladu s prirodom (ugovor, štetna radnja itd.) i vrijednosti (vidjeti prethodno navedeno) tužbenog zahtjeva.

Za potrebe okružnog suda Irska je podijeljena na 24 okruga i za svaki je od njih trajno imenovan jedan sudac ili više njih. Kad je riječ o dvama najvećim gradovima, Dublinu i Corku, obujam posla zahtijeva trajno imenovanje više sudaca. Irska je za potrebe regionalnog suda podijeljena u osam regija. Jedan je regionalni sudac dodijeljen jednoj regiji, osim u slučaju regije Dublina i Corca gdje je zbog obujma posla imenovan veći broj sudaca. Visoki sud zasjeda u Dublinu kako bi se pred njime vodili izvorni postupci. Pred njime se isto tako vode predmeti koji se odnose na tjelesne ozljede i ozljede sa smrtnim posljedicama u okviru nekoliko pokrajinskih sudova u određenim godišnjim razdobljima. Osim toga, Visoki sud zasjeda u pokrajinskim uredima kako bi odlučio o žalbama na odluke regionalnog suda u predmetima iz područja građanskog i obiteljskog prava.

Okružni sud nadležan je za suđenje u predmetima koji se odnose na ugovore, određene štetne radnje, ugovore o kupnji na otplatu i ugovore o prodaji na rate, predmetima koji se odnose na najam kao što su iseljenje zbog neplaćanja najma te tužbe zbog protupravnog zadržavanja robe ako vrijednost tražbine ne premašuje ograničenje od 15 000 EUR. Okružni sud ima i niz ovlasti koje se odnose na izvršenje sudskih odluka svih sudova o dugovanjima, izdavanju dozvola kao što su dozvole prodaje alkoholnih pića te skrbništvu i uzdržavanju djece.

Regionalni sud nadležan je u predmetima koji se odnose na ugovore i štetne radnje, u predmetima povezanim s nasljednopravnim postupcima te tužbama u području upravljanja ostavinom, vlasničkim tužbama, predmetima u području iseljenja ili zahtjevima za novi najam u postupcima koji se temelje na ugovorima o kupnji na otplatu i ugovorima o prodaji na rate kada vrijednost tražbine ne premašuje ograničenje od 75 000 EUR (60 000 EUR u tužbama za nanošenje tjelesnih ozljeda). Regionalni je sud nadležan za postupke iz područja obiteljskog prava (uključujući sudsku rastavu, razvod, poništaj braka i žalbe na odluke okružnog suda) te je nadležan za žalbe na odluke arbitara u sporovima koji se odnose na zakupnine u okviru zakonodavstva kojim su uređeni odnosi između zakupodavca i zakupnika.

U građanskim predmetima pri regionalnom sudu odluku donosi sudac bez porote. O žalbama okružni sud odluku donosi na temelju ponovne rasprave, a odluka je regionalnog suda konačna te nije moguće ponovno uložiti žalbu.

U skladu s ustavom, Visoki sud ima potpunu prvostupanjsku nadležnost u svim činjeničnim ili pravnim pitanjima. To znači da je on nadležan za sve građanske predmete ako je redovito boravište tuženika u Irskoj, ako je navodni ugovor sklopljen u Irskoj, ako je navodna štetna radnja počinjena u Irskoj ili ako se nekretnina koja je predmet postupka nalazi u Irskoj. Visoki sud odlučuje o žalbama na odluke regionalnog suda te je nadležan za nadzor okružnog suda i ostalih nižih sudova. O žalbama na odluke Visokog suda odlučuje Žalbeni sudom i Vrhovnim sudom ako je potonji potvrdio da je riječ o predmetu važnom za opću javnost ili o predmetu koji je u interesu pravde. Žalbeni sud može proslijediti žalbu Vrhovnom sudu ako je potonji potvrdio da je riječ o predmetu važnom za opću javnost ili o predmetu koji je u interesu pravde. Odluka o žalbi ne donosi se nakon ponovne rasprave, već na temelju popisa dokaza na prvom stupnju i pravnog argumenta.

2.2 Mjesna nadležnost (je li sud u gradu A ili gradu B nadležan za moj predmet?)

2.2.1 Osnovno pravilo mjesne nadležnosti

Odgovarajući okružni sud ili regionalni sud kojem se podnosi tužba određuje se u skladu s područjem na kojem tuženik ili jedan od tuženika uobičajeno boravi odnosno radi ili obavlja poslovnu djelatnost. U većini predmeta koji se odnose na ugovore, odgovarajući su okrug ili regija oni gdje je ugovor navodno sklopljen; u predmetima koji se odnose na štetne radnje odgovarajuće je područje ono na kojem je štetna radnja navodno počinjena; u postupcima iz područja obiteljskog prava odgovarajuće je područje ono na kojemu boravi podnositelj zahtjeva; u postupcima koji se odnose na najam ili pravo na nekretninu odgovarajući je prostor ili zemljište ono na kojem se predmet tog postupka nalazi.

2.2.2 Iznimke u odnosu na osnovno pravilo

2.2.2.1 Kada mogu odabrati između suda u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila) i drugog suda?

Nije primjenjivo.

2.2.2.2 Kada moram odabrati neki drugi sud, a ne onaj u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila)?

Nije primjenjivo.

2.2.2.3 Mogu li stranke same dodijeliti nadležnost sudu koji inače ne bi bio nadležan?

Nije primjenjivo.

3 Ako je predmet u nadležnosti specijaliziranih sudova, kako doznati kojem se sudu moram obratiti?

Internetske stranice [Sudske službe Irske](#) sadržavaju sveobuhvatno objašnjenje strukture sudova u Irskoj. Objavljena je i brošura naziva *Explaining the Courts* u kojoj se objašnjava sudstvo u Irskoj te javnosti pružaju informacije. Više pojedinosti o sudstvu pruža Odbor za informiranje građana (*Citizens Information Board*), zakonsko tijelo koje pruža informacije, savjete i zastupanje u pogledu širokog spektra javnih i društvenih usluga. Odbor za informiranje građana ima i svoje internetske stanice, a s njime se može stupiti u kontakt telefonski ili se obratiti jednom od brojnih informativnih centara diljem Irske.

Druge poveznice

[Sudske službe – Irska](#)

<http://www.citizensinformation.ie/>

Posljednji put ažurirano: 18/09/2018

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Nadležnost - Grčka

1 Moram li tužbu podnijeti redovnom građanskom sudu ili specijaliziranom sudu (npr. sudu za radne sporove)?

U Grčkoj su redovni građanski sudovi nadležni za većinu građanskih i trgovačkih predmeta. Iznimno su posebnim zakonom osnovana specijalizirana vijeća unutar građanskih sudova u velikim gradovima, koja su isključivo nadležna za određene predmete u skladu s predmetnim pravnim područjem. Ta su vijeća: vijeća nadležna za predmete koji se odnose na žigove Zajednice u Ateni i Solunu te vijeće nadležno za predmete iz područja pomorskog prava u Pireju.

2 Ako je predmet u nadležnosti redovnih građanskih sudova (odnosno ako ti sudovi imaju odgovornost za takve predmete), kako doznati kojem sudu treba podnijeti tužbu?

U većini se slučajeva nadležnost sudova utvrđuje u skladu s vrijednosti predmeta spora. Kako bi se procijenila vrijednost predmeta spora, u obzir se uzima tužbeni zahtjev, ne uzimajući u obzir bilo kakve dodatne zahtjeve. Ako jedna tužba obuhvaća nekoliko tužbenih zahtjeva, oni se spajaju.

2.1 Postoji li razlika između nižih i viših redovnih građanskih sudova (npr. okružnih sudova kao nižih sudova i regionalnih sudova kao viših sudova), a ako postoji, koji je sud nadležan za moj predmet?

Predmeti za koje su nadležni građanski sudovi u prvom se stupnju vode pred okružnim građanskim sudovima poznatima kao sudovi za sporove male vrijednosti (*Irinodikia*), prvostupanjski sudovi u kojima odlučuje sudac pojedinac (*Monomeli Protodikia*) i prvostupanjski sudovi na kojima odlučuje vijeće sudaca (*Polymeli Protodikia*).

Nadležnost sudova za sporove male vrijednosti prvenstveno obuhvaća: (a) sve sporove čiju je novčanu vrijednost moguće procijeniti i čija vrijednost ne premašuje dvadeset tisuća eura (20 000 EUR) i (b) sve sporove, glavne ili sporedne, u pogledu ugovora o najmu, pod uvjetom da ni u jednom predmetu ugovorena mjesečna najamnina ne premašuje šest stotina eura (600 EUR).

Nadležnost sudova za sporove male vrijednosti isto tako obuhvaća, bez obzira na vrijednost spora, većinu sporova koji se odnose na poljoprivredu, prodaju životinja, vlasničke sporove sa susjedima, sporove koji proizlaze iz ugovora s hotelijerima i prijevoznicima, zahtjeve udruženja i zadruga u odnosu na njihove članove i obratno, zahtjeve odvjetnika u pogledu njihovih usluga na prvostupanjskim sudovima i policijskim sudovima (*Ptaismatodikia*) te na prava, naknade ili troškove svjedoka, tumača, stečajnih upravitelja ili čuvara koji su prethodno svjedočili ili koje je imenovao bilo koji sud.

Nadležnost prvostupanjskih sudova na kojima odlučuje sudac pojedinac obuhvaća sve sporove čiju je novčanu vrijednost moguće procijeniti i čija vrijednost premašuje dvadeset tisuća eura (20 000 EUR), ali ne premašuje dvije stotine i pedeset tisuća eura (250 000 EUR).

Nadležnost prvostupanjskih sudova na kojima odlučuje sudac pojedinac obuhvaća i sljedeće sporove, čak i ako njihova vrijednost premašuje dvije stotine i pedeset tisuća eura (250 000 EUR): sporove koji proizlaze iz ugovora o najmu; radne sporove koji se odnose na zaposlenike odnosno na rad ili predmete koje proizvode stručnjaci ili obrtnici; sporove u okviru kolektivnih sporazuma o radu između organizacija za socijalnu sigurnost i osiguranih osoba; sporove koji se odnose na odvojene nagrade, naknade i troškove, osim onih koji su prethodno navedeni i koji se vode pred sudovima za sporove male vrijednosti; sporove koji se odnose na zaposlenike u području prava, medicine ili zdravstva odnosno inženjere, kemičare ili posrednike/agente te osoba koje je imenovalo pravosuđe, kao što su stručnjaci, stručni arbitri, procjenitelji, arbitri, izvršitelji oporuka, upravitelji, stečajni upravitelji; sporove koji se odnose na sve vrste zahtjeva za naknade koji proizlaze iz štete prouzročene vozilom, uključujući zahtjeve koje obuhvaćaju ugovori o osiguranju vozila te sporove koji se odnose na pitanja u pogledu posjeda ili zauzimanja pokretnina ili nekretnina.

Nadležnost prvostupanjskih sudova na kojima odlučuje sudac pojedinac uvijek, bez obzira na njihovu vrijednost, obuhvaća: razvod braka, poništaj braka; priznavanje ili nepriznavanje braka; bračne odnose tijekom braka i odnose koji iz njega proizlaze, uključujući pitanja očinstva, priznavanja ili nepriznavanja odnosa roditelj-dijete ili roditeljske odgovornosti; priznavanje očinstva djeteta rođenog izvan bračne zajednice; utvrđivanje je li priznavanje očinstva djeteta rođenog izvan bračne zajednice voljno ili ne, je li takvo priznavanje valjano odnosno uživa li takvo dijete status istovjetan statusu djeteta rođenog u bračnoj zajednici na temelju postojeće bračne zajednice njegovih roditelja te isto tako pitanja voljnog priznavanja; priznavanje postojanja ili nepostojanja posvojenja ili njegova prestanka odnosno postojanja ili nepostojanja skrbništva. Osim toga, njihova nadležnost obuhvaća sporove u pogledu uzdržavanja na temelju braka, razvoda ili srodstva; izvršavanja roditeljske odgovornosti; nesuglasja između roditelja u zajedničkom izvršavanju roditeljskog prava te komunikacije roditelja i ostale rodbine u izravnoj uzlaznoj liniji s djetetom; propisivanja upotrebe roditeljskog doma i raspodjele pokretnina među supružnicima te sporova u pogledu obiteljskog doma i raspodjele pokretnina među supružnicima u slučaju prekida zajedničkog života; sporove u pogledu vlasništva katova u zgradi i sporove koji se odnose na poništaj odluka koje su donijele glavne skupštine udruženja ili zadruga.

Nadležnost prvostupanjskih sudova na kojima odlučuje vijeće sudaca obuhvaća sve sporove za koje nisu nadležni sudovi za sporove male vrijednosti i prvostupanjski sudovi na kojima odlučuje sudac pojedinac.

2.2 Mjesna nadležnost (je li sud u gradu A ili gradu B nadležan za moj predmet?)

2.2.1 Osnovno pravilo mjesne nadležnosti

Mjesno je nadležan sud u regiji u kojoj se nalazi tuženikovo prebivalište.

Ako se tuženikovo prebivalište ne nalazi ni u Grčkoj ni izvan nje, nadležan je sud u regiji u kojoj se nalazi njegovo boravište. Ako je mjesto tuženikova boravišta nepoznato, nadležan je sud u regiji u kojoj se nalazi njegovo posljednje boravište u Grčkoj ili njegovo posljednje prebivalište ako boravište ne postoji.

Za Državu je nadležan sud u regiji u kojoj se nalazi sjedište određenog tijela od kojeg se zakonski zahtijeva zastupanje Države na sudu.

Za pravne osobe koje imaju sposobnost biti stranke u pravnom predmetu nadležan je sud u regiji u kojoj se nalazi njihovo sjedište ili podružnica, ako se spor odnosi na njezino poslovanje.

2.2.2 Iznimke u odnosu na osnovno pravilo

2.2.2.1 Kada mogu odabrati između suda u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila) i drugog suda?

Ako je za predmet nadležno više sudova, podnositelj zahtjeva ima pravo odabira suda. Prednost među njima utvrđuje se na temelju datuma podnošenja tužbe.

Ako sud nije nadležan *ratione materiae* ili *ratione loci*, sam sud o tomu odlučuje *ex officio* te određuje koji je sud nadležan i taj predmet upućuje tom sudu.

Pravne se posljedice podnesene tužbe zadržavaju.

Ugovorni sporovi

Sporovi koji se odnose na postojanje ili valjanost pravnog akta izvršenog tijekom života osobe i svih prava koja iz njega proizlaze mogu se isto tako pokrenuti pred sudom u regiji u kojoj je pravni akt sastavljen ili regiji u kojoj je predviđeno njegovo izvršenje. Sporovi koji se odnose na izmaklu dobit (negativna šteta) i naknadu zbog povrede tijekom pregovora mogu se pokrenuti pred istim sudom.

Štetna radnja

Sporovi koji proizlaze iz štetne radnje isto se tako mogu pokrenuti pred sudom mjesta događaja na temelju kojeg je nastala ili će nastati šteta.

Građanska tužba

Građanska tužba za naknadu štete i povrat za kazneno djelo i za naknadu nematerijalne štete ili duševne boli može se podnijeti kaznenom sudu koji se bavi tim predmetom.

Predmeti koji se odnose na uzdržavanje, razvod i roditeljsku odgovornost

Bračni sporovi (sporovi koji se odnose na uzdržavanje na temelju braka, razvoda ili srodstva; izvršavanje roditeljske odgovornosti; nesuglasje između roditelja u zajedničkom izvršavanju roditeljske odgovornosti te komunikacije roditelja i ostale rodbine u izravnoj uzlaznoj liniji s djetetom i propisivanja upotrebe roditeljskog doma i raspodjele pokretnina među supružnicima te sporova u pogledu obiteljskog doma i raspodjele pokretnina među supružnicima u slučaju prekida zajedničkog života) isto se tako mogu pokrenuti pred sudom u regiji u kojoj se nalazi posljednje zajedničko boravište supružnika.

Sporovi koji se odnose na zahtjeve za uzdržavanje isto se tako mogu pokrenuti pred sudom mjesta u kojem se nalazi boravište ili prebivalište korisnika doplatka za uzdržavanje.

2.2.2.2 Kada moram odabrati neki drugi sud, a ne onaj u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila)?

Za predmete koji se odnose na stvarna prava u pogledu nekretnina i predmete koji proizlaze iz najma nekretnina isključivo su nadležni sudovi u regiji u kojoj se nalazi nekretnina.

(Ako se nekretnina nalazi u regiji s više sudova, podnositelj zahtjeva ima pravo odabira.)

Sporovi koji se odnose na prisilnu upravu koju je naložio sud u isključivoj su nadležnosti suda koji je taj nalog izdao.

Sporovi koji se odnose na nasljeđivanje u izravnoj su nadležnosti suda u regiji u kojoj se nalazilo prebivalište preminule osobe ili, ako prebivalište nije poznato, boravište u vrijeme smrti.

Kada je sporedni predmet povezan s glavnim predmetom, posebno uključujući podredne zahtjeve ili zahtjeve u pogledu jamstva, za takve je radnje i druge slične zahtjeve isključivo nadležan sud pred kojim se vodi glavni predmet.

Za glavne predmete koji su povezani isključivo je nadležan sud koji je za taj predmet nadležan od početka.

Nadležnost prvostupanskog suda na kojem odlučuje vijeće sudaca pred kojim se vodi glavni predmet obuhvaća sve sporedne predmete za koje je nadležan prvostupanski sud na kojem odlučuje sudac pojedinac i okružni građanski sud, a nadležnost prvostupanskog suda na kojem odlučuje sudac pojedinac pred kojim se vode glavni predmet obuhvaća sve sporedne predmete za koje je nadležan okružni građanski sud.

2.2.2.3 Mogu li stranke same dodijeliti nadležnost sudu koji inače ne bi bio nadležan?

Prvostupanski redovni sud koji nije mjesno nadležan može, izričitim ili prešutnim sporazumom stranaka u postupku, postati nadležan osim ako se predmetni sporovi odnose na imovinu. U slučaju sporazuma za koje postoji isključiva nadležnost potrebno je postići izričiti sporazum.

Zaključuje se da prešutni sporazum postoji ako tuženik prisustvuje javnoj raspravi i pravodobno ne podnese prigovor na temelju nenadležnosti predmetnog suda.

Sporazum među strankama kojim redovni sud postaje nadležan za buduće sporove valjan je samo ako je u pisanom obliku i ako se odnosi na konkretan pravni odnos iz kojeg bi sporovi mogli proizići.

3 Ako je predmet u nadležnosti specijaliziranih sudova, kako doznati kojem se sudu moram obratiti?

Kad je riječ o posebnim vijećima nadležnima za žig Zajednice i pomorsko pravo: nadležnost *ratione materiae* utvrđuje se u skladu s pravilima o redovnim građanskim sudovima. Kad je riječ o mjesnoj nadležnosti, (a) vijeće nadležno za žig Zajednice u Ateni obuhvaća regije prizivnih sudova u Ateni, na otocima u Egejskom moru, na Dodekanezu, na Krfu, na Kreti, u Lamiji, u Nauplionu, u Patrasu i u Pireju; (b) vijeće nadležno za žig Zajednice u Solunu obuhvaća regije prizivnih sudova u Solunu, Zapadnoj Makedoniji, Trakiji, Janjini i Larisi te (c) vijeće nadležno za pomorsko pravo u Pireju obuhvaća cijelu prefekturu Atiku.

Prizivni put ažurirano: 05/06/2018

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Izvorna jezična inačica ove stranice [es](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Nadležnost - Španjolska

1 Moram li tužbu podnijeti redovnom građanskom sudu ili specijaliziranom sudu (npr. sudu za radne sporove)?

Načelo na kojem se temelji organizacija sudova u Španjolskoj jest jedinstvo nadležnosti. Jedinke su iznimke vojna nadležnost u vrijeme rata i opsadnih stanja te Ustavni sud (*Tribunal Constitucional*) koji djeluje kao krajnji jamac temeljnih prava i javnih sloboda kroz zahtjev za izvršenje temeljnih prava i sloboda (*recurso de amparo*).

Međutim, nadležnost je razdijeljena među četirima vrstama sudova: građanskim sudovima, kaznenim sudovima, sudovima za redovne upravne sporove i socijalnim sudovima.

Kamen temeljac građanskih sudova jest prvostupanski sud (*Juzgado de Primera Instancia*), pred kojim se vode građanski sporovi u prvom stupnju i postupci koji nisu izričito dodijeljeni drugom sudu. Stoga se prvostupanski sud može smatrati redovnim ili običnim sudom.

Građanski odjel obuhvaća obiteljske sudove (*Juzgados de Familia*), koji su prvostupanski sudovi. Ako na određenom području postoji obiteljski sud (uglavnom u napućenijim središtima), pred njime se vodi spor u području obiteljskog prava koji se odnosi na poništaj braka, rastavu ili razvod, odnos roditelj/dijete i zaštitu osoba ograničenih sposobnosti. Ako se kazneni postupak pokrene protiv stranke na sudu koji odlučuje u predmetima nasilja nad ženama (*Juzgado de Violencia sobre la Mujer*), taj je sud nadležan i za te građanske postupke.

Građanski sud obuhvaća i specijalizirane trgovačke sudove (*Juzgados de lo Mercantil*) i sudove za žig EU-a (*Juzgados de Marca Comunitaria*).

Pred socijalnim sudovima (*Juzgados de lo Social*) vode se postupci iz područja radnog prava. Oni obuhvaćaju sporove između zaposlenika i poslodavaca u pogledu ugovora o radu, sporova u pogledu kolektivnih pregovora, zahtjeva u području socijalne sigurnosti i zahtjeva podnesenih protiv države u pogledu njezinih odgovornosti propisanih radnim pravom.

Pred kaznenim sudovima vode se kazneni postupci.

Prema španjolskom pravu građanski postupci koji proizlaze iz kaznenih djela mogu se spojiti s kaznenim postupcima. U tim slučajevima kazneni sud odlučuje o iznosu štete koju je potrebno platiti s obzirom na kazneno djelo. Ako građansku tužbu ne pokrene oštećena stranka, u njezino će ime pokrenuti državni odvjetnik, osim ako se oštećena stranka izričito odrekla prava pokretanja tužbe u kaznenom postupku.

Redovni upravni sudovi nadziru zakonitost tužbi koje su pokrenula javna tijela te odlučuju o njihovim financijskim tražbinama.

2 Ako je predmet u nadležnosti redovnih građanskih sudova (odnosno ako ti sudovi imaju odgovornost za takve predmete), kako doznati kojem sudu treba podnijeti tužbu?

Vidjeti odgovore navedene u nastavku.

2.1 Postoji li razlika između nižih i viših redovnih građanskih sudova (npr. okružnih sudova kao nižih sudova i regionalnih sudova kao viših sudova), a ako postoji, koji je sud nadležan za moj predmet?

U Španjolskoj se ne radi razlika između različitih prvostupanskih sudova s obzirom na iznos tužbenog zahtjeva ili ozbiljnosti predmeta kojima se oni mogu baviti i ni jedan prvostupanski sud ne odlučuje o žalbama na presude drugih prvostupanskih sudova. O žalbama u okviru građanskih postupaka uvijek odlučuju pokrajinski sudovi (*Audiencias Provinciales*).

2.2 Mjesna nadležnost (je li sud u gradu A ili gradu B nadležan za moj predmet?)

Za potrebe sudovanja Španjolska je zemljopisno podijeljena na općine, okruge, pokrajine i autonomne zajednice. Okrug je teritorijalna jedinica koja obuhvaća jednu ili više susjednih općina unutar iste provincije. On je najvažnija teritorijalna jedinica jer je riječ o području za koje je nadležan prvostupanski sud. (Pojednost se nalaze na internetskim stranicama Ministarstva pravosuđa mjusticia.gob.es.)

Kada je to potrebno zbog količine predmeta, postoji više od jednog suda iste vrste. To nije slučaj u većini gradova. Sudovi su označeni rastućim rednim brojevima, u skladu s vremenom njihova osnutka.

Svi ti sudovi u načelu imaju istovjetnu nadležnost, a rad se među njima raspodjeljuje u skladu s unutarnjim vladinim pravilima o raspodjeli. Međutim, u nekim se okolnostima pravila o raspodjeli mogu primijeniti kako bi se različite vrste predmeta dodijelile različitim sudovima unutar istog okruga.

2.2.1 Osnovno pravilo mjesne nadležnosti

Ako ne postoji sporazum ili obvezna pravila, osnovno je pravilo da je nadležan prvostupanjski sud okruga u kojem se nalazi prebivalište tuženika odnosno boravište ako prebivalište nije moguće utvrditi. Ako se boravište odnosno prebivalište tuženika ne nalazi u Španjolskoj, nadležan je prvostupanjski sud okruga u kojem se tuženik nalazi ili u kojem se nalazi njegovo posljednje prebivalište. Ako ni jedan od tih kriterija nije primjenjiv, podnositelj zahtjeva zahtjev može podnijeti prvostupanjskom sudu okruga u kojem se nalazi njegovo prebivalište.

Zbog toga:

zahtjevi podneseni protiv vlasnika poduzeća i stručnjaka u pogledu njihova poslovanja ili stručnih djelatnosti mogu se, na zahtjev podnositelja zahtjeva, podnijeti u bilo kojem mjestu gdje oni obavljaju svoje djelatnosti,

zahtjevi protiv pravnih subjekata mogu se podnijeti i u mjestu gdje su situacija ili pravni odnos koji su predmet zahtjeva nastali ili imaju pravni učinak, pod uvjetom da pravni subjekt na tom mjestu ima poslovni nastan ili predstavnika.

2.2.2 Iznimke u odnosu na osnovno pravilo

2.2.2.1 Kada mogu odabrati između suda u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila) i drugog suda?

U okviru trenutnog španjolskog postupovnog sustava tužitelj najčešće ne odabire mjesnu nadležnost. To se događa samo u sljedećim slučajevima:

- tužbama čiji su predmet stvarna prava na nekretninama koje obuhvaćaju nekoliko nekretnina ili jednu nekretninu u različitim okruzima. U tim se slučajevima tužitelji mogu odlučiti pokrenuti postupak u bilo kojem nadležnom okrugu,
- tužbama koje zahtijevaju podnošenje i odobravanje financijskih izvještaja osoba odgovornih za upravljanje imovinom drugih stranaka ako mjesto podnošenja financijskih izvještaja nije utvrđeno. U tim slučajevima tužitelji odabiru između tuženikova prebivališta i mjesta upravljanja njegovom imovinom,
- sporovi u pogledu nasljedstva: tužitelji odabiru između sudova na području posljednjeg prebivališta u Španjolskoj preminule osobe i sudova na području na kojem se nalazi većina imovine,
- tužbe u pogledu intelektualnog vlasništva: tužitelji odabiru između sljedećih lokacija: mjesta gdje je povreda nastala, mjesta gdje postoje *prima facie* dokazi da je došlo do povrede ili mjesta gdje postoje nezakoniti primjerci,
- predmeti u pogledu nepoštenog tržišnog natjecanja ako tuženik nema poslovni nastan, prebivalište ili boravište u Španjolskoj. U tim slučajevima tužitelji odabiru između mjesta na kojem je došlo do nepoštenog tržišnog natjecanja ili gdje se njegovi učinci osjećaju,
- zahtjevi koji se isključivo odnose na skrbništvo nad maloljetnicima ili zahtjevi za uzdržavanje koje jedan roditelj podnosi protiv drugog u ime maloljetnika ako se prebivalište tih dvaju roditelja nalazi u različitim sudskim okruzima. U tim slučajevima tužitelji mogu odabrati sud u čijoj je nadležnosti prebivalište tuženika ili sud okruga u kojem se nalazi prebivalište djeteta,
- općenito, tužbe koje se odnose na ostvarivanje prava pojedinačnih potrošača ili korisnika mogu se voditi pred sudom u čijoj je nadležnosti prebivalište potrošača, korisnika ili tuženika, prema izboru potrošača.

2.2.2.2 Kada moram odabrati neki drugi sud, a ne onaj u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila)?

U sljedećim slučajevima postoje obvezna pravila kojima se tužitelja obvezuje da zahtjev podnese sudu u čijoj nadležnosti nije prebivalište tuženika. U tim slučajevima stranke ne mogu izričito ili prešutno odabrati nadležnost određenog suda za:

- stvarna prava ili prava primanja najamnine za nekretninu i pitanja koja se odnose na zajedničku imovinu (*propiedad horizontal*): za njih su nadležni sudovi okruga u kojem se imovina nalazi,
- predmete u pogledu nasljedstva: nadležnost se određuje u skladu s posljednjim boravištem u Španjolskoj preminule osobe ili u skladu s time gdje se nalazi većina imovine, prema odabiru podnositelja zahtjeva,
- predmete koji se odnose na pomoć osoba lišene poslovne sposobnosti ili njihovo zastupanje: ti se predmeti vode pred sudom mjesta u kojem živi dotična osoba,
- zaštitu temeljnih prava na građanskim sudovima: ti se predmeti vode pred sudom u čijoj je nadležnosti prebivalište podnositelja zahtjeva odnosno, ako tužitelj nema prebivalište u Španjolskoj, mjesto na kojem je došlo do povrede predmetnog prava,
- zahtjeve za naknadu štete u pogledu upotrebe motornih vozila: za njih je nadležan sud mjesta na kojem je šteta nastala,
- prigovore na odluke društava: mjesna se nadležnost određuje na temelju lokacije sjedišta društva,
- tužbe u cilju proglašenja da određeni opći uvjeti ugovora nisu dio ugovora ili da je određena klauzula ništava: za njih je nadležan sud mjesta u kojem se nalazi prebivalište tužitelja,
- deklaratorne tužbe za raskid ili povlačenje standardnih ugovornih uvjeta ako tuženik nema poslovni nastan ili prebivalište u Španjolskoj: u tim je slučajevima nadležan sud mjesta sklapanja standardnog ugovora,
- tužbe za raskid standardnih ugovornih uvjeta radi obrane kolektivnih ili zajedničkih interesa potrošača ili korisnika ako tuženik nema poslovni nastan ili prebivalište u Španjolskoj: u tim je slučajevima nadležan sud mjesta u kojem se nalazi prebivalište tuženika,
- tužbe kojima se zahtijeva da sljedeće osobe izvrše svoje obveze: osiguravajuća društava, osoba koja je osobnu imovinu prodala drugoj osobi koja će plaćanja obavljati u obrocima odnosno osoba koja je osigurala sredstva za tu kupnju, osoba koja je javno ponudila osobnu imovinu ili usluge koje je druga osoba prihvatila. U tim je slučajevima nadležan sud mjesta u kojem se nalazi prebivalište tuženika,
- tužbe trećih strana za osporavanje zapljene imovine: za njih je nadležan sud mjesta u kojem se nalazi prebivalište subjekta koji zahtijeva zapljenu,
- zahtjeve za rastavu, poništaj ili razvod: za njih je nadležan obiteljski sud odnosno, ako na predmetnom području ne postoji obiteljski sud, prvostupanjski sud nadležan za lokaciju doma supružnikâ. Ako ne postoji dom supružnikâ, nadležan je sud lokacije posljednjeg doma supružnikâ ili prebivalište drugog supružnika. Ako ne postoji ništa od navedenog, nadležan je sud mjesta u kojem se nalazi prebivalište pojedinca. Ako je zahtjev podnesen na temelju zajedničkog dogovora, nadležan je sud lokacije na kojoj se nalazi posljednji zajednički dom ili prebivalište jednog od supružnikâ,
- zahtjeve koji se odnose isključivo na skrbništvo nad maloljetnicima ili zahtjeve za uzdržavanje koje jedan roditelj podnosi protiv drugog u ime maloljetnika: u tim je slučajevima nadležan sud lokacije na kojoj se nalazi posljednji zajednički dom roditelja. Ako roditelji žive u različitim sudskim okruzima, tužitelj može odabrati između suda u čijoj je nadležnosti prebivalište tuženika i suda okruga u kojem se nalazi boravište djeteta,

2.2.2.3 Mogu li stranke same dodijeliti nadležnost sudu koji inače ne bi bio nadležan?

Mjesna se nadležnost u Španjolskoj uglavnom može promijeniti, što znači da stranke mogu izričito ili prešutno odrediti nadležnost sudova određenog okruga pod uvjetom da su sudovi u pitanju nadležni za predmet.

Nadležnost se izričito određuje kad zainteresirane strane sklope izričiti sporazum u kojem se navodi konkretni okrug čiji sudovi imaju nadležnost.

Nadležnost se prešutno određuje u sljedećim okolnostima:

- kad je riječ o tuženiku, samim obraćanjem sudu određenog okruga i podnošenjem tužbe ili podnošenjem prijedloga ili zahtjeva koji je potrebno podnijeti sudu nadležnom za odlučivanje o toj tužbi,

- kad je riječ o tuženiku, ako se on upusti u postupak i nakon toga poduzme bilo koji postupovni korak koji nije pravodobno podnošenje prijedloga i obrasca za pobijanje nadležnosti suda.

Sve promjene prebivališta stranaka, lokacije predmeta spora ili svrhe postupka koje nastanu nakon što je postupak pokrenut neće dovesti do promjene nadležnosti, koja će se odrediti u skladu sa situacijom koja je zabilježena na početku postupka (*Perpetuatio Jurisdictionis*).

Međutim:

izričito određivanje nadležnosti nije dopušteno kada je riječ o standardnim oblicima ugovora, ugovora u kojima je opće uvjete nametnula jedna od stranaka ili u potrošačkim/korisničkim ugovorima. No, u tim je slučajevima moguće prešutno određivanje nadležnosti, nikakvo određivanje nadležnosti nije moguće ako su zakonom propisana obvezna pravila u pogledu mjesne nadležnosti, nikakvo određivanje nadležnosti nije dopušteno u okviru ubrzanih postupaka, postupka za platni nalog ili postupka naplate dugova.

3 Ako je predmet u nadležnosti specijaliziranih sudova, kako doznati kojem se sudu moram obratiti?

Specijalizirani sudovi u Španjolskoj obuhvaćaju sudove navedene u nastavku.

Obiteljski sudovi, koji su prvostupanjski sudovi. Ako postoje obiteljski sudovi (uglavnom u napućenijim središtima), oni su jedino i isključivo nadležni za obiteljske predmete. Konkretno, pred njima se vode postupci koji se odnose na:

rastavu, poništaj i razvod te

izvršavanje roditeljske odgovornosti nad maloljetnicima.

Pravila o mjesnoj nadležnosti istovjetna su pravilima koja se primjenjuju na prvostupanjske sudove pred kojima se vode postupci iz obiteljskog prava ako u predmetnom okrugu ne postoji specijalizirani obiteljski sud.

Pred socijalnim se sudovima vode postupci iz područja radnog prava. Oni obuhvaćaju sporove između zaposlenika i poslodavaca u pogledu ugovora o radu, sporova u pogledu kolektivnih pregovora, zahtjeva u području socijalne sigurnosti i zahtjeva podnesenih protiv države u pogledu njezinih odgovornosti propisanih radnim pravom.

Opće je pravilo da je za te predmete mjesno nadležan sud u mjestu u kojem zaposlenik pruža svoje usluge ili u kojem se nalazi prebivalište tuženika, prema izboru tužitelja.

Trgovački sudovi djeluju na razini provincije i odlučuju u trgovačkim sporovima.

Ti sudovi odlučuju u predmetima koji se odnose na pitanja nesolventnosti, osim ako nesolventnost obuhvaća pojedinca koji nije pravna osoba: u tim je slučajevima nadležan nespecijalizirani prvostupanjski sud.

Oni odlučuju i u predmetima koji se odnose na sljedeća pitanja:

- građanskopravna financijska potraživanja u pogledu imovine nesolventne osobe, osim zahtjeva u postupcima koji se odnose na poslovnu sposobnost, roditeljstvo, brak i maloljetnike,

- korporativne mjere kojima se želi postići kolektivni raskid, izmjene ili obustava ugovora o radu ako je poslodavac nesolventna stranka ili mjere kojima se želi postići obustava ili prekid ugovora više uprave,

- mjere izvršenja ili privremene mjere u pogledu imovine i ekonomskih prava nesolventne stranke, bez obzira na to koji je sud izdao nalog,

- mjere građanskopravne odgovornosti u odnosu na direktore društava, revizore ili stečajne upravitelje u pogledu štete i gubitaka koje je pretrpjela nesolventna stranka tijekom postupka u slučaju nesolventnosti,

- zahtjeve koji se odnose na:

nepošteno tržišno natjecanje,

intelektualno vlasništvo i oglašavanje,

trgovačko pravo i pravo kojim se uređuju zadruge,

nacionalni i međunarodni promet,

pomorsko pravo,

opće uvjete ugovora,

primjenu pravila o arbitraži na prethodno navedena pitanja.

Trgovački sud područja gdje se nalazi središte glavnih interesa dužnika nadležan je za pokretanje postupaka u slučaju nesolventnosti te se ti postupci pred njim vode. Ako se prebivalište dužnika nalazi u Španjolskoj, a razlikuje se od mjesta gdje se nalazi središte njegovih glavnih interesa, predmet u pitanju može se voditi i pred trgovačkim sudom dužnikova prebivališta, ako tako odabere vjerovnik koji podnosi zahtjev.

Ako je dužnik pravna osoba, pretpostavlja se da je njegovo sjedište središte njegovih glavnih interesa. Zbog toga se bilo koja promjena sjedišta unutar šest mjeseci prije zahtjeva za pokretanje postupka u slučaju nesolventnosti neće uzeti u obzir.

Trgovački sudovi u Alicanteu djeluju kao sudovi za žig EU-a kada izvršavaju svoju isključivu nadležnost da odlučuju u sporovima u prvom stupnju koji su pred njima pokrenuti u skladu s Uredbom Vijeća br. 40/94 od 20. prosinca 1993. o žigu Zajednice i Uredbom Vijeća br. 6/2002 od 12. prosinca 2001. o dizajnu Zajednice.

Izvršavanje nadležnosti sudova za žig EU-a u tom području obuhvaća cijelo državno područje Španjolske.

Osim tih specijaliziranih sudova, Državno sudbeno vijeće (*Consejo General del Poder Judicial*) može u skladu sa zakonom donijeti odluku da su, ako postoji nekoliko sudove iste vrste, jedan ili više njih isključivo nadležni da se pred njima vode određene vrste predmeta odnosno da nadziru izvršavanje u predmetnom području prava.

Ta se ovlast već primijenila na nekoliko lokacija, posebno u pogledu lišavanja poslovne sposobnosti i prisilne institucionalizacije zbog psihičke bolesti, a prethodno su za takve predmete uglavnom bili nadležni obiteljski sudovi.

Posljednji put ažurirano: 06/06/2019

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Nadležnost - Francuska

1 Moram li tužbu podnijeti redovnom građanskom sudu ili specijaliziranom sudu (npr. sudu za radne sporove)?

Organizacija francuskog pravosuđa podrazumijeva suživot dviju vrsta sudova: upravnih i redovnih sudova.

Svaku kategoriju čini struktura na tri razine.

U prvoj kategoriji presude donose upravni sudovi opće nadležnosti (*tribunaux administratifs*) te različiti specijalizirani upravni sudovi; te se presude osporavaju pred žalbenim upravnim sudovima (*cours administratives d'appel*). Konačno, te presude podliježu reviziji Državnog vijeća (*Conseil d'Etat*).

U drugoj kategoriji prvostupanjske odluke donose regionalni sudovi opće nadležnosti (*tribunaux de grande instance*) te niz drugih sudova čije ovlasti utvrđuje zakonodavac. Te se odluke mogu osporavati pred žalbenim sudovima (*cours d'appel*), koje čini nekoliko odjela (za građanske, socijalne, trgovačke i kaznene

postupke). Protiv presuda sudova moguće je podnijeti žalbu pred Kasacijskim sudom (*Cour de cassation* – koji čini nekoliko odjela strukturiranih na temelju području navedenih za žalbene sudove).

Sudovi se dijele kako slijedi:

Upravni sudovi:

Državno vijeće (1)

Žalbeni upravni sudovi (8)

Upravni sudovi (42)

Redovni sudovi:

Kasacijski sud (1)

Žalbeni sudovi (36)

Vrhovni žalbeni sud (1)

Regionalni sudovi (164) [od kojih je 16 nadležno za trgovačke stvari]

Prvostupanjski sudovi (4) [od kojih su dva nadležna za trgovačke stvari]

Sud za maloljetnike (155)

Sudovi za predmete u području socijalne sigurnosti (114)

Okružni sudovi (307)

Radni sudovi (*conseil de prud'hommes*) (210)

Sudovi za radne sporove (6)

Trgovački sudovi (134)

Specijalizirani redovni sudovi jesu:

Okružni sud sudi u najčešćim sporovima. U načelu donosi presudu o svim zahtjevima koji se odnose na iznose do 10 000 EUR. Nadležan je i za donošenje presude u određenim posebnim sporovima (neplaćene zakupnine, ovrha nad plaćom, izbori strukovnih predstavnika, kredit u području prava potrošača).

Trgovački sudovi nadležni su za sporove među trgovcima, kreditnim ustanovama ili između tih dviju vrsta poduzeća te za sporove koji se odnose na trgovačka društva, kao i sporove koji se odnose na komercijalne transakcije između svih osoba te financijske poteškoće između poduzeća (sudska likvidacija i sudski nadzirani insolventni postupak itd.);

sudovi za poljoprivredno zemljište (*tribunaux paritaires des baux ruraux*) nadležni za sporove među zakupnicima i vlasnicima poljoprivrednog zemljišta (zakup, napolica itd.);

radni sud (*conseil de prud'hommes*) nadležan je za sve sporove između zaposlenika i poslodavaca obuhvaćene pojedinačnim ugovorom o radu privatnog prava;

do datuma utvrđenog uredbom, a najkasnije do 1. siječnja 2019. sud za predmete u području socijalne sigurnosti nadležan za sporove koji proizlaze iz primjene zakonodavstva i propisa o socijalnoj sigurnosti i poljoprivrednom uzajamnom osiguranju; od datuma utvrđenog uredbom, a najkasnije

1. siječnja 2019. ti sporovi bit će obuhvaćeni nadležnošću posebno određenih regionalnih sudova;

do datuma utvrđenog uredbom, a najkasnije 1. siječnja 2019. sudovi za sporove u području onesposobljenosti za rad (*tribunaux du contentieux de l'incapacité*) nadležni su za sporove koji se odnose na onesposobljenost ili stupnjeve onesposobljenosti, trajnu onesposobljenost i nesposobnost za rad; od datuma utvrđenog uredbom, a najkasnije 1. siječnja 2019. ti sporovi bit će obuhvaćeni nadležnošću posebno određenih regionalnih sudova;

sudovi za vojne mirovine nadležni su za sporove u području vojnih mirovina.

sudovi za vojne mirovine nadležni su za sporove u području vojnih mirovina.

2 Ako je predmet u nadležnosti redovnih građanskih sudova (odnosno ako ti sudovi imaju odgovornost za takve predmete), kako doznati kojem sudu treba podnijeti tužbu?

2.1 Postoji li razlika između nižih i viših redovnih građanskih sudova (npr. okružnih sudova kao nižih sudova i regionalnih sudova kao viših sudova), a ako postoji, koji je sud nadležan za moj predmet?

Podjela nadležnosti između regionalnih, okružnih i lokalnih sudova prethodno je utvrđena, pri čemu valja napomenuti da su, u slučaju da nadležnost nije posebno dodijeljena drugim sudovima, regionalni sudovi nadležni sudovi općeg prava.

Okružni sudovi nadležni su za donošenje presuda u sporovima vrijednosti od najviše 10 000 EUR te neograničene vrijednosti u određenim stvarima kao što su potrošačko pravo, skrbništvo nad odraslima i najam stambenih prostora.

Regionalni sudovi nadležni su za sve druge građanske sporove koji nisu obuhvaćeni jurisdikcijom ostalih sudova, osobito u području obiteljskog prava.

2.2 Mjesna nadležnost (je li sud u gradu A ili gradu B nadležan za moj predmet?)

2.2.1 Osnovno pravilo mjesne nadležnosti

Nadležni sud načelno je sud u mjestu boravišta tuženika. Svrha je tog pravila pružanje stupnja zaštite tuženika jer će im biti lakše braniti se na sudu koji je najbliži njihovom domu.

Ako je tuženik fizička osoba, nadležan je sud u mjestu u kojem ima prebivalište ili boravište. Ako je tuženik pravna osoba (trgovačko društvo, udruga), nadležan je sud u mjestu njegova poslovnog nastana, najčešće u mjestu registriranog sjedišta. U nekim slučajevima glavno mjesto poslovanja razlikuje se od sjedišta. U takvim je slučajevima moguće obratiti se sudu u glavnom mjestu poslovanja. Za velike kompanije s nekoliko podružnica može biti nadležan sud u mjestu jedne od podružnica.

2.2.2 Iznimke u odnosu na osnovno pravilo

2.2.2.1 Kada mogu odabrati između suda u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila) i drugog suda?

Ugovori: tužitelj može podnijeti tužbu u mjestu prebivališta tuženika ili, ovisno o naravi ugovora, u mjestu pružanja isporuke robe ili mjestu pružanja usluga.

U slučaju odgovornosti za štetu ili u građanskoj tužbi u okviru kaznenog postupka: tužbu je moguće pokrenuti pred sudom u mjestu boravišta tuženika ili pred sudom u mjestu u kojem je pretrpljena šteta ili u kojem se odvio štetni događaj.

U stvarima povezanima s nekretninama: tužitelj može podnijeti tužbu pred sudom u mjestu u kojoj se nalazi nekretnina.

U stvarima povezanima s uzdržavanjem ili doprinosom bračnim troškovima: tužitelj može birati između nadležnosti suda u mjestu boravišta tuženika ili mjestu boravišta vjerovnika, odnosno suda u mjestu u kojem živi sam tužitelj.

U potrošačkim sporovima: potrošači se mogu obratiti sudu u mjestu u kojem su živjeli u trenutku sklapanja ugovora ili nastanka štetnog događaja.

2.2.2.2 Kada moram odabrati neki drugi sud, a ne onaj u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila)?

U sporovima o naknadi za uzdržavanje ili kompenzacijskoj naknadi: nadležan je sud u mjestu boravišta supružnika s pravom uzdržavanja ili roditelja koji je glavni pružatelj skrbi djeci, čak i ako su punoljetna.

Razvod: nadležan je sud u mjestu boravišta obitelji. Ako supružnici žive odvojeno, nadležan je sud u mjestu u kojem žive djeca. Ako supružnici nemaju djece, nadležan je sud u mjestu boravišta tuženika.

Nasljeđivanje: nadležan je sud u mjestu posljednjeg boravišta pokojnika.

U stvarima povezanim s nekretninama: nadležan je sud u mjestu u kojem se nalazi nekretnina.

Najam stambenog prostora: nadležan je sud u mjestu u kojem se nalazi nekretnina.

2.2.2.3 Mogu li stranke same dodijeliti nadležnost sudu koji inače ne bi bio nadležan?

Svi specijalizirani sudovi imaju isključivu nadležnost, a prigovore nenadležnosti moraju pokrenuti sami sudovi po službenoj dužnosti. Jedina mogućnost obraćanja sudu koji inače nije nadležan proizlazi iz izbora između regionalnih sudova i okružnih sudova u pitanjima za koja nemaju isključivu nadležnost. Sve odredbe ugovora koje odstupaju od pravila o teritorijalnoj nadležnosti i dodjeli načelno su ništavne, osim u ugovorima između dvaju trgovaca, pod uvjetom da je ta odredba vrlo jasno utvrđena.

3 Ako je predmet u nadležnosti specijaliziranih sudova, kako doznati kojem se sudu moram obratiti?

Trgovački sud: nadležni je sud načelno sud u mjestu boravišta tuženika. U pitanjima koja se odnose na štetne radnje nadležan je sud u mjestu počinjenja štetne radnje ili u jurisdikciji u kojoj je pretrpljena šteta.

Sud za poljoprivredno zemljište: nadležan je sud u mjestu u kojem se nalazi nekretnina.

Radni sud: zaposlenik se može obratiti radnom sudu u mjestu u kojem se nalazi poslovna jedinica u kojoj obavlja svoj posao, u mjestu u kojem je sklopljen ugovor ili u mjestu u kojem njegov poslodavac ima sjedište. Ako se rad obavlja izvan poslovne jedinice, valja se obratiti radnom sudu u mjestu boravišta zaposlenika.

Sud za predmete u području socijalne sigurnosti (do datuma utvrđenog uredbom, a najkasnije 1. siječnja 2019.): načelno je nadležan sud u jurisdikciji u kojoj korisnik ima prebivalište ili u mjestu domicila predmetnog poslodavca ili sjedišta tuženika u slučaju sukoba između subjekata koji imaju sjedište u različitim jurisdikcijama.

Poveznice

[Stranica Ministarstva pravosuđa](#)

[Stranica Legifrance](#)

Posljednji put ažurirano: 23/07/2018

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Nadležnost - Hrvatska

1 Moram li tužbu podnijeti redovnom građanskom sudu ili specijaliziranom sudu (npr. sudu za radne sporove)?

Tužba se podnosi stvarno i mjesno nadležnom sudu, a u slučaju da se radi o specifičnom sporu, tužba se podnosi specijaliziranom sudu. Međutim, jedino su u Gradu Zagrebu ustrojeni Općinski građanski sud i Općinski radni sud kao specijalizirani sudovi za navedene predmete, dok su u preostalim slučajevima u pravilu nadležni Općinski sudovi.

2 Ako je predmet u nadležnosti redovnih građanskih sudova (odnosno ako ti sudovi imaju odgovornost za takve predmete), kako doznati kojem sudu treba podnijeti tužbu?

Pravila koja određuju nadležnost suda nalaze se u Zakonu o parničnom postupku.

Pobliže, tužba se podnosi sudu općemjesno nadležnom za tuženika, odnosno mjesno nadležnom prema prebivalištu ili boravištu tuženika ili sjedištu tuženika ukoliko se radi o pravnoj osobi, a ukoliko se radi o sporovima protiv Županija, Grada Zagreba, gradova i općina općemjesno je nadležan sud na čijem se području nalazi njihovo predstavničko tijelo.

Međutim, za suđenje u sporovima protiv Republike Hrvatske općemjesno je nadležan sud na čijem području tužitelj ima prebivalište, odnosno sjedište u Republici Hrvatskoj. Ako tužitelj nema prebivalište, odnosno sjedište u Republici Hrvatskoj za suđenje u sporovima protiv Republike Hrvatske općemjesno je nadležan sud na čijem se području nalazi Hrvatski sabor.

2.1 Postoji li razlika između nižih i viših redovnih građanskih sudova (npr. okružnih sudova kao nižih sudova i regionalnih sudova kao viših sudova), a ako postoji, koji je sud nadležan za moj predmet?

Postoji razlika između viših i nižih sudova. Općinski sudovi i Trgovački sudovi su prvostupanjski, a Županijski sudovi i Visoki trgovački sud RH su drugostupanjski sudovi. Naime, Županijski sudovi odlučuju o žalbama protiv odluka Općinskih sudova, a Visoki trgovački sud RH odlučuje o žalbama protiv odluka Trgovačkih sudova.

Jedino u posebno propisanim slučajevima su Županijski sud i Visoki trgovački sud RH prvostupanjski sudovi, a protiv čijih odluka se tada žalba podnosi Vrhovnom sudu RH.

Dakle, samo iznimno su spomenuti viši sudovi nadležni za tužbe, a u kojem slučaju se niži sudovi oglašavaju kao nenadležni i ustupaju predmet na daljnje postupanje.

2.2 Mjesna nadležnost (je li sud u gradu A ili gradu B nadležan za moj predmet?)

Koji sud će biti nadležan u konkretnom predmetu ovisi o različitim okolnostima, ali u pravilu, sud koji je općemjesno nadležan za tuženika će biti nadležan sud.

2.2.1 Osnovno pravilo mjesne nadležnosti

Osnovno pravilo za mjesnu nadležnost je prebivalište ili boravište tuženika, odnosno sjedište tuženika ako se radi o pravnoj osobi.

2.2.2 Iznimke u odnosu na osnovno pravilo

2.2.2.1 Kada mogu odabrati između suda u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila) i drugog suda?

2.2.2.2 Kada moram odabrati neki drugi sud, a ne onaj u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila)?

2.2.2.3 Mogu li stranke same dodijeliti nadležnost sudu koji inače ne bi bio nadležan?

Iznimno od osnovnog pravila općemjesne nadležnosti, Zakon o parničnom postupku u člancima 50. – 66. predviđa slučajeve posebne mjesne nadležnosti koji se odnose na suparničare, sporove za zakonsko uzdržavanje, sporove za naknadu štete, sporove radi zaštite prava na temelju jamstva proizvođača, bračne sporove, sporove o utvrđivanju ili osporavanju očitstva ili materinstva, sporove o nekretninama i zbog smetanja posjeda, sporove o zrakoplovu i brodu, osobe koje nemaju općemjesnu nadležnost u Republici Hrvatskoj, nadležnost po mjestu u kome se nalazi poslovna jedinica pravne osobe, nadležnost po mjestu gdje se nalazi zastupništvo strane osobe u Republici Hrvatskoj, zatim sporove iz odnosa s ustrojstvenim jedinicama Oružanih snaga Republike Hrvatske, sporove iz nasljednopravnih odnosa, sporove u ovršnom i stečajnom postupku, nadležnost po mjestu plaćanja, sporove iz radnih odnosa te uzajamnu nadležnost za tužbe protiv stranih državljana.

Naime, u navedenim slučajevima, tužitelj uvijek može, ali nikada ne mora, izabrati drugi predviđeni sud od onog suda u mjestu u kojem tuženik živi, određenog primjenom osnovnog pravila.

Konačno, prema čl. 70. Zakona o parničnom postupku, stranke se mogu sporazumjeti o mjesnoj nadležnosti drugog stvarno nadležnog suda, ali samo ako se ne radi o isključivo nadležnom sudu.

3 Ako je predmet u nadležnosti specijaliziranih sudova, kako doznati kojem se sudu moram obratiti?

Ovisno o tome da li se radi o građanskom ili trgovačkom sporu, tužba se podnosi Općinskom sudu ili Trgovačkom sudu, a u Gradu Zagrebu se još može podnijeti i Općinskom radnom sudu ako je riječ o radnom sporu.

Posljednji put ažurirano: 23/08/2018

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Sljedeći jezici već su prevedeni.

Nadležnost - Italija

1 Moram li tužbu podnijeti redovnom građanskom sudu ili specijaliziranom sudu (npr. sudu za radne sporove)?

Određeni se građanski sporovi mogu pokretati pred specijaliziranim sudovima. Sporove u poljoprivrednim pitanjima rješavaju specijalizirani odjeli redovnih sudova, a sporove u trgovačkim i korporativnim stvarima rješavaju trgovački sudovi (*tribunale delle imprese*). Ostali su specijalizirani sudovi sud za maloljetnike i sud za sporove u vezi s javnim vodama. U svim ostalim slučajevima građanska pitanja rješavaju redovni sudovi koji mogu slijediti posebne postupke, na primjer u radnim sporovima i sporovima oko prava posjeda.

2 Ako je predmet u nadležnosti redovnih građanskih sudova (odnosno ako ti sudovi imaju odgovornost za takve predmete), kako doznati kojem sudu treba podnijeti tužbu?

Nadležni sud utvrđuje se prema mjesnoj nadležnosti – redovni sud za fizičke osobe (*foro generale delle persone fisiche*) sud je u mjestu prebivališta tuženika; prema vrijednosti spora – na temelju koje spor može rješavati sudac pojedinac (*giudice di pace*) ili opći sud (*tribunale*); ili prema predmetu spora – određene će predmete rješavati posebni sudovi bez obzira na njihovu vrijednost: na primjer, zahtjeve kojima se traži poništaj braka rješava sudsko vijeće općeg suda.

2.1 Postoji li razlika između nižih i viših redovnih građanskih sudova (npr. okružnih sudova kao nižih sudova i regionalnih sudova kao viših sudova), a ako postoji, koji je sud nadležan za moj predmet?

Ne postoji hijerarhijski odnos među sudovima: postoje samo sudovi s različitim nadležnostima. Ovisno o vrijednosti zahtjeva, predmet će u prvom stupnju rješavati sudac pojedinac ili opći sud. Opći sud može biti sačinjen od jednog suca ili vijeća sudaca ovisno o predmetu spora. Žalbe protiv prvostupanjskih presuda obično rješavaju žalbeni sudovi (*corti d'appello*). Međutim, u nekim se slučajevima postupak mora pokrenuti pred žalbenim sudom (slučajevi kada žalbeni sud ima „funkcionalnu” nadležnost (*competenza funzionale*), na primjer u slučaju zahtjeva kojima se traži poništaj arbitražne odluke). Predmet u pravilu rješava prvostupanjski sud u mjestu prebivališta tuženika.

2.2 Mjesna nadležnost (je li sud u gradu A ili gradu B nadležan za moj predmet?)

Kako biste utvrdili koji prvostupanjski sud ima mjesnu nadležnost, morate provjeriti koje je mjesto boravišta ili prebivališta tuženika, odnosno „redovni sud za fizičke osobe” ili utvrditi sud na drugom mjestu koji može imati alternativnu nadležnost u određenoj vrsti predmeta. Na primjer, u slučaju sporova u vezi s ugovornim obvezama, nadležan je sud na mjestu gdje je nastala obveza.

Za neke sporove postoje posebni sudovi koji imaju isključivu nadležnost. Za trgovačke sporove nadležan je sud u mjestu prebivališta ili boravišta potrošača, a za predmete u vezi s imovinskim pravom ili deložacijom ili oduzimanjem imovine, nadležan je sud u mjestu gdje se nalazi imovina.

2.2.1 Osnovno pravilo mjesne nadležnosti

Nadležni sud za fizičke osobe obično je sud u mjestu prebivališta (*residenza*), boravišta (*domicilio*) tuženika ili, ako niti jedno od njih nije poznato, u mjestu stanovanja (*dimora*). Ako tuženik nema prebivalište, boravište ili mjesto stanovanja u Italiji, ili ako njegovo mjesto stanovanja nije poznato, nadležan je sud u mjestu prebivališta tužitelja.

Za pravne je osobe nadležan sud u mjestu gdje se nalazi njihovo sjedište ili (ovisno o izboru tužitelja) poslovni nastan i ovlaštenu predstavnik pravne osobe. Partnerstva bez pravne osobnosti, udruge i odbori imaju sjedište u mjestu gdje obično izvršavaju svoje aktivnosti.

2.2.2 Iznimke u odnosu na osnovno pravilo

Iznimke su od pravila redovnog suda oni sudovi koji imaju isključivu nadležnost, na primjer u potrošačkim sporovima, pri čemu je nadležan sud onaj koji se nalazi u mjestu prebivališta potrošača.

2.2.2.1 Kada mogu odabrati između suda u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila) i drugog suda?

U nekim slučajevima postoji mogućnost izbora između redovnog suda i alternativnog suda. Na primjer, uz redovni sud za fizičke ili pravne osobe, tužitelj može izabrati pokrenuti postupak pred drugim sudom koji je ponuđen kao mogućnost u predmetima koji se odnose na obvezne odnose (*diritti di obbligazione*): u takvim slučajevima tužitelj može izabrati redovni sud ili se obratiti sudu u mjestu gdje je nastala obveza (izvorni događaj može biti ugovorni ili neugovorni) ili sudu u mjestu gdje obveza mora biti izvršena (odjeljak 20. Zakona o parničnom postupku).

2.2.2.2 Kada moram odabrati neki drugi sud, a ne onaj u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila)?

To se događa kada sud ima isključivu nadležnost. Jedan je primjer toga sud u mjestu gdje se nalazi nekretnina, u slučaju deložacije ili sporova u vezi s imovinskim pravima; drugi su primjer potrošački sporovi za koje je uvijek nadležan sud u mjestu prebivališta potrošača.

2.2.2.3 Mogu li stranke same dodijeliti nadležnost sudu koji inače ne bi bio nadležan?

Osim u slučajevima kada postoji obvezna nadležnost (na primjer mjesna nadležnost u predmetima koji se odnose na nepokretnu imovinu), stranke se mogu zajednički dogovoriti oko nadležnosti drugog suda (odjeljak 20. Zakona o parničnom postupku).

3 Ako je predmet u nadležnosti specijaliziranih sudova, kako doznati kojem se sudu moram obratiti?

Ovisno o prirodi spora, nadležni mogu biti redovni sudovi, koji rješavaju predmete u vezi s osobnim pravima i obvezama, ili posebni sudovi koji rješavaju predmete u vezi sa zakonitim interesima u odnosima s javnim tijelima ili druga posebna pitanja (npr. upravni sud, sud za javne financije ili porezni sud).

U redovnom će pravosudnom sustavu o predmetu spora ovisiti hoće li predmet rješavati specijalizirani odjel ili sudac. Na primjer, sporove koji se odnose na poduzeća rješava trgovački sud.

Druge poveznice

<http://www.giustizia.it>

Povezani priloci

Zakon o parničnom postupku, odjelci 1. – 30. BIS (125 Kb)

Posljednji put ažurirano: 02/05/2017

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJN-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Nadležnost - Cipar

1 Moram li tužbu podnijeti redovnom građanskom sudu ili specijaliziranom sudu (npr. sudu za radne sporove)?

Redovni parnični sudovi (koji se u ciparskom pravom sustavu nazivaju okružni sudovi) nadležni su za provođenje postupaka i odlučivanje u većini parničnih predmeta.

Međutim, u slučaju posebnog spora, potrebno se obratiti specijaliziranom sudu nadležnom za provođenje postupaka i odlučivanje u tom predmetu.

Na primjer, obiteljski sporovi (npr. razvod, alimentacija, roditeljska odgovornost, odnos s maloljetnom djecom, imovinski sporovi itd.) vode se na **obiteljskim sudovima** Republike Cipar.

U slučaju radnih sporova (odnosi između poslodavca i zaposlenika, npr. nezakoniti otkaz, otpuštanje itd.), morat ćete se obratiti **sudu za radne sporove** okruga u kojem je nastao spor ili okruga u kojem tužitelj ima uobičajeno boravište ili prebivalište. Međutim, redovni parnični sudovi (okružni sudovi) nadležni su za provođenje postupaka i odlučivanje u predmetima u kojima tražena odšteta prelazi iznos dvije (2) godine plaće i stoga biste se trebali obratiti tim sudovima.

U slučaju sporova u pogledu iznajmljene imovine (npr. povećanje najamnine, deložacija itd.), trebali biste se obratiti **sudu za nadzor najamnina** okruga u kojem se nalazi imovina.

2 Ako je predmet u nadležnosti redovnih građanskih sudova (odnosno ako ti sudovi imaju odgovornost za takve predmete), kako doznati kojem sudu treba podnijeti tužbu?

Pogledajte odgovor na pitanje br. 2.2. u nastavku.

2.1 Postoji li razlika između nižih i viših redovnih građanskih sudova (npr. okružnih sudova kao nižih sudova i regionalnih sudova kao viših sudova), a ako postoji, koji je sud nadležan za moj predmet?

U ciparskom pravnom sustavu ne postoji razlika između redovnih parničnih sudova prvog stupnja. Međutim, postoji razlika između okružnih sudaca u odnosu na njihov položaj (predsjednik okružnog suda, viši sudac okružnog suda, sudac okružnog suda) i njihova nadležnost za provođenje postupaka i odlučivanje u određenim predmetima ovisi o tom položaju.

2.2 Mjesna nadležnost (je li sud u gradu A ili gradu B nadležan za moj predmet?)

2.2.1 Osnovno pravilo mjesne nadležnosti

Okružni sud (redovni parnični sud) ima nadležnost za rješavanje bilo kojeg spora u kojem:

osnova spora nastala je u potpunosti ili djelomično u okviru granica okruga za koji je sud osnovan

tuženik, ili bilo koji od tuženika, živio je ili radio unutar okruga za koji je sud osnovan u trenutku pokretanja postupka

sve stranke u predmetu ciparski su državljani i osnova za tužbu nastala je u potpunosti ili djelomično unutar područja suverenih vojnih baza, ili tuženik (ili bilo koji od tuženika) tamo živi ili radi

osnova za tužbu nastala je u postupnosti ili djelomično unutar područja suverene vojne baze uporabom motornog vozila osobe koja je, ili je trebala biti, osigurana u skladu s člankom 3. Zakona o motornim vozilima (o osiguranju trećih osoba)

osnova za tužbu nastala je u potpunosti ili djelomično unutar područja suverene vojne baze zbog nesreće zaposlenika ili profesionalne bolesti koja je nastala za vrijeme njegovog/njezinog radnog odnosa u odnosu na odgovornost poslodavca za koju je on/ona bio/bila, ili je trebao/trebala biti, osiguran/osigurana u skladu s člankom 4. Zakona o motornim vozilima (o osiguranju trećih osoba)

tužba se odnosi na distribuciju ili prodaju nepokretne imovine ili na drugo pitanje u pogledu nepokretne imovine koja se nalazi unutar granica okruga za koji je sud osnovan.

2.2.2 Iznimke u odnosu na osnovno pravilo

Ako se tužba odnosi na dobrotvornu ustanovu, patent ili žig za koji je okružni sud odgovoran u skladu s člankom 7. i popisom iz Zakona 29/1983, postupak se pokreće pred okružnim sudom.

2.2.2.1 Kada mogu odabrati između suda u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila) i drugog suda?

Ako, u slučajevima iz prethodnog stavka 2.2.1., već postoji alternativna teritorijalna nadležnost, ili u slučajevima iz stavka 2.2.2.

2.2.2.2 Kada moram odabrati neki drugi sud, a ne onaj u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila)?

U slučaju isključive nadležnosti nad imovinom (vidjeti posljednju točku u odgovoru na prethodno pitanje 2.2.1.).

2.2.2.3 Mogu li stranke same dodijeliti nadležnost sudu koji inače ne bi bio nadležan?

Ne.

3 Ako je predmet u nadležnosti specijaliziranih sudova, kako doznati kojem se sudu moram obratiti?

Obično postupak pokreće ovlaštení odvjetnik koji zna kojem se sudu obratiti. U protivnom, ako nemate zakonskog zastupnika, više informacija možete saznati u pisarnici Vrhovnog suda.

Vrhovni sud u Cipru

Charalambou Mouskou,

1404 Nicosia, Cipar

Tel.: +357 22865741

Faks: +357 22304500

adresa e-pošte: chief.reg@sc.judicial.gov.cy

Posljednji put ažurirano: 13/05/2019

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJN-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Izvorna jezična inačica ove stranice nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Nadležnost - Latvija

1 Moram li tužbu podnijeti redovnom građanskom sudu ili specijaliziranom sudu (npr. sudu za radne sporove)?

Zakonom o parničnom postupku zajamčeno je da svaka osoba, fizička ili pravna, ima pravo na sudsku zaštitu svojih građanskih prava ako se njezina prava krše ili osporavaju i na sudsku zaštitu svih interesa zaštićenih zakonom. U pravilu sve građanske sporove rješavaju sudovi u redovnom sudskom postupku. U

iznimnim slučajevima i ako je to propisano zakonom, građanski sporovi mogu se rješavati u izvansudskim postupcima. Ako je tako propisano zakonom, sud će rješavati i tužbe koje su podnijele fizičke i pravne osobe, a koje po svojoj prirodi nisu građanski sporovi. Međutim, o dodjeli spora u svim slučajevima odlučuje sud ili sudac. Ako sud ili sudac priznaju da spor nije u nadležnosti suda, u odgovarajućoj odluci navodi se tijelo odgovorno za rješavanje spora. U Latviji postoje posebni sudovi koji rješavaju određene kategorije građanskih predmeta. Međutim, postoje određene iznimke od uobičajenih pravila o nadležnosti kojima je propisana razina suda koji će rješavati predmet u prvom stupnju.

2 Ako je predmet u nadležnosti redovnih građanskih sudova (odnosno ako ti sudovi imaju odgovornost za takve predmete), kako doznati kojem sudu treba podnijeti tužbu?

Građanski predmeti rješavaju se ovisno o predmetu spora na prvostupanjskom sudu u odgovarajućem mjestu; neki zakonom propisani predmeti rješavaju se na regionalnom sudu.

2.1 Postoji li razlika između nižih i viših redovnih građanskih sudova (npr. okružnih sudova kao nižih sudova i regionalnih sudova kao viših sudova), a ako postoji, koji je sud nadležan za moj predmet?

O osnovnosti predmeta ne može odlučivati viši sud dok predmet ne bude riješen na nižem sudu. Prvostupanjski sud za građanske predmete okružni je ili gradski sud (*rajona (pilsētas) tiesa*) ili regionalni sud (*apgabaltiesa*) koji je nadležan za predmet. O osnovnosti predmeta u parničnim postupcima odlučuje sud nadležan za takvu vrstu predmeta te sud koji ima stvarnu i mjesnu nadležnost.

Ako je predmet u nadležnosti sudova, u pravilu ga rješavaju okružni ili gradski sud, ali određeni predmeti propisani zakonom rješavaju se na regionalnom sudu. Sljedeće predmete u prvom stupnju rješava regionalni sud:

sporove u vezi s imovinskim pravima u odnosu na nepokretnu imovinu, osim u slučaju podjele imovine bračnih partnera, predmete koji se odnose na zaštitu patenata, žigova i oznaka zemljopisnog podrijetla, predmete koji se odnose na stečaj i likvidaciju kreditnih institucija.

Ako je nekoliko tužbenih zahtjeva dio istog predmeta i neki od njih u nadležnosti su okružnog ili gradskog suda, a drugi u nadležnosti regionalnog suda, ili ako je okružnom ili gradskom sudu podnesena protutužba koja je u nadležnosti regionalnog suda, predmet rješava regionalni sud.

Građanski predmeti koji uključuju službenu tajnu u nadležnosti su regionalnog suda u Rigi (*Rīgas apgabaltiesa*) kao prvostupanjskog suda.

2.2 Mjesna nadležnost (je li sud u gradu A ili gradu B nadležan za moj predmet?)

Građanski sporovi raspoređuju se u prvom stupnju sudovima na različitim razinama ovisno o predmetu spora: predmeti se razvrstavaju prema kategoriji i prirodi tužbenog zahtjeva. Međutim, čak i u tom slučaju sudovi istog stupnja imaju vlastitu mjesnu nadležnost.

2.2.1 Osnovno pravilo mjesne nadležnosti

U općim pravilima o mjesnoj nadležnosti propisano je da se tužbeni zahtjev protiv fizičke osobe mora podnijeti sudu u mjestu prebivališta osobe (odjeljak 26. Zakona o parničnom postupku). Tužba protiv pravne osobe podnosi se sudu u mjestu gdje pravna osoba ima registrirano sjedište. Prema tome, odgovarajući prvostupanjski sud utvrđuje se prema pravilima o stvarnoj i mjesnoj nadležnosti.

2.2.2 Iznimke u odnosu na osnovno pravilo

U Zakonu o parničnom postupku navedene su i iznimke od pravila o mjesnoj nadležnosti u građanskim predmetima, pri čemu tužitelj može izabrati hoće li pokrenuti postupak u skladu s općim odredbama o mjesnoj nadležnosti, odnosno hoće li podnijeti tužbu sudu u mjestu prebivališta tuženika ili u mjestu registriranog sjedišta tuženika, ili će pokrenuti postupak pred drugim prvostupanjskim sudom iste razine koji je zakonom propisan kao alternativni sud.

2.2.2.1 Kada mogu odabrati između suda u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila) i drugog suda?

Tužba protiv tuženika koji nema prijavljeno prebivalište pokreće se pred sudom u mjestu koje je određeno kao *de facto* mjesto prebivališta tuženika.

Ako *de facto* mjesto prebivališta tuženika nije poznato ili tuženik nema prebivalište u Latviji, tužba se podnosi sudu u mjestu u kojem se nalazi nepokretna imovina tuženika ili u mjestu posljednjeg poznatog prebivališta tuženika.

U određenim slučajevima propisanim zakonom tužitelj ima određena prava izabrati hoće li podnijeti tužbu sudu koji je određen kao sud mjesta u kojem tuženik ima prijavljeno prebivalište ili registrirano sjedište ili nekom drugom sudu.

2.2.2.2 Kada moram odabrati neki drugi sud, a ne onaj u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila)?

Pravila prema kojima tužitelj može izabrati nadležnost propisana su u odjeljku 28. Zakona o parničnom postupku u kojem je naveden detaljan popis svih vrsta predmeta i alternativnih sudova na kojima se može pokrenuti postupak:

Postupak pokrenut u vezi s aktivnostima podružnice ili predstavništva pravne osobe može se pokrenuti i na sudu u mjestu gdje se nalazi registrirani ured podružnice ili predstavništva.

Postupak u vezi s naplatom uzdržavanja za djecu ili roditelje ili utvrđivanjem očinstva može se pokrenuti na sudu u mjestu prijavljenog prebivališta tužitelja.

Postupak u vezi s osobnom ozljedom (odjeljci 2347. – 2353. Građanskog zakona) kojom je uzrokovan invaliditet, drugo oštećenje zdravlja ili smrt predmetne osobe može se pokrenuti na sudu u mjestu prijavljenog prebivališta tužitelja ili u mjestu gdje je nanesena ozljeda.

Postupak zbog štete nanesene imovini fizičke ili pravne osobe može se pokrenuti na sudu u mjestu gdje je nanesena šteta.

Postupak u vezi s povratkom imovine ili naknadom vrijednosti te imovine može se pokrenuti na sudu u mjestu prijavljenog prebivališta tužitelja.

Pomorske tražbine mogu se pokrenuti na sudu u mjestu u kojem je zaplijenjeno plovilo koje pripada tuženiku.

Postupak protiv nekoliko tuženika koji imaju prebivalište ili boravište na različitim mjestima može se pokrenuti na sudu u mjestu prebivališta ili u mjestu registriranog ureda jednog tuženika.

Postupak za razvod ili poništaj braka može se pokrenuti na sudu u mjestu u kojem tužitelj ima prijavljeno prebivalište u sljedećim slučajevima: maloljetnici žive s tužiteljem,

razvodi se brak sklopljen s osobom koja služi kaznu zatvora,

razvodi se brak sklopljen s osobom čije prebivalište nije poznato ili koja živi u inozemstvu.

Postupak pokrenut na temelju radnog odnosa može se pokrenuti na sudu u mjestu prijavljenog mjesta prebivališta ili mjestu rada tužitelja.

Ako tužitelj u prethodno navedenim predmetima nema prijavljeno prebivalište, tužbu je moguće podnijeti sudu u mjestu u kojem tužitelj ima *de facto* prebivalište.

Postoji i odredba o isključivoj nadležnosti u građanskim predmetima koja prevladava nad redovnom mjesnom nadležnosti i svim ostalim oblicima mjesne nadležnosti. Nadležnost se utvrđuje prema vrsti postupka u sljedećim slučajevima.

Postupak povezan s vlasničkim pravima ili nekim drugim imovinskim pravima u vezi s nepokretnom imovinom ili njezinim dijelovima, ili postupak upisa tih prava u zemljišne knjige i brisanja imovine iz katastra mora se pokrenuti na sudu u mjestu gdje se nalazi imovina.

Ako se postupak pokreće protiv ostavine umrle osobe, a nema poznatih nasljednika koji su potvrđeni ili koji su prihvatili ostavinu, nadležan je sud u prijavljenom mjestu prebivališta ili *de facto* mjestu prebivališta umrle osobe, ali ako prijavljeno mjesto prebivališta ili *de facto* mjesto prebivališta umrle osobe nije u Latviji ili nije poznato, nadležan je sud u mjestu gdje se nalazi imovina, ili dio imovine, koja je dio ostavine.

Isključiva nadležnost može biti propisana i u drugim zakonodavnim aktima.

Odredbes navedene u nastavku primjenjuju se i u predmetima na koje se primjenjuju posebni sudski postupci:

Zahtjev za odobravanje posvajanja mora se podnijeti sudu u prijavljenom mjestu prebivališta posvojitelja ili u *de facto* mjestu prebivališta posvojitelja; zahtjev za poništavanje posvajanja mora se podnijeti sudu u prijavljenom mjestu prebivališta podnositelja zahtjeva ili, u *de facto* mjestu prebivališta podnositelja zahtjeva.

Zahtjev za odobravanje posvajanja koji podnosi strani državljanin ili osoba koja živi u stranoj državi mora se podnijeti sudu u prijavljenom mjestu prebivališta posvojenika, ali ako je posvojenik u ustanovi za skrb, zahtjev se mora podnijeti sudu u mjestu u kojem se pruža takva skrb (odjeljak 259. pododjeljak 2. Zakona o parničnom postupku).

Zahtjev za ograničavanje mogućnosti djelovanja osobe zbog psihičkog poremećaja ili drugog zdravstvenog poremećaja podnosi se sudu u mjestu prijavljenog prebivališta te osobe ili u mjestu *de facto* prebivališta osobe; ako je osoba smještena u zdravstvenu ustanovu, zahtjev se podnosi sudu u mjestu u kojem se nalazi zdravstvena ustanova (odjeljak 264. Zakona o parničnom postupku).

Zahtjev za ograničavanje mogućnosti djelovanja i za uspostavu skrbništva nad osobom zbog njezina rastrošna načina života ili pretjerane konzumacije alkohola ili drugih opojnih tvari podnosi se sudu u mjestu prijavljenog prebivališta te osobe ili u mjestu *de facto* prebivališta osobe (odjeljak 271. Zakona o parničnom postupku).

Pitanja u vezi sa skrbništvom nad imovinom osobe koja je odsutna ili nestala rješava sud u mjestu posljednjeg prebivališta te osobe (odjeljak 278. Zakona). Zahtjev za proglašavanje nestale osobe mrtvom podnosi se sudu u mjestu posljednjeg prebivališta osobe (odjeljak 282. Zakona).

Zahtjev sudu za utvrđivanje pravnih činjenica podnosi se sudu u prijavljenom mjestu prebivališta podnositelja zahtjeva ili u *de facto* mjestu prebivališta podnositelja (odjeljak 290. Zakona).

Zahtjev za brisanje prava na nepokretnu imovinu mora se podnijeti sudu u mjestu gdje se nalazi imovina; zahtjev za brisanje bilo kojeg drugog prava mora se podnijeti sudu u mjestu u kojem podnositelj ima prijavljeno prebivalište, ili *de facto* prebivalište, ili, ako se radi o pravnoj osobi, sjedište, osim ako zakonom nije propisano drugačije (odjeljak 294. pododjeljak 2. Zakona).

Zahtjev za poništenje izgubljenog, ukradenog ili uništenog dokumenta i obnovu prava koja proizlaze iz tog dokumenta mora se podnijeti sudu u mjestu plaćanja navedenom na dokumentu ili, ako mjesto plaćanja nije poznato, sudu u prijavljenom mjestu prebivališta tuženika ili *de facto* mjestu prebivališta, ili, ako se radi o pravnoj osobi, u mjestu sjedišta pravne osobe; ako *de facto* mjesto prebivališta ili registrirani ured dužnika isto nisu poznati, zahtjev se mora podnijeti sudu u mjestu izdavanja dokumenta (odjeljak 299. Zakona).

Zahtjev za povrat nepokretne imovine mora se podnijeti sudu u mjestu gdje se imovina nalazi (odjeljak 336. Zakona).

O zahtjevu za poduzimanje mjera za osiguranje potraživanja odlučuje sud u mjestu u kojem dužnik ima registrirani ured (odjeljak 341.1 Zakona).

U predmetu u vezi sa stečajem pravne osobe odlučuje sud u mjestu u kojem dužnik ima registrirani ured. Nadležnost za pokretanje stečajnog postupka u skladu s člankom 3. stavkom 1. Uredbe Vijeća br. [E^U 1346/2000](#) ima sud u mjestu u kojem se nalazi središte glavnog interesa dužnika. Međutim, ako se stečajni postupak pokreće u skladu s člankom 3. stavkom 2. te Uredbe, o predmetu odlučuje sud u mjestu u kojem dužnik ima „poslovni nastan” u smislu članka 2. točke (h) Uredbe (odjeljak 363.1 Zakona o parničnom postupku).

U predmetu u vezi sa stečajem fizičke osobe odlučuje sud u mjestu u kojem dužnik ima prijavljeno prebivalište ili *de facto* prebivalište. Nadležnost za pokretanje stečajnog postupka u skladu s člankom 3. stavkom 1. Uredbe Vijeća br. [E^U 1346/200](#) ima sud u mjestu u kojem se nalazi središte dužnikova glavnog interesa. Međutim, ako se stečajni postupak pokreće u skladu s člankom 3. stavkom 2. te Uredbe, o predmetu odlučuje sud u mjestu u kojem dužnik ima „poslovni nastan” u smislu članka 2. točke (h) Uredbe (odjeljak 363.22 Zakona o parničnom postupku).

O pitanjima u vezi sa stečajem ili likvidacijom kreditnih institucija odlučuje sud u mjestu u kojem kreditna institucija ima registrirani ured (odjeljak 364. Zakona).

Poslodavac može podnijeti zahtjev za proglašenje štrajka ili najave štrajka nezakonitima u skladu sa Zakonom o štrajkovima i u skladu s tamo propisanim postupkom: zahtjev za proglašenje štrajka ili najave štrajka nezakonitima podnosi se sudu u mjestu gdje će se štrajk održati (odjeljak 390. Zakona o parničnom postupku):

Predstavnici zaposlenika mogu podnijeti zahtjev za proglašenje isključenja s posla ili obavijesti o isključenju s posla nezakonitima u skladu sa Zakonom o radnim sporovima i u skladu s tamo propisanim postupkom: zahtjev za proglašenje isključenja s posla ili obavijesti o isključenju s posla nezakonitima podnosi se sudu u mjestu gdje će se isključenje s posla izvršiti (odjeljak 394.1 Zakona o parničnom postupku):

Postupci koji se odnose na ovrhu nespornih tražbina (*saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšana*):

Zahtjevi za dobrovoljnu prodaju nepokretne imovine na sudskoj dražbi moraju se podnijeti okružnom ili gradskom sudu u mjestu gdje se nalazi nepokretna imovina (odjeljak 395. Zakona o parničnom postupku).

Zahtjevi za ovrhu nespornih tražbina u novcu ili povrat pokretne imovine ili za ovrhu nespornih tražbina iz ugovora koje su osigurane hipotekom podnose se zemljišnoknjižnom odjelu okružnog ili gradskog suda u prijavljenom mjestu prebivališta dužnika ili u *de facto* prijavljenom mjestu prebivališta dužnika (odjeljak 403. pododjeljak 1. Zakona).

Zahtjevi za ovrhu nespornih tražbina u skladu s dokumentima kojima se nepokretna imovina stavlja pod hipoteku ili nesporno izvršenje obveze napuštanja ili vraćanja iznajmljene ili zakupljene nepokretne imovine, moraju se podnijeti zemljišnoknjižnom odjelu okružnog ili gradskog suda u mjestu u kojem se nalazi nepokretna imovina. Ako se ovrha tražbina osigurava na nekoliko predmeta nepokretne imovine i zahtjevi bi bili u nadležnosti zemljišnoknjižnih odjela različitih okružnih ili gradskih sudova, o zahtjevu odlučuje zemljišnoknjižni ured okružnog ili gradskog suda u mjestu gdje se nalazi dio nepokretne imovine, prema izboru podnositelja zahtjeva (odjeljak 403. stavak 2. Zakona).

Zahtjevi za ovrhu nespornih tražbina na temelju hipoteke na brodu moraju se podnijeti zemljišnoknjižnom odjelu okružnog ili gradskog suda u mjestu registracije broda koji je pod hipotekom (odjeljak 403. stavak 3. Zakona).

Predmeti koji se odnose na ovrhu tražbina na temelju sudskog naloga (*saistību piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtībā*):

Zahtjev za ovrhu tražbina na temelju sudskog naloga mora se podnijeti zemljišnoknjižnom odjelu okružnog ili gradskog suda u prijavljenom mjestu prebivališta dužnika ili *de facto* mjestu prebivališta ili registriranog ureda (odjeljak 406.2 Zakona o parničnom postupku).

2.2.2.3 Mogu li stranke same dodijeliti nadležnost sudu koji inače ne bi bio nadležan?

Da, ta mogućnost postoji: u latvijskom zakonodavstvu dopušten je dogovor stranaka o tome koji će sud imati mjesnu nadležnost za njihov spor. Kada sklapaju ugovor, stranke mogu navesti prvostupanjski sud na kojem će se rješavati svi budući sporovi koji se odnose na ugovor ili ispunjenje uvjeta iz ugovora. One ne mogu promijeniti nadležnost za predmet spora, odnosno, razinu suda koja će rješavati predmet u prvom stupnju (odjeljak 25. Zakona o parničnom postupku) niti mogu promijeniti isključivu nadležnost (odjeljak 29. Zakona). Na nadležnost na temelju ugovora primjenjuju se dva ograničenja: izbor nadležnosti moguć je samo u odnosu na ugovorne sporove,

dogovor o mjesnoj nadležnosti mora se postići u trenutku sklapanja ugovora i potrebno je navesti određeni sud koji će rješavati mogući spor u prvom stupnju. U trenutku sklapanja ugovora stranke ne mogu predvidjeti iznos mogućeg potraživanja i stoga u ugovoru mora biti omogućen alternativni izbor prvostupanjskog suda: mora biti naveden određeni okružni ili gradski sud i određeni regionalni sud pred kojim stranke mogu pokrenuti spor, ovisno o iznosu potraživanja.

3 Ako je predmet u nadležnosti specijaliziranih sudova, kako doznati kojem se sudu moram obratiti?

U skladu s latvijskim zakonodavstvom, sudovi opće nadležnosti rješavaju građanske i kaznene predmete. Latvija nema specijalizirane sudove, primjerice obiteljske sudove, ili suce specijalizirane za određena pravna pitanja, kao što je slučaj u drugim zemljama.

Kao što je prethodno navedeno, o utemeljenosti građanskog predmeta odlučuje prvostupanjski sud i ne može ju razmatrati viši sud dok niži sud ne donese odluku. Prvostupanjski je sud za građanske predmete okružni, gradski ili regionalni sud nadležan za predmet. U pravilu su sudovi nadležni za sve građanske sporove i rješavaju ih u redovnim sudskim postupcima.

Posljednji put ažurirano: 07/02/2019

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJN-a. Prijevođe je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Nadležnost - Litva

1 Moram li tužbu podnijeti redovnom građanskom sudu ili specijaliziranom sudu (npr. sudu za radne sporove)?

Člankom 12. Zakona o sudovima (*Lietuvos Respublikos teismų įstatymas*) uspostavlja se jedinstveni pravosudni sustav koji čine sudovi opće nadležnosti i sudovi posebne nadležnosti.

Sudovi opće nadležnosti (prvostupanjski sudovi, okružni i regionalni) rješavaju sve građanske predmete koji obuhvaćaju sporove koji se odnose na građanskopravne, obiteljske i radne odnose, odnose u području intelektualnog vlasništva, stečaja, restrukturiranja ili druge privatne odnose ili koji proizlaze iz njih; takvi sudovi rješavaju predmete i u izvanrednim sudskim postupcima te odlučuju o zahtjevima u pogledu prihvaćanja i izvršenja presuda stranih sudova i arbitražnih sudova u Republici Litvi (članak 22. Zakona o parničnom postupku (*Civilinio proceso kodeksas*)).

Specijalizirani sudovi, tj. upravni sudovi (regionalni upravni sudovi) rješavaju upravne predmete koji proizlaze iz upravnih pravnih odnosa.

2 Ako je predmet u nadležnosti redovnih građanskih sudova (odnosno ako ti sudovi imaju odgovornost za takve predmete), kako doznati kojem sudu treba podnijeti tužbu?

Tužitelj može podnijeti tužbeni zahtjev sudu koji odabere u skladu sa sljedećim uvjetima:

tužbeni zahtjev protiv tuženika čije je mjesto boravišta nepoznato može se podnijeti u skladu s lokacijom njegove imovine ili zadnjim poznatim mjestom boravišta;

tužbeni zahtjev protiv tuženika koji nema mjesto boravišta u Republici Litvi može se podnijeti u skladu s lokacijom imovine ili zadnjim poznatim mjestom boravišta u Republici Litvi;

tužbeni zahtjev za dodjelu naknade za uzdržavanje i za utvrđivanje očinstva može se podnijeti u skladu s tužiteljevim mjestom boravišta;

tužbeni zahtjev za naknadu štete zbog narušenog zdravlja osobe, uključujući smrt, može se podnijeti u skladu s mjestom boravišta tužitelja ili mjestom gdje je šteta pretrpljena;

tužbeni zahtjev za naknadu materijalne štete može se podnijeti u skladu s tužiteljevim mjestom boravišta (sjedištem poslovanja) ili mjestom gdje je nastala šteta;

tužbeni zahtjev za naknadu štete prouzročene protupravnom osudom, protupravnom primjenom mjera zadržavanja, protupravnim pritvorom, protupravnom primjenom postupovnih sredstava ograničavanja ili protupravnom upravnom kaznom (uhićenjem), uključujući štetu nastalu zbog protupravnih radnji suca ili suda tijekom rasprave o građanskom predmetu može se podnijeti u skladu s tužiteljevim mjestom boravišta;

tužbeni zahtjev u pogledu sporazuma/ugovora u kojemu se navodi mjesto izvršenja može se isto tako podnijeti u skladu s mjestom izvršenja navedenim u tom sporazumu/ugovoru;

tužbeni zahtjev u pogledu djelovanja u svojstvu skrbnika, sudskog skrbnika ili upravitelja imovinom može se isto tako podnijeti u skladu s mjestom boravišta (sjedištem) skrbnika, sudskog skrbnika ili upravitelja imovinom;

tužbeni zahtjev koji se odnosi na potrošačke ugovore može se isto tako podnijeti u skladu s potrošačevim mjestom boravišta;

tužbeni zahtjev koji se odnosi na djelatnosti podružnice pravnog subjekta može se isto tako podnijeti u skladu sa sjedištem poslovnice;

tužbeni zahtjev za naknadu štete nastale sudarom brodova i izvršenje naknada štete za pomoć i spašavanje na moru, uključujući sve druge predmete u kojima je spor nastao iz pravnih odnosa koji uključuju pomorski promet može se isto tako podnijeti u skladu s lokacijom ili lukom gdje je registriran brod tuženika.

2.1 Postoji li razlika između nižih i viših redovnih građanskih sudova (npr. okružnih sudova kao nižih sudova i regionalnih sudova kao viših sudova), a ako postoji, koji je sud nadležan za moj predmet?

Građanskopravne predmete u prvom stupnju rješavaju okružni i regionalni sudovi (članak 25. Zakona o parničnom postupku).

U skladu s općim pravilom utvrđenim u tom Zakonu, okružni sudovi rješavaju sve građanskopravne predmete. Iznimka od općeg pravila jest da određeni predmeti spadaju pod nadležnost regionalnih sudova ili pod isključivu nadležnost Regionalnog suda u Vilniusu.

To ovisi o vrijednosti spornog tužbenog zahtjeva, pri čemu regionalni sudovi rješavaju građanskopravne predmete koji uključuju tužbene zahtjeve veće od 150 000 LTL, osim predmeta koji se odnose na obiteljske i radne odnose i predmeta koji se odnose na naknadu materijalne štete.

Nadležnost ovisi i o drugim čimbenicima osim spornog tužbenog zahtjeva.

Regionalni sudovi isto tako kao prvostupanjski sudovi rješavaju sljedeće građanskopravne predmete:

predmete koji se odnose na pravne neimovinske odnose u području autorskog prava;

predmete koji se odnose na pravne odnose u okviru javnih natječaja;

predmete koji se odnose na stečaj ili restrukturiranje, osim predmete koji se odnose na stečaj fizičkih osoba;

predmete u kojima je jedna od stranaka strana država;

predmete koji se temelje na tužbenim zahtjevima u pogledu obvezne prodaje udjela;

predmete koji se temelje na tužbenim zahtjevima u pogledu istrage djelatnosti pravnog subjekta;

predmete koji se odnose na naknadu materijalne i nematerijalne štete nastale povredom utvrđenih prava pacijenata;

9) druge građanske predmete koje u skladu s posebnim zakonima moraju rješavati regionalni sudovi kao prvostupanjski sudovi.

Regionalni sud u Vilniusu ima isključivu nadležnost kao prvostupanjski sud u sljedećim građanskim predmetima:

predmetima koji se odnose na sporove iz Zakona o patentu (*Lietuvos Respublikos patentų įstatymas*);

predmetima koji se odnose na sporove iz Zakona o žigu (*Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatymas*);

predmetima koji se odnose na posvojenje građanina Litve koji boravi u Republici Litvi na temelju zahtjeva državljana drugih država;

drugima građanskim predmetima za koje je u skladu s posebnim zakonima kao prvostupanjski sud isključivo nadležan Regionalni sud u Vilniusu.

2.2 Mjesna nadležnost (je li sud u gradu A ili gradu B nadležan za moj predmet?)

2.2.1 Osnovno pravilo mjesne nadležnosti

Tužbeni zahtjev podnosi se sudu u skladu s mjestom boravišta tuženika. Tužbeni zahtjev protiv pravne osobe podnosi se u skladu s mjestom sjedišta pravne osobe kako je navedeno u registru pravnih osoba. Ako je tuženik država ili općina, tužbeni se zahtjev podnosi u skladu s mjestom sjedišta institucije koja zastupa državu ili općinu.

2.2.2 Iznimke u odnosu na osnovno pravilo

Tužitelj ima pravo odabrati jedan od nekoliko sudova koji su nadležni za predmet.

Stranke se isto tako mogu dogovoriti o tome kojem sudu treba podnijeti tužbeni zahtjev. Člankom 32. Zakona o parničnom postupku utvrđeno je da stranke mogu sporazumno promijeniti mjesnu nadležnost za svoj predmet, ali nadležnost suda, koju određuje sam sud u skladu sa svojom isključivom nadležnošću, za predmet spora ne može se promijeniti sporazumom stranaka.

2.2.2.1 Kada mogu odabrati između suda u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila) i drugog suda?

Kako je utvrđeno u članku 30. Zakona o parničnom postupku, tužitelj može odabrati sud koji je nadležan u sljedećim slučajevima:

tužbeni zahtjev protiv tuženika čije mjesto boravišta nije poznato može se podnijeti u skladu s mjestom tuženikove imovine ili zadnjim poznatim mjestom boravišta;

tužbeni zahtjev protiv tuženika koji nema mjesto boravišta u Republici Litvi može se podnijeti u skladu s mjestom tuženikove imovine ili zadnjim poznatim mjestom boravišta u Republici Litvi;

tužbeni zahtjev koji se odnosi na djelatnosti podružnice pravnog subjekta može se isto tako podnijeti u skladu sa sjedištem poslovnice;

tužbeni zahtjev za dodjelu naknade za uzdržavanje ili utvrđivanje očinstva može se isto tako podnijeti u skladu s mjestom boravišta tužitelja;

tužbeni zahtjev za naknadu štete zbog narušenog zdravlja osobe, uključujući smrt, može se podnijeti u skladu s mjestom boravišta tužitelja ili mjestom gdje je šteta pretrpljena;

tužbeni zahtjev za naknadu štete na imovini osobe može se podnijeti u skladu s mjestom boravišta (sjedišta) tužitelja ili mjestom gdje je šteta nanesena;

tužbeni zahtjev za naknadu štete prouzročene protupravnom osudom, protupravnom primjenom mjera zadržavanja, protupravnim pritvorom, protupravnom primjenom postupovnih sredstava ograničavanja ili protupravnom upravnom kaznom (uhićenjem), uključujući štetu nastalu zbog protupravnih radnji suca ili suda tijekom rasprave o građanskom predmetu može se podnijeti u skladu s tužiteljevim mjestom boravišta;

tužbeni zahtjev za naknadu štete nastale sudarom brodova i izvršenjem naknada štete za pomoć i spašavanje na moru, uključujući sve druge predmete u kojima je spor nastao iz pravnih odnosa koji uključuju pomorski promet može se isto tako podnijeti u skladu s lokacijom ili lukom gdje je prijavljen brod tuženika;

tužbeni zahtjev u pogledu sporazuma/ugovora u kojemu se navodi mjesto izvršenja može se isto tako podnijeti u skladu s mjestom izvršenja tog sporazuma /ugovora;

tužbeni zahtjev u pogledu djelovanja u svojstvu skrbnika, sudskog skrbnika ili upravitelja imovinom može se isto tako podnijeti u skladu s mjestom boravišta (sjedištem) skrbnika, sudskog skrbnika ili upravitelja imovinom;

tužbeni zahtjev koji se odnosi na potrošačke ugovore može se isto tako podnijeti u skladu s potrošačevim mjestom boravišta.

Osim toga, tužbeni zahtjev protiv nekoliko tuženika s mjestom boravišta ili sjedištem na različitim mjestima može se podnijeti u skladu s mjestom boravišta ili sjedišta jednog tuženika prema odabiru tužitelja (članak 33. stavak 1. Zakona o parničnom postupku).

Tužbeni zahtjev koji se odnosi na sporazum/ugovor kojim se utvrđuje mjesto izvršenja može se podnijeti u skladu s mjestom boravišta ili sjedištem tuženika ili u skladu s mjestom izvršenja sporazuma/ugovora prema tužiteljevu odabiru. Tužbeni zahtjev koji se odnosi na potrošačke ugovore može se podnijeti u skladu s mjestom boravišta ili sjedištem tuženika ili potrošača.

Tužbeni zahtjev koji se odnosi na dodjelu naknade za uzdržavanje može se podnijeti u skladu s mjestom boravišta ili sjedištem tuženika ili tužitelja prema odabiru tužitelja.

Građanska tužba za naknadu štete u kaznenom predmetu može se podnijeti kako bi se o njoj održala rasprava u skladu s pravilima o nadležnosti iz Zakona o parničnom postupku ako tužbeni zahtjev nije podnesen ili riješen kao dio kaznenog predmeta.

2.2.2.2 Kada moram odabrati neki drugi sud, a ne onaj u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila)?

Člankom 31. stavcima 1. i 2. Zakona o parničnom postupku utvrđuju se sljedeće iznimke od općeg pravila mjesne nadležnosti koje su obvezujuće za tužitelja koji pokreće sudski postupak:

tužbeni zahtjevi u pogledu stvarnih prava na nekretnini, upotrebe nekretnine, osim zahtjeva za likvidaciju bračne imovine u predmetima razvoda, te poništenja zapljene nekretnine u nadležnosti su suda u mjestu gdje se nalaze nekretnina ili njezin glavni dio.

tužbeni zahtjevi vjerovnika ostavine podnesene prije nego što su je nasljednici prihvatili u nadležnosti su suda u mjestu ostavine ili njezina glavnog dijela.

Trebalo bi napomenuti i da se, u skladu s člankom 33. stavcima od 2. do 4. Zakona o parničnom postupku Republike Litve:

protutužba, neovisno u čijoj je nadležnosti, mora podnijeti na sudu na kojemu je podnesen početni tužbeni zahtjev. Ako je vrijednost tužbenog zahtjeva povećana, njegov predmet izmijenjen ili se podnošenjem protutužbe promijeni nadležni sud za spor određen prema njegovu predmetu, sud kojemu je podnesen početni tužbeni zahtjev mora odlučiti o svim pitanjima koja se odnose na tužbeni zahtjev (protutužbu) i riješiti meritum cijelog predmeta.

Ako se ijedan tužbeni zahtjev tužitelja treba podnijeti u skladu s pravilima isključive nadležnosti, cijela se tužba mora podnijeti u skladu s tim pravilima.

Ako je i za jedan tužiteljev tužbeni zahtjev nadležan regionalni sud, cijelu tužbu mora ispitati regionalni sud.

2.2.2.3 Mogu li stranke same dodijeliti nadležnost sudu koji inače ne bi bio nadležan?

Stranke mogu promijeniti mjesnu nadležnost predmeta pisanim zajedničkim sporazumom. Međutim, stranke ne smiju sporazumom promijeniti nadležnost suda utvrđenu njegovom isključivom nadležnošću za predmet ili predmet tužbenog zahtjeva (članak 32. Zakona o parničnom postupku).

Nadležnost za rješavanje predmeta može se iznimno obrazložiti sudjelovanjem tuženika.

Sud može prenijeti predmet drugom sudu ako tuženik čije mjesto boravišta nije bilo poznato zatraži da se predmet prenese sudu u mjestu njegova boravišta (članak 34. stavak 2. točka 2. Zakona o parničnom postupku).

3 Ako je predmet u nadležnosti specijaliziranih sudova, kako doznati kojem se sudu moram obratiti?

Specijalizirani upravni sudovi koji djeluju u Republici Litvi ne sude u građanskim, trgovačkim i obiteljskim predmetima. Sude u predmetima proizašlima iz pravnih upravnih odnosa.

Posljednji put ažurirano: 24/08/2018

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Nadležnost - Luksemburg

1 Moram li tužbu podnijeti redovnom građanskom sudu ili specijaliziranom sudu (npr. sudu za radne sporove)?

U Velikom Vojvodstvu Luksemburgu redovni sud za građanske i trgovačke stvari je okružni sud (*tribunal d'arrondissement*). Postoje dva okružna suda, jedan u okrugu Luxembourg, a drugi u okrugu Diekirch.

Okružni sud nadležan je za sve građanske i trgovačke predmete u kojima nadležnost nije zakonom dodijeljena drugom sudu.

Treba napomenuti da, za razliku od drugih država, u Luksemburgu ne postoji poseban sud za trgovačke predmete, nego ih rješavaju posebna vijeća okružnog suda. Međutim, trgovački se predmeti rješavaju pojednostavnjenim postupkom.

Posebni sudovi nadležni su prvenstveno za:

sporove male vrijednosti: za sporove vrijednosti manje od 10 000 EUR nadležni su niži sudovi (*justices de paix*). Postoje tri niža suda u Velikom Vojvodstvu Luksemburgu: jedan u Luxembourg, drugi u Esch-sur-Alzetteu i treći u Diekirchu, a svaki je nadležan za određeno područje;

sporove iz radnog prava: za sporove povezane s izvršenjem ugovora o radu nadležan je radni sud (*tribunal du travail*). Postoje tri radna suda u Velikom Vojvodstvu Luksemburgu: jedan u Luxembourg, drugi u Esch-sur-Alzetteu i treći u Diekirchu, a svaki je nadležan za određeno područje. U praksi, radni sud nalazi se u prostorima nižeg suda;

ugovore o najmu: zakonom je nadležnost u sporovima oko ugovora o najmu povjerena sucima nižeg suda (*juge de paix*), neovisno o vrijednosti spora. Spor koji se odnosi na utvrđivanje najamnine treba uputiti odboru za najmnine (*commission des loyers*) u pojedinoj općini prije upućivanja nadležnom sudu; sporove zbog međusudjedskih odnosa: većina sporova zbog međusudjedskih odnosa kada je riječ o, primjerice pravima služnosti ili problemima međa potpadaju pod nadležnost sudaca nižeg suda. Ako se, međutim, spor zakomplicira i traži se naknada štete, odlučujući je iznos tužbe: za iznose veće od 10 000 EUR nadležan je okružni sud;

sporove zbog socijalne sigurnosti: u sporovima zbog socijalne sigurnosti nadležno je Arbitražno vijeće za socijalnu sigurnost (*Conseil arbitral de la sécurité sociale*). Vijeće zasjeda u Luxembourg, a njegova nadležnost pokriva područje cijele države;

probleme osobnog bankrota: za odlučivanje o predmetima osobnog bankrota nadležan je sudac nižeg suda.

2 Ako je predmet u nadležnosti redovnih građanskih sudova (odnosno ako ti sudovi imaju odgovornost za takve predmete), kako doznati kojem sudu treba podnijeti tužbu?

2.1 Postoji li razlika između nižih i viših redovnih građanskih sudova (npr. okružnih sudova kao nižih sudova i regionalnih sudova kao viših sudova), a ako postoji, koji je sud nadležan za moj predmet?

Suci nižeg suda nadležni su za rješavanje građanskih i trgovačkih predmeta čija je vrijednost (ne uključujući kamate i troškove) manja od 10 000 EUR. Za sporove veće vrijednosti nadležan je okružni sud.

Okružni je sud u svakom slučaju nadležan za predmete kod kojih se ne utvrđuje novčana vrijednost, kao što je slučaj u obiteljskim predmetima.

2.2 Mjesna nadležnost (je li sud u gradu A ili gradu B nadležan za moj predmet?)

2.2.1 Osnovno pravilo mjesne nadležnosti

U pravilu je nadležan sud u mjestu u kojem tuženik živi. Svrha je tog pravila zaštititi tuženika jer se pretpostavlja da mu je lakše braniti se pred sudom koji je najbliži njegovome prebivalištu.

Ako je tuženik fizička osoba, nadležan je sud njegova prebivališta ili boravišta.

Ako je tuženik udruga ili trgovačko društvo, poziva se pred sud u mjestu u kojem se nalazi njegovo sjedište, ali i pred sud u mjestu u kojem ima podružnicu ili agenciju, pod uvjetom da u tom slučaju ima predstavnika ovlaštenog za postupanje s trećim osobama i pod uvjetom da je taj spor povezan s djelatnosti te podružnice ili agencije.

2.2.2 Iznimke u odnosu na osnovno pravilo

2.2.2.1 Kada mogu odabrati između suda u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila) i drugog suda?

Kad je riječ o ugovoru tužitelj može postupak pokrenuti pred sudom u mjestu prebivališta tuženika ili, ovisno o vrsti ugovora, pred sudom u mjestu isporuke pošiljke ili mjestu pružanja usluge.

Kad je riječ o prekršajnoj odgovornosti ili o pokretanju građanske tužbe u okviru kaznenog postupka, zahtjev se može podnijeti sudu u mjestu u kojem tuženik živi ili sudu u mjestu u kojem je pretrpljena šteta ili u kojemu je nastao štetni događaj.

2.2.2.2 Kada moram odabrati neki drugi sud, a ne onaj u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila)?

U slučaju:

1. zahtjeva maloljetnika za sklapanje braka, zahtjeva za poništaj braka, zahtjeva za ukidanje ili produljenje odgode sklapanja braka, prigovora na sklapanje braka ili zahtjeva za ukidanje takvih prigovora
2. zahtjeva koji se odnose na predbračne ugovore i bračnoimovinske režime i zahtjeva za podjelu imovine
3. zahtjeva koji se odnose na prava i obveze bračnih drugova i doprinose za troškove braka ili registriranog partnerstva
4. raskida registriranog partnerstva
5. zahtjeva za uzdržavanje
6. zahtjeva u vezi s ostvarivanjem osobnih odnosa s djecom, mjestom stanovanja i doprinosom za troškove uzdržavanja i obrazovanja djece
7. zahtjeva u vezi s izvršavanjem roditeljske odgovornosti, isključujući zahtjeve u vezi s oduzimanjem roditeljske odgovornosti
8. odluka o pravnom upravljanju imovinom maloljetnika i odluka o skrbništvom nad maloljetnicima
9. zahtjeva za zabranu povratka u dom za osobe udaljene iz njihova doma na temelju članka 1. stavka 1. izmijenjenog Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji od 8. rujna 2003. (*loi modifiée du 8 septembre 2003 sur la violence domestique*), zahtjeva za produljenje tih zabrana na temelju članka 1. stavka 2. istog Zakona te žalbi na takve mjere

ako nije izričito drukčije navedeno, mjesno nadležni okružni sud je:

1. sud u mjestu u kojem se nalazi obiteljski dom
2. ako roditelji žive odvojeno, sud u mjestu prebivališta roditelja s kojim maloljetna djeca žive u slučaju zajedničke roditeljske skrbi ili sud u mjestu prebivališta roditelja koji sam izvršava roditeljsku odgovornost
3. u drugim slučajevima sud u mjestu prebivališta osobe koja nije pokrenula postupak.

U slučaju zajedničkog zahtjeva, stranke odabiru sud u mjestu prebivališta jedne od stranaka.

Međutim, ako su predmet spora uzdržavanje bračnog druga, doprinos za troškove uzdržavanja i obrazovanja djece, doprinos za troškove braka ili hitne i privremene mjere u slučaju okončanja registriranog partnerstva, nadležan može biti sud u mjestu prebivališta bračnog druga ili bivšeg partnera koji prima uzdržavanje ili roditelja koji ima primarnu odgovornost za djecu, čak i ako su punoljetna.

Mjesna nadležnost određuje se na temelju mjesta prebivališta na datum podnošenja zahtjeva ili, u slučaju razvoda, na datum podnošenja prvog zahtjeva.

U slučaju zahtjeva za pravnu pomoć u vezi s pravom na skrbništvo nad djecom i pravom na osobne odnose s djecom nadležan je sud u okrugu u kojem dijete živi ili se smatra da živi.

U slučaju razvoda i zakonske rastave te njihovih posljedica nadležan je sud u okrugu u kojem bračni drugovi imaju zajedničko prebivalište ili, u nedostatku toga, u okrugu u kojem živi tuženik ili, u slučaju sporazumnog razvoda, u kojem živi jedan od bračnih drugova.

U pitanjima nasljeđivanja nadležan je sud zadnjeg prebivališta pokojnika.

U slučaju ugovora o najmu nadležan je sud mjesta u kojem se nalazi nekretnina.

U sporovima iz radnog prava nadležan je sud mjesta rada. Međutim, u određenim slučajevima u kojima poslodavac pokreće postupak protiv zaposlenika koji živi u nekoj drugoj državi članici, nadležan je sud u mjestu boravišta zaposlenika.

2.2.2.3 Mogu li stranke same dodijeliti nadležnost sudu koji inače ne bi bio nadležan?

Luksemburško pravo priznaje „klauzulu o prenošenju nadležnosti“ (*clause attributive de juridiction*) kojom stranke ugovora određuju neki sud za rješavanje njihova spora.

Takve su klauzule iznimno korisne kad su u spor uključene stranke koje žive u različitim državama jer se omogućuje da se unaprijed odredi nadležni sud. Uvjeti valjanosti takvih klauzula između država članica Europske unije uređeni su Uredbom (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012.

Stranke se mogu sporazumjeti i o sudu nadležnom za isključivo nacionalne predmete. U tom slučaju stranke mogu pokrenuti spor pred sućem nižeg suda koji inače ne bi bio nadležan zbog vrijednosti predmeta spora ili zbog pravila o mjesnoj nadležnosti. Sporazum između stranaka može biti izričit ili može proizaći iz činjenice da je tuženik pristupio raspravi i iznio svoj predmet, a da nije prije bilo kakve obrane uložio prigovor nadležnosti suda pred kojim se vodi postupak. No, stranke ne mogu odabrati pred kojim će se okružnim sudom voditi postupak jer su pravila o nadležnosti na temelju vrijednosti predmeta spora pitanje javnog poretka.

Klauzula o prenošenju nadležnosti valjana je samo ako je izričito prihvate obje stranke. Dokaz o tom sporazumu mora biti podnesen u skladu s pravilima općeg prava.

U nekim je slučajevima sloboda stranaka u odabiru suda ograničena zakonom. Na primjer, Zakonom o zaštiti potrošača (*loi sur la protection juridique du consommateur*) klauzule se proglašavaju ništavima ako je njihov cilj lišiti potrošače prava da pokrenu postupak pred redovnim sudovima.

3 Ako je predmet u nadležnosti specijaliziranih sudova, kako doznati kojem se sudu moram obratiti?

Posebni sudovi ustrojeni luksemburškim pravom (radni sud, niži sud nadležan za pitanja ugovora o najmu, prvostupanjski upravni sud (*tribunal administratif*), Arbitražno vijeće za socijalnu sigurnost) rješavaju u prvom stupnju sve predmete u njihovoj nadležnosti, bez obzira na vrijednost predmeta spora.

Tako, primjerice za suca nižeg suda, koji je prema općem pravu nadležan samo za predmete čija vrijednost ne prelazi 10 000 EUR, to se ograničenje ne primjenjuje u sporovima koji proizlaze iz ugovora o najmu.

Mjesna nadležnost:

Opće pravilo o mjesnoj nadležnosti

Ako je načelno nadležan sud u mjestu boravišta tuženika, postoje iznimke u pogledu posebnih sudova.

Tako je, primjerice u načelu nadležan radni sud u mjestu rada, a ne u mjestu prebivališta jedne od stranaka. Usto, spor u vezi s ugovorom o najmu mora se voditi pred sudom u mjestu u kojem se nalazi iznajmljena nekretnina.

To se pitanje ne postavlja kad je riječ o prvostupanjskom upravnom sudu i Arbitražnom vijeću za socijalnu sigurnost jer su ti sudovi nadležni za cjelokupno državno područje Velikog Vojvodstva.

Iznimke od općeg pravila

Posebni su sudovi nadležni samo ako je tako propisano zakonom te općenito strankama nije omogućeno izabrati sud koji nije određen zakonom.

Takva se nadležnost općenito smatra pitanjem javnog poretka (primjerice u području radnog prava) što znači da čak i ako stranke ne ulože prigovor u pogledu nadležnosti, sudac obvezno mora istaknuti svoju nenadležnost. Kao što je prethodno objašnjeno, iznimka od tog načela primjenjuje se na nižem sudu ako vrijednost predmeta spora izlazi iz okvira nadležnosti tog suda i ako postoji izričit ili prešutan dogovor između stranaka. U tom slučaju niži sud ne može se oglasiti nenadležnim.

Druge poveznice

<http://www.legilux.lu/>

<https://justice.public.lu/fr.html>

Povezani dokumenti

[Organizacija pravosuđa \(147 kb\)](#) (147 Kb)

Posljednji put ažurirano: 21/05/2019

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Izvorna jezična inačica ove stranice nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Sljedeći jezici već su prevedeni.

Nadležnost - Mađarska

1 Moram li tužbu podnijeti redovnom građanskom sudu ili specijaliziranom sudu (npr. sudu za radne sporove)?

Prema Zakonu o organizaciji i upravljanju sudovima u Mađarskoj postoji samo jedna vrsta specijaliziranog suda: upravni i radni sud koji odlučuje o radnim i upravnim predmetima. Za predmete koji nisu radne i upravne prirode nadležni su redovni sudovi. Čak i ako specijalizirani sud postupi u određenom predmetu, o žalbama ne odlučuje taj sud, već redovni, odnosno regionalni sud (*törvényszék*) koji ima mjesnu nadležnost u sjedištu upravnog i radnog suda. Predmeti u nadležnosti upravnih i radnih sudova uključuju postupke pokrenute radi preispitivanja upravnih rješenja te postupke u stvarima u vezi s radnim odnosom i sličnim pravnim odnosima. Upravna rješenja koja su predmet takvih postupaka mogu biti sljedeća: rješenja koja su u službenim predmetima donijeli tijelo ili voditelj tijela navedeni u Zakonu o općim pravilima upravnog postupka; nalozi za ovrhu izdani kao posljedica povrede obveza koje proizlaze iz službenog ugovora; zakonska rješenja lokalnih državnih tijela te rješenja drugih tijela, organizacija ili osoba koje se, na temelju odredbi posebnog zakonodavstva, mogu preispitati u skladu s pravilima za odlučivanje u upravnim predmetima.

Postupci pokrenuti u stvarima u vezi s radnim odnosom i sličnim pravnim odnosima uključuju postupke za ovrhu potraživanja na temelju radnog prava ili koji proizlaze iz radnog odnosa državnog službenika, službe u državnom i javnom sektoru ili odnosa članova zadruga koji uključuju obveze pružanja usluga i obveze iz radnog odnosa. Potraživanja na temelju zakona kojim se uređuje odnos između zaposlenika i poslodavaca, a koja su u izravnoj vezi s radnim odnosom, isto se tako mogu izvršiti u radnim postupcima. Nadležnost upravnih i radnih sudova obuhvaća upravna rješenja donesena u kontekstu inspekcija rada i inspekcija zaštite na radu, rješenja o osnivanju sektorskog odbora za socijalni dijalog, sudjelovanja u takvu odboru i ovlastima koje se izvršavaju u okviru takva odbora, upravna rješenja koja je donijelo nacionalno tijelo za zapošljavanje na temelju Zakona o poticanju zapošljavanja i naknadama za nezaposlenost te sudsko preispitivanje rješenja u stvarima socijalne sigurnosti. U tim stvarima upravni i radni sudovi postupaju u skladu s pravilima odlučivanja u upravnim predmetima.

2 Ako je predmet u nadležnosti redovnih građanskih sudova (odnosno ako ti sudovi imaju odgovornost za takve predmete), kako doznati kojem sudu treba podnijeti tužbu?

2.1 Postoji li razlika između nižih i viših redovnih građanskih sudova (npr. okružnih sudova kao nižih sudova i regionalnih sudova kao viših sudova), a ako postoji, koji je sud nadležan za moj predmet?

Na temelju Zakona o organizaciji i upravljanju sudovima, presude u prvom stupnju donose okružni sudovi (*járásbírószág*) i regionalni sudovi. Za sve tužbe koje zakonodavstvom nisu upućene regionalnim sudovima nadležni su okružni sudovi. Regionalni sudovi nadležni su za sljedeće:

- (a) tužbe koje se odnose na imovinska prava ako je vrijednost imovine veća od 30 milijuna HUF, osim za tužbe podnesene u vezi s pravima na imovinu koja proizlazi iz bračnog odnosa, ako su pokrenute postupkom ili u tijeku postupka u bračnim stvarima;
- (b) tužbe pokrenute za naknadu štete koju su prouzročile osobe u obavljanju službene dužnosti u okviru javne uprave;
- (c) sporove koji se odnose na autorska i povezana prava, uključujući tužbe za ovrhu potraživanja s naslova prava i troškova koji proizlaze iz zajedničkog pravnog upravljanja, kao i tužbe koje se odnose na industrijsko vlasništvo, te predmete koji se tiču prava predviđenih člankom 86. stavcima 3. i 4. Građanskog zakonika;
- (d) pravne radnje koje se odnose na međunarodni prijevoz robe ili ugovore o prijevozu;
- (e) određene pravne radnje koje se odnose na trgovačka društva;
- (f) određene pravne radnje koje se odnose na organizacije koje ne ispunjavaju uvjete za trgovačka društva, a registrirane su pri regionalnim sudovima;
- (g) pravne radnje pokrenute za ovrhu potraživanja u području građanskih prava, a koje su posljedica povrede pojedinačnih prava, uključujući tužbe za naknadu štete za takve povrede prava ako su pokrenute tim pravnim radnjama ili u tijeku tih pravnih radnji;
- (h) pravne radnje koje se odnose na pravni odnos koji proizlazi iz vrijednosnih papira;
- (j) pravne radnje u svrhu ispravaka u tisku.

Osim odlučivanja u prvom stupnju, regionalni sudovi donose presude i u drugom stupnju u vezi sa žalbama protiv presuda okružnih sudova te upravnih i radnih sudova.

U slučajevima utvrđenima zakonodavstvom regionalni prizivni sudovi (*ítélőtábla*) odlučuju o zahtjevima za pravni lijek protiv presuda okružnih i regionalnih sudova te odlučuju u drugim predmetima koji su im upućeni u okviru njihove nadležnosti. Vrhovni je sud Mađarske *Kúria*. U predmetima utvrđenima zakonodavstvom *Kúria* odlučuje o zahtjevima za pravni lijek protiv presuda regionalnih sudova i regionalnih prizivnih sudova, o zahtjevima za sudsko preispitivanje, kao i o sukobima između uredbi lokalnih državnih tijela i drugog zakonodavstva, te takve uredbe stavlja izvan snage. Osim toga, *Kúria* utvrđuje svaki propust lokalnih državnih tijela u ispunjavanju njihovih obveza te odlučuje u drugim predmetima u svojoj nadležnosti.

2.2 Mjesna nadležnost (je li sud u gradu A ili gradu B nadležan za moj predmet?)

2.2.1 Osnovno pravilo mjesne nadležnosti

Općenito, sud na čijem području tuženik živi nadležan je za sve predmete u kojima nije utvrđena isključiva nadležnost drugog suda (opća nadležnost). Ako tuženikovo mjesto boravišta nije u Mađarskoj, sudska nadležnost određuje se prema mjestu boravka tuženika. Ako mjesto boravka tuženika nije poznato ili je u inozemstvu, u obzir se uzima njegovo posljednje mjesto boravišta u Mađarskoj. Ako se ono ne može utvrditi ili ako ga tuženik nema, sudska nadležnost utvrdit će se na temelju mjesta boravišta tužitelja ili, ako ono nije poznato, njegova mjesta boravka. Ako se mjesto rada i mjesto boravka ne nalaze na istom zemljopisnom području, na zahtjev tuženika koji se podnosi najkasnije na prvoj raspravi u predmetu sud će uputiti stvar na provođenje rasprave i donošenje presude sudu koji je nadležan na području gdje se nalazi mjesto rada tuženika.

Ako se podnese tužba protiv pravne osobe, opća nadležnost može se odrediti na temelju mjesta sjedišta te pravne osobe ili sjedišta tijela koje je ovlašteno za njezino zastupanje. U slučaju dvojbe mjestom poslovanja pravne osobe smatra se sjedište te osobe. Ako se sjedište pravne osobe nalazi u Budimpešti, a poslovanje obuhvaća područje Peštanske županije, o predmetu odlučuje sud koji je nadležan za Peštansku županiju. Ako pravna osoba nema sjedište u Mađarskoj, sudska nadležnost za tužbe koje podnosi mađarska pravna osoba utvrdit će se na temelju sjedišta pravne osobe. Ako je tužitelj mađarska fizička osoba, sudska nadležnost utvrdit će se prema mjestu boravišta tužitelja ili, ako ono ne postoji, prema mjestu boravka tužitelja.

U slučaju tužbi protiv tijela koja nisu registrirana kao pravna osoba, pri utvrđivanju sudske nadležnosti primjenjuju se, prema potrebi, pravila koja se odnose na pravne osobe.

2.2.2 Iznimke u odnosu na osnovno pravilo

2.2.2.1 Kada mogu odabrati između suda u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila) i drugog suda?

U svim predmetima u kojima nije utvrđena isključiva nadležnost drugog suda tužitelj može, ako tako odabere i ako ispunji određene preduvjete utvrđene u Pravilima o parničnom postupku, podnijeti tužbu na drugom sudu navedenom u Pravilima o parničnom postupku umjesto na sudu s općom nadležnošću u odnosu na tuženika.

Na primjer, u tužbama koje se odnose na imovinu isto je tako nadležan sud na čijem će području tuženik boraviti predvidljivo dugo razdoblje (npr. kao zaposlenik ili student). U slučaju neprofesionalnih pripadnika mađarske vojske i drugih oružanih snaga, nadležni sud određuje se na temelju njihova stalnog mjesta obavljanja dužnosti. Sudska nadležnost ne može se utvrditi na tim osnovama u slučaju tuženika koji nemaju sposobnost nastupati u parnicama. Protiv tuženika koji u Mađarskoj nema ni mjesto boravišta ni mjesto boravka, tužba u vezi s imovinom može se podnijeti i na sudu koji je nadležan na području gdje se nalazi imovina koja je predmet tužbe ili gdje se nalazi imovina tuženika koju se može zaplijeniti. Ako se predmetna imovina sastoji od potraživanja, tužba se može podnijeti na području gdje se nalazi mjesto boravišta tuženikova dužnika ili, ako se potraživanje odnosi na predmet, tužba se može podnijeti i u mjestu gdje se takav predmet nalazi.

Tužba za dobivanje uzdržavanja, doplataka i sličnih periodičnih naknada može se podnijeti i na sudu koji je nadležan u mjestu boravišta tužitelja.

Tužba za skrbništvo nad djecom može se podnijeti i na sudu koji je nadležan u mjestu boravišta djeteta.

Tužba u vezi s vlasništvom ili posjedom nekretnine i drugim pravima u odnosu na nekretninu ili pravni odnos u vezi s nekretninom može se podnijeti na sudu koji je nadležan u mjestu gdje se nekretnina nalazi.

Tužbe u vezi s potraživanjima koja proizlaze iz transakcija koje obavljaju poslovne organizacije u okviru svojih djelatnosti mogu se podnijeti i na sudu koji je nadležan u mjestu gdje je transakcija obavljena ili mjestu njezina izvršenja.

Tužba za naknadu štete može se podnijeti na sudu čija se nadležnost temelji na mjestu ili području gdje je šteta nastala.

Tužba u vezi s mjenicom može se podnijeti na sudu koji je nadležan u mjestu plaćanja.

Zajednička tužba može se podnijeti protiv jamca i glavnog dužnika i na sudu koji je nadležan odlučivati o svakoj tužbi protiv dužnika za utvrđivanje nadležnosti na bilo kojoj osnovi. Ako osoba iznese potraživanje u vezi s predmetom ili dijelom predmeta postupka koji je u tijeku između druge dvije stranke, sud koji je nadležan u tom postupku bit će nadležan odlučivati u vezi sa svakim postupkom koji takva osoba eventualno pokrene protiv stranaka postupka u tijeku kako bi ovršila svoje potraživanje.

2.2.2.2 Kada moram odabrati neki drugi sud, a ne onaj u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila)?

Kada je zakonodavstvom tako propisano, konkretni sud ima isključivu nadležnost za predmet. Ta se odredba primjenjuje, na primjer, u slučajevima u nastavku.

U slučaju tužbi podnesenih radi preispitivanja upravnih rješenja koja se odnose na ulazak na državno područje Mađarske i boravak na državnom području Mađarske sudska nadležnost utvrđuje se na temelju sjedišta upravnog tijela koje je odlučivalo u prvom stupnju. Ako se sudska nadležnost ne može utvrditi na toj osnovi, isključivu nadležnost u tom predmetu ima Upravni i radni sud u Budimpešti.

Ako upravno tijelo koje je odlučivalo u prvom stupnju ima nadležnost diljem zemlje, uz određene iznimke, isključivu nadležnost ima Upravni i radni sud u Budimpešti.

U slučaju tužbi podnesenih radi prekida ili ograničenja ovrhe isključivu nadležnost ima sud koji je naložio ovrhu. Ako je ovrhu naložio regionalni sud, upravni i radni sud ili javni bilježnik, isključivu nadležnost ima sud koji je nadležan u mjestu boravišta dužnika.

Postupci pokrenuti radi oslobođenja imovine koja se nalazi pod ovrhom u isključivoj su nadležnosti okružnog suda koji je nadležan na području gdje je imovina zaplijenjena.

2.2.2.3 Mogu li stranke same dodijeliti nadležnost sudu koji inače ne bi bio nadležan?

Osim ako je zakonom propisano drukčije, stranke u imovinskim predmetima mogu odrediti nadležnost određenog suda za rješavanje njihova trenutačnog spora ili bilo kakva spora koji bi mogao prosteći iz određenog pravnog odnosa. Stranke se mogu obvezati na tu nadležnost u pisanom obliku, usmeno, pisanom potvrdom, u obliku koji je u skladu s poslovnim praksama među strankama ili među strankama koje se bave međunarodnom trgovinom, u obliku koji je u skladu s trgovinskim praksama koje su poznate ili bi trebale biti poznate strankama i koje su općenito poznate i redovito ih u određenom području primjenjuju stranke koje sklapaju ugovor koji sadržava takvu odredbu o sudskoj nadležnosti. Stranke ne mogu odrediti sudsku nadležnost u predmetima u kojima je zakonodavstvom utvrđena isključiva nadležnost određenog suda. Osim ako je zakonodavstvom propisano drukčije ili se stranke usuglase drukčije, određeni sud ima isključivu nadležnost. Odredba o sudskoj nadležnosti primjenjuje se i na pravne sljednike. Ako je sudska nadležnost određena kao dio općih uvjeta ugovora, sud koji je određen kao nadležan može, na zahtjev tuženika koji je podnesen najkasnije na prvoj raspravi u predmetu, uputiti stvar na provođenje rasprave i donošenje presude sudu koji je nadležan na temelju osnovnih pravila zakonodavstva.

Stranke u imovinskim predmetima za rješavanje njihova trenutačnog spora ili bilo kakva spora koji bi mogao prosteći iz određenog pravnog odnosa ne mogu odrediti sudsku nadležnost Regionalnog suda glavnog grada Budimpešte i Regionalnog suda okolice Budimpešte u stvarima koje su u nadležnosti regionalnih sudova te Središnjeg okružnog suda u Pešti u stvarima koje su u nadležnosti okružnih sudova.

3 Ako je predmet u nadležnosti specijaliziranih sudova, kako doznati kojem se sudu moram obratiti?

Upravni i radni sudovi jedini su specijalizirani sudovi koji djeluju u Mađarskoj. Primjerice, u radnim postupcima isključivu nadležnost ima upravni i radni sud koji je nadležan na području gdje se nalazi sjedište poslodavca ili podružnica poslodavca ili gdje zaposlenik obavlja ili je obavljao posao na temelju svojeg ugovora o radu.

U slučaju upravnih predmeta, osim ako je utvrđena isključiva nadležnost drugog suda ili su zakonodavstvom utvrđene druge odredbe, sudska nadležnost utvrđuje se na temelju sjedišta upravnog tijela koje je odlučivalo u prvom stupnju. Ako nadležnost upravnog suda koje je odlučivalo u prvom stupnju obuhvaća nekoliko županija (uključujući glavni grad), sudska nadležnost utvrdit će se, uz određene iznimke, na temelju mjesta boravišta tužitelja u Mađarskoj ili, ako ono ne postoji, mjesta boravka tužitelja, dok će u slučaju pravnih osoba i tijela koja nisu registrirana kao pravna osoba nadležni sud biti sud koji je nadležan na području gdje se nalazi mađarsko sjedište organizacije. Ako se upravno rješenje za koje je zatraženo preispitivanje odnosi na pravo ili obvezu ili na odnos u vezi s nekretninom, tužba se mora podnijeti na sudu koji je nadležan u mjestu gdje se nekretnina nalazi. Ako upravno rješenje koje će biti predmet preispitivanja podliježe obavijesti ili dozvoli ili se odnosi na aktivnosti povezane s takvom obavijesti ili dozvolom, nadležni sud bit će sud koji je nadležan u mjestu gdje se aktivnost obavlja ili će se obavljati. Ako upravno tijelo koje je odlučivalo u prvom stupnju ima nadležnost diljem zemlje, uz određene iznimke, isključivu nadležnost ima Upravni i radni sud u Budimpešti.

Posljednji put ažurirano: 10/11/2015

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevođe je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Izvorna jezična inačica ove stranice [en](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutačno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Nadležnost - Malta

1 Moram li tužbu podnijeti redovnom građanskom sudu ili specijaliziranom sudu (npr. sudu za radne sporove)?

Izbor suda ovisi o prirodi vašeg predmeta. Apsolutna većina građanskih i trgovačkih predmeta u nadležnosti je redovnih građanskih sudova s obzirom na to da nema trgovačkih sudova. Postoji nekoliko specijaliziranih sudova, uključujući:

Sud za radne sporove (*Tribunal Industrijali*) – razmatra predmete koji se odnose na nepravedno otpuštanje i diskriminatorno ili nezakonito postupanje na radnome mjestu.

Povjerenstvo za najam (*Bord tal-Kera*) – razmatra predmete povezane s promjenama u uvjetima najma, uključujući povećanje najamnine i prekid najma. Ti se predmeti moraju odnositi na ugovore o najmu sklopljene prije 1. lipnja 1995.

Arbitražno vijeće za zemljišta (*Bord tal-Arbitraġġ dwar Artijiet*) – razmatra predmete koji se odnose na klasifikaciju izvlaštenih zemljišta i iznos naknade namijenjene vlasniku.

Svi ti sudovi zasjedaju u Valletti u istoj zgradi u kojoj su smješteni redovni sudovi.

Vidi i [odgovor na 4. pitanje u odlomku „Pokretanje sudskog postupka”](#).

2 Ako je predmet u nadležnosti redovnih građanskih sudova (odnosno ako ti sudovi imaju odgovornost za takve predmete), kako doznati kojem sudu treba podnijeti tužbu?

Kako biste odredili na kojem sudu morate pokrenuti postupak, važno je da to prethodno provjerite u poglavlju 12. Zakona Malte pod nazivom „Zakonik o organizaciji i parničnom postupku”.

2.1 Postoji li razlika između nižih i viših redovnih građanskih sudova (npr. okružnih sudova kao nižih sudova i regionalnih sudova kao viših sudova), a ako postoji, koji je sud nadležan za moj predmet?

Da, postoji razlika između viših i nižih sudova. Ona se sastoji u tome da niži sudovi mogu raspravljati i odlučivati isključivo o parničnim predmetima koji se odnose na tužbene zahtjeve čija vrijednost ne premašuje 11 646,87 EUR. S druge strane, viši sudovi raspravljaju i odlučuju isključivo o parničnim predmetima koji se odnose na tužbene zahtjeve čija vrijednost premašuje 11 646,87 EUR te o svim predmetima (neovisno o vrijednosti spora) koji se odnose na nekretnine ili na prava korištenja, teret na nekretninama ili druga prava povezana s nekretninama, uključujući sve zahtjeve za deložaciju ili iseljenje iz nekretnine, bilo u gradskom ili seoskom području, u kojoj stanuju u najmu ili su ušle u posjed osobe koje tamo imaju prebivalište ili uobičajeno boravište. Vidi i odgovor na 4. pitanje u odjeljku „Pokretanje sudskog postupka”.

2.2 Mjesna nadležnost (je li sud u gradu A ili gradu B nadležan za moj predmet?)

Osnovno pravilo za određivanje mjesne nadležnosti jest tuženikovo mjesto boravka. Na Malti je nadležnost podijeljena između Malte i otoka Gozo. Ne postoje posebni sudovi za pojedine gradove. Za osobe s prebivalištem ili boravištem na Malti postupak se mora pokrenuti na sudu na Malti. Jednako tako, za osobe s prebivalištem ili uobičajenim boravištem na otoku Gozo postupak se mora pokrenuti na tom otoku.

2.2.1 Osnovno pravilo mjesne nadležnosti

Vidi odgovor na pitanje 2.2.

2.2.2 Iznimke u odnosu na osnovno pravilo

Iznimka je od osnovnog pravila ako se obveza mora izvršiti na točno određenom otoku. Na primjer, ako tuženik živi na otoku Gozo, a obveza iz tužbenog zahtjeva mora se izvršiti na Malti, nadležnost imaju sudovi Malte i svi takvi postupci moraju se pokrenuti na malteškim sudovima usprkos činjenici što tuženik živi na otoku Gozo.

2.2.2.1 Kada mogu odabrati između suda u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila) i drugog suda?

Pravilima o mjesnoj nadležnosti koja su utvrđena malteškim pravom nije predviđena mogućnost da stranke odaberu sud.

2.2.2.2 Kada moram odabrati neki drugi sud, a ne onaj u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila)?

To treba učiniti ako se obveza mora izvršiti na točno određenom otoku.

2.2.2.3 Mogu li stranke same dodijeliti nadležnost sudu koji inače ne bi bio nadležan?

Ne postoje zakonske odredbe o ovom pitanju. U skladu s malteškim pravom, stranke ne mogu odlučiti dodijeliti nadležnost sudu koji inače ne bi bio nadležan za njihov predmet, čak i ako su stranke s tim suglasne. Pitanje nenadležnosti suda može postaviti sâm sud jer je to pitanje/pravilo javnog poretka.

3 Ako je predmet u nadležnosti specijaliziranih sudova, kako doznati kojem se sudu moram obratiti?

Na *web*-mjestu <http://www.judiciarymalta.gov.mt/the-courts> nalaze se određene informacije o sudovima na kojima možete pokrenuti postupak. Nadalje, možete posjetiti i *web*-mjesto <http://justiceservices.gov.mt/> na kojem možete pristupiti malteškim zakonima i saznati gdje možete pokrenuti postupak. Savjet bi trebalo potražiti od odvjetnika ili zakonskog opunomoćenika koji potpisuje zahtjeve. Što se tiče specijaliziranih sudova, njihova mjesna i stvarna nadležnost objašnjene su u zakonima na temelju kojih su osnovani.

Links relatati

<http://www.justice.gov.mt/> [na engleskom jeziku](#)

Posljednji put ažurirano: 06/03/2017

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Nadležnost - Nizozemska

1 Moram li tužbu podnijeti redovnom građanskom sudu ili specijaliziranom sudu (npr. sudu za radne sporove)?

U nizozemskom građanskom postupovnom pravu ne postoje specijalizirani sudovi kao što su trgovački sud ili sud za radne sporove. Okružni sud u načelu ima nadležnost u svim parničnim postupcima.

2 Ako je predmet u nadležnosti redovnih građanskih sudova (odnosno ako ti sudovi imaju odgovornost za takve predmete), kako doznati kojem sudu treba podnijeti tužbu?

Prvostupanjski sudovi rješavaju sve građanskopravne predmete osim predmeta koji su utvrđeni zakonom kao iznimka. Građanski sud odlučuje u sporovima između dviju stranaka (fizičkih ili pravnih osoba). Građanski sud nema nadležnost u sporovima za koje je nadležnost dodijeljena upravnom sudu. To se odnosi na sporove s upravom (javnim tijelima). U okviru nizozemskog pravosudnog sustava predviđene su tri vrste sudova u području privatnog prava: okružni sudovi (*rechtbanken*), žalbeni sudovi (*gerechtshoven*) i Vrhovni sud Nizozemske (*Hoge Raad Nederlanden*).

Od 1. travnja 2013. Nizozemska je podijeljena na deset sudskih okruga od kojih svaki ima svoj sud: jedanaest sudova s nadležnošću u četirima područjima. Osim toga, postoje četiri žalbena suda i jedan Vrhovni sud Nizozemske.

U okviru okružnih sudova uspostavljene su organizacijske jedinice poznate i kao „sektori”. To su kantonalni, upravni, građanski i kazneni sektor. Sud ima vijeća koja čini sudac pojedinac i vijeća u punom sastavu. Vijeće suca pojedinca čini jedan sudac; vijeće u punom sastavu čine tri suca. Temeljno je načelo da o predmetima u nadležnosti kantonalnih sudova, predmetima jasnih činjeničnih stanja i hitnim predmetima odlučuje sudac pojedinac. Sudac pojedinac odlučuje i o brojnim obiteljskim predmetima. Primjer vijeća koje čini sudac pojedinac jest sud za maloljetnike za određena pitanja koja se odnose na djecu. Pravno složene predmete rješava vijeće u punom sastavu.

2.1 Postoji li razlika između nižih i viših redovnih građanskih sudova (npr. okružnih sudova kao nižih sudova i regionalnih sudova kao viših sudova), a ako postoji, koji je sud nadležan za moj predmet?

Sudski predmet obično započinje pred okružnim sudom. Postoje četiri vrste okružnih sudova:

- građanski (građanin protiv građanina),
- upravni (građanin protiv javnog tijela),
- kazneni (povrede i kaznena djela),
- kantonalni.

Žalbeni sudovi

Svatko tko nije zadovoljan sudskom odlukom može podnijeti žalbu. Kazneni predmeti i građanski predmeti iznose se pred jednim od četiriju žalbenih sudova. U upravnim predmetima, ovisno o slučaju, o žalbi može odlučivati:

žalbeni sud (*gerechtshoven*),

sud koji odlučuje u posljednjem stupnju u svim pitanjima socijalne sigurnosti (*Centrale Raad van Beroep*),

upravni sud koji odlučuje u posljednjem stupnju u pitanjima trgovine i industrije (*Beroep voor het Bedrijfsleven*),

državno vijeće (Odjel za upravne sporove) (*Raad van State (afdeling bestuursrechtspraak)*).

Vrhovni sud

Vrhovni sud Nizozemske vrhovno je sudsko tijelo u Nizozemskoj u području građanskog, kaznenog i poreznog prava. Vrhovni sud može ukinuti presude, posebno one koje je donio žalbeni sud (što je poznato kao kasacijski postupak). Vrhovni sud odgovoran je i za očuvanje pravnog jedinstva i za upravljanje razvojem nizozemskog prava.

2.2 Mjesna nadležnost (je li sud u gradu A ili gradu B nadležan za moj predmet?)

U Nizozemskoj postoje prvostupanjski okružni sudovi (*arrondissementsrechtbanken*). Žalba protiv presude prvostupanjskog suda može se uložiti žalbenom sudu. Osim toga, „relativna nadležnost” važna je kad je riječ o tome koji je od deset okružnih sudova nadležan: npr. okružni sud u Amsterdamu ili okružni sud u Leeuwardenu – zemljopisna nadležnost suda koji odlučuje o vašem predmetu.

Kad se utvrdi nadležnost nizozemskog suda u međunarodnim predmetima, tj. prekograničnim predmetima, mjesnu nadležnost utvrđuje nizozemsko pravo, osim ako pravilo kojim se utvrđuje međunarodna nadležnost ne određuje i sud s mjesnom nadležnošću kao što je navedeno u članku 5. stavku 1. ili 3. Uredbe Bruxelles I. (Uredba Vijeća (EZ) br. 44/2001 o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima).

2.2.1 Osnovno pravilo mjesne nadležnosti

Temeljno pravilo u postupku pokrenutom pismenom u prvom stupnju jest da je nadležan sud u mjestu boravišta tuženika (članak 99. Zakona o parničnom postupku (*Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering*)). Ako mjesto boravišta u Nizozemskoj nije poznato, onda je nadležan sud mjesta u kojemu tuženik stvarno boravi (u Nizozemskoj).

Sud u sudskom okrugu koji odlučuje o kantonalnom predmetu može se odrediti na temelju Priloga Odluci o dodatnom mjestu zasjedanja (sudovi) (*Besluit nevenvestigings- en nevenzittingsplaatsen*) od 10. prosinca 2001. (<http://www.overheid.nl/>).

Pravila mjesne nadležnosti okružnih sudova primjenjuju se *mutatis mutandis*.

Temeljno pravilo u postupcima pokrenutima zahtjevom u prvom stupnju jest da je nadležan sud u mjestu boravišta podnositelja zahtjeva (ili jednog od podnositelja zahtjeva ili jedne od zainteresiranih stranaka navedenih u zahtjevu) (članak 262. Zakona o parničnom postupku). Ako mjesto boravišta u Nizozemskoj nije poznato, onda je nadležan sud mjesta u kojemu podnositelj zahtjeva stvarno boravi (u Nizozemskoj). Ako je zahtjev objedinjen s postupkom pokrenutim pismenom, sud koji odlučuje u potonjem postupku isto je tako nadležan.

2.2.2 Iznimke u odnosu na osnovno pravilo

Pravila utvrđena u točkama 2.2.2.1., 2.2.2.2. i 2.2.2.3. u nastavku odnose se ponajprije na postupke pokrenute pismenom.

U postupku pokrenutom zahtjevom, gdje je inače nadležan sud u mjestu prebivališta podnositelja zahtjeva, primjenjuju se drugačija pravila za zahtjeve za izmjenu uzdržavanja.

Zahtjev za izmjenu uzdržavanja partnera tužitelj mora podnijeti sudu u mjestu boravišta dužnika uzdržavanja. Dužnik uzdržavanja koji želi podnijeti zahtjev za izmjenu mora ga podnijeti okružnom sudu u mjestu boravišta vjerovnika uzdržavanja.

2.2.2.1 Kada mogu odabrati između suda u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila) i drugog suda?

S obzirom na postupak pokrenut pismenom, nizozemsko postupovno pravo obuhvaća brojne odredbe u kojima je određeni sud imenovan nadležnim sudom uz onaj sud koji je nadležan u skladu s temeljnim pravilom (sud u mjestu boravišta ili stvarnog boravišta tuženika). To je alternativna nadležnost. Tužitelj može odabrati sud u skladu s temeljnim pravilom ili pravilom alternativne nadležnosti. Alternativnost se u nastavku izražava upotrebnom riječi „i”.

U predmetima pokrenutima pismenom, važna su sljedeće pravila:

Predmeti koji se odnose na radni odnos / zastupništvo

U predmetima koji se odnose na radni odnos / zastupništvo nadležan je i sud u mjestu gdje se inače obavljaju poslovne djelatnosti (članak 100. Zakona o parničnom postupku).

Potrošački sporovi

U potrošačkim sporovima nadležan je i sud u mjestu boravišta ili, ako on ne postoji, sud u mjestu gdje potrošač stvarno boravi (članak 101. Zakona o parničnom postupku).

Štetne radnje, delikti ili kvazidelikti

U stvarima koje se odnose na štetne radnje, delikte i kvazidelikte nadležan je i sud u mjestu gdje je nastao štetni događaj (članak 102. Zakona o parničnom postupku).

Nekretnine

U stvarima koje se odnose na nekretnine, nadležan je i sud na čijem se području nadležnosti nalazi nekretnina ili njezin veći dio (članak 103. Zakona o parničnom postupku). U stvarima koje se odnose na najam stambenih ili poslovnih objekata, nadležan je isključivo kantonalni sud na čijem se području nadležnosti nalazi nekretnina ili njezin veći dio.

Nasljeđivanje

U stvarima koje se odnose na nasljeđivanje, nadležan je i sud u mjestu posljednjeg boravišta preminuloga (članak 104. Zakona o parničnom postupku).

Pravni subjekti

U stvarima koje se odnose na pravne subjekte (na primjer, stvari koje se odnose na prestanak pravnog subjekta, ništavnost ili valjanost odluka pravnih subjekata, prava i obveze članova ili partnera), nadležan je i sud u mjestu boravišta ili poslovnog nastana pravnog subjekta ili društva.

Stečaj, obustava plaćanja i reprogramiranje duga

U stvarima koje se odnose na primjenu pravnih odredbi o stečaju, obustavi plaćanja i reprogramiranju duga fizičkih osoba, nadležan je i sud kojemu je dodijeljen stečajni sudac, ili ako nema imenovanog stečajnog suca, sud koji je izrekao obustavu plaćanja (članak 106. Zakona o parničnom postupku).

Stečajni zakon (*Faillissementswet*) sadržava i posebna pravila o nadležnosti koja imaju prednost pred pravilima o nadležnosti u skladu sa Zakonom o parničnom postupku.

Odabir suda

Stranke katkad u ugovoru ne naznače onaj sud koji je nadležan u skladu sa zakonskim odredbama (članak 108. stavak 1. Zakona o parničnom postupku).

Postoje iznimke kad je riječ o toj slobodi odabira (članak 108. stavak 2. Zakona o parničnom postupku) u pogledu potrošačkih pitanja, iznajmljivanja i ugovora o radu. U takvim slučajevima sud ispituje postoji li valjan razlog za odredbu o odabiru suda (članak 110. Zakona o parničnom postupku).

Boravište tužitelja

Ako se, u skladu s prethodno navedenim odredbama o mjesnoj nadležnosti, ne može odrediti ni jedan nadležni sud u Nizozemskoj, člankom 109. Zakona o parničnom postupku utvrđuje se da iznimno može biti nadležan sud u mjestu boravišta tužitelja. Takva situacija može nastati ako zaposlenik želi pozvati pred sud u Nizozemskoj inozemnog poslodavca s obzirom na to da posao nije ograničen na konkretno mjesto, nego se obavlja diljem zemlje. Ako se nadležni sud ne može odrediti ni na taj način, predmet se upućuje Okružnom sudu u Haagu.

U pogledu razvoda braka ističe se i sljedeće:

Lokalna nadležnost suda za razvod braka utvrđena je u članku 262. Zakona o parničnom postupku. Temeljno pravilo glasi: nadležan je sud u mjestu boravišta podnositelja zahtjeva (ili jednog od podnositelja zahtjeva ili jedne od zainteresiranih strana navedenih u zahtjevu), a ako ta osoba nema boravište u Nizozemskoj, nadležan je sud u mjestu gdje ta osoba stvarno boravi (u Nizozemskoj).

2.2.2.2 Kada moram odabrati neki drugi sud, a ne onaj u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila)?

Nizozemsko postupovno pravo osim temeljnog pravila sadržava nekoliko posebnih pravila o mjesnoj nadležnosti. Posebno pravilo mora se primijeniti. U posebnim predmetima koji su opisani u nastavku mora se odabrati drugi sud od onoga u mjestu boravišta tužitelja.

Maloljetnici

U stvarima koje se odnose na maloljetnike nadležan je sud u mjestu boravišta ili, ako nema boravište u Nizozemskoj, sud u mjestu gdje maloljetnik stvarno boravi (članak 265. Zakona o parničnom postupku).

To nije alternativno pravilo nego posebno pravilo koje zamjenjuje temeljno pravilo. Nije nadležan sud u mjestu boravišta ili boravka podnositelja prijave (temeljno pravilo za postupak pokrenut podnošenjem zahtjeva), nego je nadležan sud u mjestu boravišta, ili ako nema boravište u Nizozemskoj, u mjestu gdje maloljetnik zapravo boravi. Ako se tim pravilom ne određuje poseban sud, nadležan je Okružni sud u Haagu.

Građanski status

U pitanjima koja se odnose na dopunu, upis u registar, prekid ili izmjenu registra građanskog statusa ili potvrda koje treba upisati u registar ili koje su već upisane u registar, nadležan je sud u čijoj je nadležnosti potvrda upisana u registar ili treba biti upisana u registar (članak 263. Zakona o parničnom postupku). U stvarima koje se odnose na potvrde koje je potrebno upisati u registar ili koje su već upisane u registar građanskog statusa općine Haag, u skladu s poglavljem 1. Građanskog zakonika (*Burgerlijk Wetboek*), nadležan je Okružni sud u Haagu.

Iznajmljivanje izgrađenih nekretnina

U stvarima koje se odnose na iznajmljivanje izgrađenih nekretnina ili njihova dijela, nadležan je sud u čijoj je nadležnosti smještena iznajmljena imovina (članak 264. Zakona o parničnom postupku).

Skrbnništvo odrasle osobe, fiducijarno upravljanje imovinom, mentorstvo

U stvarima koje se odnose na skrbništvo odrasle osobe, fiducijarno upravljanje imovinom u *ime punoljetne osobe* i mentorstvo nadležan je sud u mjestu boravišta ili, ako nema boravište u Nizozemskoj, nadležan je sud u mjestu gdje osoba čije se skrbništvo ili imovina ili mentorstvo razmatraju stvarno boravi (članak 266. Zakona o parničnom postupku).

Odsutne ili nestale osobe; potvrda o smrti (članak 267. Zakona o parničnom postupku)

U stvarima koje se odnose na nasljeđivanje, nadležan je sud u mjestu posljednjeg boravišta preminuloga (članak 268. stavak 1. Zakona o parničnom postupku).

U stvarima koje se odnose na odsutne ili nestale osobe, nadležan je sud u mjestu boravišta koje je napustila odsutna osoba ili iz kojeg je nestala osoba. Kad je riječ o potvrdi smrti, nadležan je Okružni sud u Haagu (članak 269. Zakona o parničnom postupku). Stoga članak 269. Zakona o parničnom postupku služi kao zaštitni mehanizam.

2.2.2.3 Mogu li stranke same dodijeliti nadležnost sudu koji inače ne bi bio nadležan?

U skladu s člankom 108. Zakona o parničnom postupku stranke mogu pisanim putem odabrati sud. Odabir suda moguć je isključivo s obzirom na pravni odnos koji slobodno mogu odrediti stranke. Stoga u predmetima koji uključuju javni poredak nije moguće odabrati sud. Primjeri uključuju određene stvari u okviru obiteljskog prava i stečajne predmete ili predmete obustave plaćanja. Odabir suda ograničen je u predmetima kantonalnog suda. Na primjer, odabir suda nije moguć za tužbene zahtjeve u iznosu do 25 000 EUR (neovisno o vrsti zahtjeva).

U načelu, nadležan je isključivo sud čija se nadležnost temelji na odabiru suda. Stranke se izričito mogu dogovoriti o uklanjanju isključive nadležnosti.

U stvarima koje se odnose na razvod braka (razvod braka, zakonska rastava, prestanak registriranog partnerstva, prestanak braka nakon zakonske rastave), primjenjuje se posebno pravilo utvrđeno u članku 270. stavku 2. Zakona o parničnom postupku. U skladu s tim člankom, sud bez mjesne nadležnosti predmet obično upućuje sudu koji ima mjesnu nadležnost. U skladu s člankom 270. stavkom 2. Zakona o parničnom postupku, to se javlja u predmetima razvoda braka samo ako tuženik (bračni drug protiv kojeg se pokreće postupak) pobija nadležnost suda. Prešutan odabir suda moguć je ako se sve zainteresirane stranke koje su pozvane na sud pojave i ako se ne pozovu na nenadležnost suda, ili ako se drugi bračni drug ne pojavi.

3 Ako je predmet u nadležnosti specijaliziranih sudova, kako doznati kojem se sudu moram obratiti?

U nizozemskom postupovnom pravu nema specijaliziranih sudova.

Posljednji put ažurirano: 12/09/2018

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJN-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Izvorna jezična inačica ove stranice nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Nadležnost - Poljska

1 Moram li tužbu podnijeti redovnom građanskom sudu ili specijaliziranom sudu (npr. sudu za radne sporove)?

U Poljskoj građanske predmete rješavaju redovni sudovi (*sądy powszechne*) i Vrhovni sud (*Sąd Najwyższy*) (vidjeti: Pravosudni sustavi država članica – Poljska) ako nisu u nadležnosti specijaliziranih sudova.

Odredbe koje se odnose na sudsku nadležnost utvrđene su u Zakonu o parničnom postupku (*Kodeks Postępowania Cywilnego*) u člancima od 16. do 18. i člancima od 27. do 46.

U okružnim sudovima (*sądy rejonowe*), predmete građanskog prava vode sljedeći odjeli:

Građanski odjel;

Obiteljski i maloljetnički odjel (obiteljski sud, *sądy rodzinne*) – za obiteljske i skrbničke predmete; predmete koji se odnose na moralnu iskvarenost maloljetnika i kažnjiva djela koja su počinili; predmete koji se odnose na liječenje osoba ovisnih o alkoholu, drogama ili psihotropnim tvarima; kao i za predmete koji su, u skladu s ostalim zakonodavstvom, u nadležnosti suda za skrbništvo;

Odjel za rad i socijalnu sigurnost (radni sudovi, *sądy pracy*) – za predmete u području radnog prava i socijalne sigurnosti;

Trgovački odjel (trgovački sudovi, *sądy gospodarcze*) za predmete u području trgovačkog prava i građanskog prava između poslovnih subjekata u pogledu njihova poslovanja; predmete koji se odnose na odnose u društvu i među partnerima; predmete protiv članova uprava društava u pogledu tužbenih zahtjeva koji su podneseni zbog neistinitih izvjava koje su članovi uprava podnijeli registru nacionalnog suda; predmete protiv poslovnih subjekata za izdavanje naloga za zaustavljanje štetnog utjecaja na okoliš te za stečajne predmete;

Zemljišno-knjižni ured – za vođenje zemljišnih knjiga i postupanje s ostalim građanskim predmetima koji se odnose na postupke u pogledu zemljišnih knjiga; Regionalni sudovi (*sądy okręgowe*) u Poljskoj imaju odgovarajuće odjele, osim zemljišno-knjižnog odjela te obiteljskog i maloljetničkog odjela. Regionalni sudovi u Poljskoj imaju građanski obiteljski odjel koji je nadležan za odlučivanje posebno o predmetima razvoda braka, zakonske rastave i završetka zakonske rastave, za poništenje braka, utvrđivanje postojanja ili nepostojanja braka ili izricanje izvršivosti presuda inozemnih sudova u obiteljskim predmetima.

Nadalje, Regionalni sud u Varšavi ima sljedeće dodatne jedinice koje djeluju kao odjeli:

Sud za zaštitu tržišnog natjecanja i potrošača (*Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów*) čiji djelokrug obuhvaća odlučivanje o predmetima koji se odnose na predmete sprječavanja monopola i reguliranja energetskog sektora;

Sud za žigove Zajednice i industrijski dizajn (*Sąd Wspólnotowych Znaków Towarowych i Wzorów Przemysłowych*) odlučuje o predmetima koji se odnose na povrede, moguće povrede ili nepostojanje povreda industrijskog dizajna i žigova, poništenje dizajna Zajednice, istek ili poništenje žiga i učinke povrede žiga.

Osim toga, 1. siječnja 2010. okružni sud u Lublinu imenovan je nadležnim sudom za odlučivanje o predmetima koji su u nadležnosti drugih okružnih sudova u elektroničkom postupku koji se odnosi na nalog za plaćanje.

2 Ako je predmet u nadležnosti redovnih građanskih sudova (odnosno ako ti sudovi imaju odgovornost za takve predmete), kako doznati kojem sudu treba podnijeti tužbu?

Opće je pravilo da su okružni sudovi nadležni za građanske predmete u prvom stupnju. **Okružni sudovi** nadležni su za sve predmete osim za predmete koji su zakonom dodijeljeni (članci 16. i 507. Zakona o parničnom postupku) regionalnim sudovima.

Regionalni sudovi imaju prvostupanjsku nadležnost u predmetima navedenima u članku 17. Zakona o parničnom postupku, odnosno:

1. za neimovinska prava i imovinske zahtjeve koji se nastoje ostvariti zajedno s tim pravima, osim [predmeta za utvrđivanje ili osporavanje roditeljstva djetetu, predmeta za poništavanje priznanja očinstva i gubitak prava na usvojenje](#);
2. za [zaštitu autorskih prava](#) i povezanih prava, kao i za predmete koji se odnose na [izume, korisne modele](#), industrijske dizajne, žigove, oznake zemljopisnog podrijetla i integrirane sklopove te postupke za zaštitu drugih nematerijalnih imovinskih prava;
3. za zahtjeve na temelju [Zakona o tisku](#);
4. za imovinska prava u slučajevima kad iznos predmeta spora premašuje 75 000 PLN, osim u [predmetima uzdržavanja](#), predmetima za [povredu vlasništva](#), predmetima za [utvrđivanje podjele imovine](#) bračnih drugova, za [usklađivanje sadržaja zemljišnih knjiga](#) sa stvarnim pravnim statusom i predmeta koji se vode u [elektroničkom postupku u pogledu naloga za plaćanje](#);
5. za izricanje presude umjesto odluke o podjeli zadruge;
6. za stavljanje izvan snage, poništenje ili utvrđivanje nepostojanja odluka upravnih tijela pravnih subjekata ili organizacijskih jedinica koje nisu pravne osobe, ali im je zakonom dodijeljena pravna osobnost;
7. za sprječavanje i suzbijanje nepoštenog tržišnog natjecanja;
8. za naknadu zbog [štete prouzročene izricanjem nezakonite pravomoćne presude](#).

Nadalje, nadležnost **regionalnih sudova** obuhvaća na primjer:

1. predmete koji se odnose na lišavanje poslovne sposobnosti;
2. postupke za rješavanje sporova koji se odnose na poslovanje državnih poduzeća: između uprave i direktora poduzeća, upravnih tijela poduzeća i njegovih osnivačkih tijela te između upravnih tijela i tijela koje obavlja nadzor poduzeća;
3. priznavanje presuda inozemnih sudova i proglašavanje njihove izvršivosti (članak 1148.1 i članak 1151.1 Zakona o parničnom postupku).

U predmetima koji se odnose na imovinska prava, tužitelj je obavezan u tužbenom zahtjevu precizno navesti iznos predmeta spora, osim ako je predmet spora konkretan novčani iznos.

U predmetima koji se odnose na novčane zahtjeve, čak i ako su podneseni kao zamjena za drugu tužbu, navedeni novčani iznos čini vrijednost predmeta spora.

U drugim predmetima u pogledu imovine tužitelj je obavezan navesti vrijednost predmeta spora navođenjem novčanog iznosa u tužbenom zahtjevu, u skladu s člancima od 20. do 24. Zakona o parničnom postupku.

2.1 Postoji li razlika između nižih i viših redovnih građanskih sudova (npr. okružnih sudova kao nižih sudova i regionalnih sudova kao viših sudova), a ako postoji, koji je sud nadležan za moj predmet?

Vidjeti točku 2.

2.2 Mjesna nadležnost (je li sud u gradu A ili gradu B nadležan za moj predmet?)

Poljski Zakon o parničnom postupku razlikuje četiri vrste sudske nadležnosti: opću (članci od 27. do 30.), alternativnu (članci od 31. do 37.), isključivu (članci od 38. do 42.) i posebnu (članci od 43. do 46.).

Mjesna nadležnost opisana je detaljno u točkama od 2.2.1. do 2.2.3.

2.2.1 Osnovno pravilo mjesne nadležnosti

Opća mjesna nadležnost

Tužbe se podnose pred prvostupanjskim sudom koji ima mjesnu nadležnost u prebivalištu tuženika (članak 27. Zakona o parničnom postupku).

U skladu s člankom 25. Zakona o parničnom postupku, prebivalište fizičke osobe mjesto je ili grad u kojemu ta osoba boravi s namjerom trajnog boravka.

Ako tuženik nije poljski državljanin, opća nadležnost određuje se u skladu s njegovim mjestom boravka, a ako je mjesto boravka nepoznato ili nije u Poljskoj, tužba se mora podnijeti u skladu s tuženikovim posljednjim prebivalištem u Poljskoj.

Tužbe protiv Državne riznice moraju se podnijeti sudu s nadležnošću nad sjedištem organizacijske jedinice na koju se spor odnosi. Ako Državnu riznicu zastupa Državno odvjetništvo Republike Poljske (*Prokuratoria Generalna Rzeczypospolitej Polskiej*), tužbe se podnose sudu u čijoj je nadležnosti sjedište podružnice Državnog odvjetništva odgovorne za organizacijsku jedinicu na koju se tužba odnosi.

Tužbe protiv drugih pravnih osoba i drugih subjekata koji nisu fizičke osobe podnose se sudu u čijoj je nadležnosti njihovo sjedište (članak 30. Zakona o parničnom postupku).

2.2.2 Iznimke u odnosu na osnovno pravilo

Vidjeti točku 2.2.2.1.

2.2.2.1 Kada mogu odabrati između suda u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila) i drugog suda?

Alternativna mjesna nadležnost omogućuje tužitelju da odabere sud u određenim predmetima. Tužitelj zatim može podnijeti tužbu sudu opće nadležnosti ili drugom sudu navedenom u člancima od 32. do 371. Zakona o parničnom postupku.

Alternativna mjesna nadležnost predviđena je u sljedećim predmetima:

za zahtjeve za naknadu za uzdržavanje i za utvrđivanje roditeljstva djeteta te za povezane zahtjeve – tužbe se mogu podnijeti sudu koji je nadležan za prebivalište stranke koja je nositelj prava;

za imovinski zahtjev protiv poslovnog subjekta – tužbe se mogu podnijeti sudu u čijoj su nadležnosti sjedište ili podružnica tog subjekta ako je zahtjev povezan s djelatnostima sjedišta ili podružnice. To se međutim ne primjenjuje u predmetima u kojima u skladu sa zakonom, državni odvjetnik Državne riznice zastupa Državnu riznicu;

za utvrđivanje postojanja ugovora, za izvršenje, prekid ili poništenje ugovora, kao i za štetu nastalu zbog neizvršenja ili nepravilnog izvršenja ugovora – tužbe se mogu podnijeti sudu u čijoj su nadležnosti mjesto izvršenja ugovora koji je predmet spora, a u slučaju ikakvih nedoumica, mjesto izvršenja ugovora trebalo bi se potvrditi ispravom;

za odštetni zahtjev – tužbe se mogu podnijeti sudu u čijoj je mjesnoj nadležnosti nastupio događaj koji je prouzročio štetu;

za plaćanje dospjelog iznosa za vođenje predmeta – tužbe se mogu podnijeti sudu u čijoj je nadležnosti mjesto u kojem je pravni zastupnik vodio predmet;

za tužbeni zahtjev u okviru najma nekretnine (*najem* ili *dzierżawa*) – tužbe se mogu podnijeti sudu u čijoj je nadležnosti mjesto na kojemu se nalazi nekretnina;

protiv stranke koja je obvezana zadužnicom ili čekom – tužbe se mogu podnijeti sudu u čijoj je nadležnosti mjesto plaćanja. Određeni broj stranaka koje su obvezane zadužnicom ili čekom mogu se suočiti sa skupnom tužbom sudu u čijoj je nadležnosti mjesto plaćanja ili sudu opće nadležnosti za primatelja ili izdatelja zadužnice ili čeka;

u pogledu radnog prava – tužbe se mogu podnijeti sudu u čijoj je mjesnoj nadležnosti određeni posao bio, jest ili će biti izvršen, ili sudu u čijoj je mjesnoj nadležnosti smještena poslovna jedinica u kojoj je osoba zaposlena (članak 461. stavak 1. Zakona o parničnom postupku).

2.2.2.2 Kada moram odabrati neki drugi sud, a ne onaj u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila)?

Isključiva nadležnost suda znači da o predmetu može odlučivati isključivo sud utvrđen u Zakonu. Isključiva nadležnost utvrđuje se u sljedećim predmetima: u pogledu vlasništva ili drugih stvarnih prava nad nekretninom, kao i u pogledu posjedovanja nekretnine – tužbe se mogu podnijeti isključivo sudu u čijoj je nadležnosti mjesto nekretnine; ako je predmet spora služnost zemljišta, nadležnost se utvrđuje u skladu s lokacijom opterećene nekretnine; u pogledu nasljeđivanja, nužni dio, kao i ostavina, smjernice ili druga oporučna raspolaganja – tužbe se podnose isključivo sudu u čijoj je nadležnosti oporučiteljve posljednje uobičajeno boravište, a ako se oporučiteljevo prebivalište u Poljskoj ne može utvrditi, sudu u čijoj je nadležnosti lokacija ostavine ili njezina dijela;

u pogledu članstva u zadruzi, partnerstvu, društvu ili udruženju – tužba se može podnijeti isključivo sudu u čijoj je nadležnosti sjedište;

u pogledu bračnog odnosa – tužba se može podnijeti isključivo sudu u čijoj je mjesnoj nadležnosti posljednje boravište bračnih drugova ako je barem jedan od njih i dalje nastanjen na području te nadležnosti ili ondje barem povremeno boravi. U slučaju drugačije situacije, sud s isključivom nadležnošću je sud u čijoj je nadležnosti prebivalište tuženika, a ako ni to nije slučaj, nadležan je sud u čijoj je nadležnosti prebivalište tužitelja;

u pogledu odnosa između roditelja i djece te između posvojitelja i posvojenika – tužbe se mogu podnijeti isključivo sudu u čijoj je nadležnosti prebivalište tužitelja, pod uvjetom da ne postoji osnova za podnošenje tužbe na temelju odredaba o općoj nadležnosti.

2.2.2.3 Mogu li stranke same dodijeliti nadležnost sudu koji inače ne bi bio nadležan?

Posebna nadležnost znači da se sudska nadležnost može drukčije odrediti u predmetima utvrđenima u posebnom zakonodavstvu:

Pravo na odabir suda dodijeljeno je tužitelju.

Ako je opravdana nadležnost više sudova ili ako je tužba podnesena protiv nekoliko stranaka koje su u nadležnosti različitih sudova u skladu sa zakonodavstvom o općoj nadležnosti. Isto vrijedi i ako je nekretnina, čija je lokacija osnova za utvrđivanje sudske nadležnosti, smještena u nekoliko područja sudske nadležnosti.

Pravo odabira suda dodijeljeno je objema strankama na temelju sporazuma ili zajedničkog zahtjeva.

Na temelju pisanog dogovora stranke mogu uputiti već postojeći spor, ili bilo koje sporove koji mogu nastati u budućnosti iz utvrđenog pravnog odnosa, prvostupanjskom sudu koji u skladu sa zakonom nema mjesnu nadležnost. Taj će sud stoga imati isključivu nadležnost, osim ako se stranke dogovore drukčije ili ako tužitelj podnese tužbeni zahtjev u elektroničkom postupku u obliku naloga za plaćanje. Stranke isto tako mogu pisanim sporazumom ograničiti pravo tužitelja na odabir među više sudova nadležnih za takve sporove.

Stranke međutim ne mogu promijeniti isključivu nadležnost.

Sporazumi o sudskoj nadležnosti moraju biti u pisanom obliku. Mogu biti dio sporazuma o materijalnom pravu (odredba o nadležnosti) ili činiti zaseban sporazum.

U predmetima u području radnog prava i socijalne sigurnosti nadležni sud može, na skupni zahtjev stranaka, uputiti predmet na odlučivanje drugom, jednakovrijednom sudu koji se bavi predmetima u području radnog prava i socijalne sigurnosti, ako je to opravdano svrsishodnošću.

Nadležni sud određuje viši sud ili Vrhovni sud.

Ako nadležni sud ne može odlučivati o predmetu ili preuzeti još jednu tužbu zbog prepreke, njegov nadređeni sud odredit će još jedan sud. Razlog tog određivanja može biti samo prepreka koja sprječava odlučivanje o predmetu, npr. isključenje suca ili viša sila.

Vrhovni sud obavezan je odrediti sud kojem će se podnijeti tužba ako se mjesna nadležnost ne može odrediti u skladu sa Zakonom na temelju okolnosti predmeta (članak 45. Zakona o parničnom postupku).

3 Ako je predmet u nadležnosti specijaliziranih sudova, kako doznati kojem se sudu moram obratiti?

Specijalizirane sudove čine upravni sudovi (*sădy administracyjne*) i vojni sudovi (*sădy wojskowe*).

Djelovanje vojnih sudova uređeno je Zakonom o organizaciji vojnih sudova od 21. kolovoza 1997. Ti sudovi općenito rješavaju kaznene predmete u Poljskim oružanim snagama. Drugi predmeti mogu se uputiti u njihovu nadležnost isključivo u skladu sa zakonom.

Djelovanje vojnih sudova uređeno je Zakonom o organizaciji upravnih sudova od 25. srpnja 2002. Upravni sudovi provode pravdu praćenjem aktivnosti javnih upravnih tijela, kao i rješavanjem sporova o nadležnosti i sudskoj nadležnosti između tijela lokalne samouprave i tijela državne uprave. Nije isključeno da u iznimnim slučajevima upravni sud može donijeti odluku u građanskom predmetu, u okviru svojih obveza nadzora u pogledu aktivnosti tijela državne uprave.

Druge poveznice

Ministarstvo pravosuđa

<https://www.ms.gov.pl/en/about-the-ministry-of-justice/>

Popis redovnih sudova u Poljskoj (podaci o adresi)

<http://bip.ms.gov.pl/pl/rejstry-i-ewidencje/lista-sadow-powszechnych/>

Posljednji put ažurirano: 12/06/2018

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Nadležnost - Rumunjska

1 Moram li tužbu podnijeti redovnom građanskom sudu ili specijaliziranom sudu (npr. sudu za radne sporove)?

Osim redovnih sudova, u Rumunjskoj postoje specijalizirani odjeli ili vijeća za rješavanje sporova koji se odnose na određene stvari.

U skladu s odredbom Zakona br. 304/2004 o ustroju pravosuđa, Visoki i kasacijski sud (*Înalta Curte de Casație și Justiție*) ima četiri odjela – građanski odjel I., građanski odjel II., kazneni odjel, odjel za upravne i porezne sporove – vijeće devet sudaca i skupni odjeli, od kojih svaki ima vlastitu nadležnost.

Žalbeni sudovi, sudovi posebne nadležnosti ili, prema potrebi, okružni sudovi imaju specijalizirane odjele ili vijeća za građanske predmete, kaznene predmete, predmete koji uključuju djecu i obiteljska pitanja, predmete koji uključuju upravne i porezne sporove, predmete koji se odnose na radne sporove i sporove u pogledu socijalnog osiguranja, trgovačkih društava, trgovačkog registra, nesolventnosti, nepoštenog tržišnog natjecanja, pomorskih i riječnih pitanja. Specijalizirani sudovi posebne nadležnosti mogu se, prema potrebi, uspostaviti za presuđivanje u prethodno navedenim stvarima.

2 Ako je predmet u nadležnosti redovnih građanskih sudova (odnosno ako ti sudovi imaju odgovornost za takve predmete), kako doznati kojem sudu treba podnijeti tužbu?

Zakonom o parničnom postupku utvrđen je uobičajen postupak u građanskim predmetima. Njegove se odredbe primjenjuju i na druge stvari, osim ako je zakonima kojima su one uređene utvrđeno drukčije.

Člancima od 94. do 97. Zakona o parničnom postupku uređuje se stvarna nadležnost građanskih sudova.

U svojstvu *prvostupanjskih sudova* okružni sudovi rješavaju sljedeće predmete koji uključuju zahtjeve koji se (ne) mogu procijeniti u novčanoj vrijednosti:

zahtjeve koji su, u skladu sa *Zakonom o parničnom postupku u nadležnosti suda za skrbništvo i obiteljske predmete*;

zahtjeve koji se odnose na upis u registre građanskog statusa;

zahtjeve koji se odnose na upravljanje višekatnicama / stanovima / prostorima koji su u isključivom vlasništvu više osoba i na pravne odnose koje su

udruženja vlasnika stanova uspostavila s drugim fizičkim i pravnim osobama;

zahtjeve za iseljenje;

zahtjeve koji se odnose na zajedničke zidove i jarke, udaljenost između zgrada i nasada, pravo prolaska, terete, druga ograničenja koja utječu na vlasnička prava;

zahtjeve koji se odnose na promjene granica i označavanje granica;

zahtjeve za zaštitu imovine;

zahtjeve koji se odnose na pozitivne ili negativne obveze koje se ne mogu procijeniti u novčanoj vrijednosti;

zahtjeve koji se odnose na sudsku raspodjelu, neovisno o predmetnoj vrijednosti;

druge zahtjeve koji se mogu procijeniti u novčanoj vrijednosti do iznosa od 200 000 RON i uključujući taj iznos, neovisno o svojstvu stranaka;

Okružni sudovi odlučuju o žalbama na odluke nadležnih javnih tijela i drugih nadležnih tijela. Okružni sudovi odlučuju i o drugim zahtjevima koji su u skladu sa zakonom u njihovoj nadležnosti.

Sudovi posebne nadležnosti odlučuju :

kao prvostupanjski sud, o svim zahtjevima koji u skladu sa zakonom nisu u nadležnosti drugih sudova;

kao žalbeni sud, o žalbama na presude koje su donijeli suci prvostupanjskih sudova;

kao revizijski sud, o predmetima koji su posebno predviđeni zakonom;

o bilo kojim zahtjevima koji su u skladu sa zakonom u njihovoj nadležnosti.

Žalbeni sudovi odlučuju:

kao prvostupanjski sud, o zahtjevima koji se odnose na upravne i porezne sporove;

kao žalbeni sud, o žalbama na presude koje su donijeli prvostupanjski sudovi posebne nadležnosti;

kao revizijski sud, o predmetima koji su posebno predviđeni zakonom;

o bilo kojim zahtjevima koji su u skladu sa zakonom u njihovoj nadležnosti.

Visoki i kasacijski sud odlučuje o:

žalbama na presude žalbenih sudova i druge presude u slučajevima predviđenima zakonom;

revizijama u interesu zakona;

zahtjevima koji se odnose na odgovore na prethodna pitanja za obrazloženje određenih pravnih stvari;

o bilo kojim zahtjevima koji su u skladu sa zakonom u njegovoj nadležnosti.

2.1 Postoji li razlika između nižih i viših redovnih građanskih sudova (npr. okružnih sudova kao nižih sudova i regionalnih sudova kao viših sudova), a ako postoji, koji je sud nadležan za moj predmet?

Rumunjski građanski pravosuđni sustav razlikuje niže i više sudove pri čemu se nadležnost povezuje s predmetom koji se utvrđuje među sudovima različitih razina u skladu s funkcionalnim (vrsta dužnosti) i postupovnim kriterijima (vrijednost, predmet ili vrsta spora).

Zakon o parničnom postupku unio je promjene u pogledu nadležnosti te su sudovi posebne nadležnosti postali sudovi s punom nadležnošću u odlučivanju o meritumu predmeta u prvom stupnju. Nadležnost okružnih sudova uključuje odlučivanje o malim i/ili manje složenim tužbenim zahtjevima koji su vrlo česti u praksi.

Žalbeni sudovi nadležni su uglavnom za odlučivanje o žalbama, dok je Visoki i kasacijski sud redovni revizijski sud koji osigurava jedinstveno tumačenje i primjenu prava na nacionalnoj razini.

2.2 Mjesna nadležnost (je li sud u gradu A ili gradu B nadležan za moj predmet?)

2.2.1 Osnovno pravilo mjesne nadležnosti

Pravila o mjesnoj nadležnosti rumunjskog građanskog pravosuđnog sustava utvrđena su u članku 107. i dalje Zakona o parničnom postupku.

U skladu s općim pravilom, zahtjev se podnosi sudu u mjestu prebivališta ili sjedišta tuženika.

2.2.2 Iznimke u odnosu na osnovno pravilo

Postoje posebna pravila o mjesnoj nadležnosti, primjerice:

ako tužnikovo prebivalište/sjedište nije poznato, zahtjev se podnosi sudu u mjestu tuženikova boravišta / ureda predstavništva i, ako ono nije poznato, sudu u mjestu prebivališta / sjedišta / boravišta / ureda predstavništva tužitelja;

zahtjev protiv pravne osobe uređene privatnim pravom može se podnijeti i sudu u mjestu jednog od njezinih društava kćeri bez pravne osobnosti;

zahtjev protiv udruženja, društva ili drugog subjekta bez pravne osobnosti može se podnijeti sudu koji je nadležan za osobu kojoj je, na temelju suglasnosti njegovih članova, povjereno rukovođenje ili upravljanje tim udruženjem, društvom ili drugim subjektom; ako takva osoba ne postoji, zahtjev se može podnijeti sudu u čijoj su nadležnosti članovi predmetnog subjekta;

zahtjev protiv države, središnjih ili lokalnih tijela i institucija te drugih pravnih osoba uređenih javnim pravom može se podnijeti sudu u mjestu prebivališta /sjedišta tužitelja ili sudu u mjestu tuženikova sjedišta.

2.2.2.1 Kada mogu odabrati između suda u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila) i drugog suda?

Rumunjskim Zakonom o parničnom postupku predviđena su pravila alternativne nadležnosti (članci od 113. do 115.) Stoga, sljedeći sudovi isto tako imaju mjesnu nadležnost:

sud u mjestu prebivališta tužitelja (zahtjevi za utvrđivanje roditeljstva);

sud u mjestu prebivališta tužitelja-vjerovnika (obveza uzdržavanja);

sud u mjestu izvršenja ugovorne obveze, kako je predviđeno ugovorom;

sud u mjestu gdje se nalazi imovina (zakupi, upis zemljišta u registar /obrazloženje / ispravak)

sud u mjestu polazišta / odredišta (ugovori o prijevozu);

sud u mjestu izvršenja plaćanja (mjenice, čekovi, zadužnice ili drugi instrumenti osiguranja);

sud u mjestu prebivališta potrošača (naknada štete potrošaču za ugovore sklopljene sa stručnjacima);

sud u mjestu počinjenja štetne radnje / delikta ili u mjestu nastanka štete za zahtjeve koji se odnose na obveze proizišle iz takvih djela.

Ako izvan mjesta prebivališta tuženik redovito obavlja poslovne djelatnosti, odnosno poljoprivredne, trgovačke, industrijske ili slične djelatnosti, zahtjev se može podnijeti i sudu u mjestu obavljanja djelatnosti u pogledu novčanih obveza koje proizlaze iz tog mjesta ili koje se ondje trebaju izvršiti.

Kad je riječ o osiguranju, zahtjev za naknadu štete može se podnijeti i sudu u mjestu prebivališta ili sjedišta osiguranika, mjestu gdje se nalazi osigurana imovina ili mjestu gdje je nastao osiguran rizik.

Odabir nadležnosti na temelju sporazuma smatra se ništavnim i nevažećim ako se donosi prije nego što je nastalo pravo za naknadu štete, dok u pogledu pitanja koja se odnose na obvezno osiguranje od građanskopravne odgovornosti, oštećena treća strana može pokrenuti izravan postupak i pred sudom u mjestu njezina prebivališta/sjedišta.

Sud u mjestu prebivališta/boravišta zaštićene osobe odlučuje o mjesnoj nadležnosti u pogledu zahtjeva za zaštitu fizičkih osoba za koje je, u skladu sa Zakonom o parničnom postupku, nadležan sud za skrbništvo i obiteljska pitanja. U slučaju zahtjeva sudu za skrbništvo i obiteljska pitanja za odobrenje sklapanja pravnih akata (u pogledu imovine), nadležan je sud u mjestu gdje se nalazi imovina. U tom slučaju, sud za skrbništvo i obiteljska pitanja koji je donio presudu dostavlja presliku presude sudu za skrbništvo i obiteljska pitanja u mjestu prebivališta / boravišta zaštićene osobe.

Zahtjev za razvod braka u nadležnosti je okružnog suda u mjestu gdje se nalazi posljednji zajednički dom bračnih drugova. Ako bračni drugovi nemaju zajednički dom ili ako ni jedan od njih više ne živi u mjestu za koje je nadležan okružni sud i u kojemu se nalazi njihov zajednički dom, nadležan je okružni sud u mjestu gdje se nalazi dom tuženika. Ako tuženik ne živi u Rumunjskoj, a rumunjski sudovi imaju međunarodnu nadležnost, nadležan je sud u mjestu gdje se nalazi tužitelj dom. Ako ni tužitelj ni tuženik ne žive u Rumunjskoj, stranke mogu zahtjev za razvod braka podnijeti bilo kojem okružnom sudu u Rumunjskoj. Ako takav dogovor ne postoji, zahtjev za razvod braka podnosi se Okružnom sudu petog okruga u Bukureštu (članak 914. Zakona o parničnom postupku).

Zahtjevi za rješavanje pojedinačnih radnih sporova podnose se sudu posebne nadležnosti u mjestu prebivališta/rada tužitelja (članak 269. Zakona br. 53 /2003 – Zakon o radu).

2.2.2.2 Kada moram odabrati neki drugi sud, a ne onaj u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila)?

Pravila kojima se utvrđuje isključiva mjesna nadležnost predviđena su u člancima od 117. do 121. Zakona o parničnom postupku. Stoga:

zahtjevi koji se odnose na stvarna imovinska prava podnose se samo sudu u mjestu gdje se nalazi imovina. Ako se imovina nalazi na području nadležnosti više sudova, zahtjev se podnosi sudu u mjestu prebivališta/boravišta tuženika, ako se nalazi na bilo kojem od tih područja nadležnosti ili, ako ne, bilo kojem sudu u mjestu gdje se nalazi imovina. Te se odredbe primjenjuju i na zahtjeve za zaštitu vlasništva, zahtjeve za označavanje granica, zahtjeve koji se odnose na ograničenja prava u pogledu nekretnina te zahtjeve za sudsku raspodjelu imovine ako nepodijeljeno suvlasništvo nije posljedica nasljeđivanja; u pitanjima nasljeđivanja, do razdvajanja nepodijeljenog suvlasništva isključivu nadležnost ima sud u mjestu posljednjeg prebivališta preminuloga kad je riječ o zahtjevima koji se odnose na:

valjanost ili provedbu oporučnih raspolaganja;

nasljeđivanje, njegove troškove i troškove koje se odnose na moguće međusobne tužbe nasljednika;

zahtjeve legatarata/vjerovnika pokojnika protiv bilo kojeg nasljednika / izvršitelja oporuke;

u pogledu zahtjeva koji se odnosi na društva, do završetka postupka likvidacije / brisanja iz registra, isključivu nadležnost ima sud u mjestu sjedišta društva;

sud posebne nadležnosti u mjestu sjedišta dužnika ima isključivu nadležnost za zahtjeve koji se odnose na nesolventnost / dogovore vjerovnika;

zahtjevi koje je podnio stručnjak protiv potrošača mogu se podnijeti samo sudu u mjestu prebivališta potrošača.

2.2.2.3 Mogu li stranke same dodijeliti nadležnost sudu koji inače ne bi bio nadležan?

Kad je riječ o sporovima u tijeku, stranke se mogu dogovoriti pisanim putem ili putem usmenih iskaza pred sudom da o predmetima koji se odnose na imovinu i druga prava koja mogu imati trebaju odlučivati sudovi koji nemaju mjesnu nadležnost, osim ako imaju isključivu nadležnost. U sporovima koji se odnose na zaštitu prava potrošača i druge predmete utvrđene zakonom, stranke se o odabiru nadležnosti mogu dogovoriti tek nakon što nastane pravo za naknadu štete, a svaki drukčiji dogovor smatra se ništavnim i nevažećim (članak 126. Zakona o parničnom postupku).

Pomoćni, dodatni i sporedni zahtjevi podnose se sudu koji je nadležan za glavni zahtjev, čak i ako su u stvarnoj ili mjesnoj nadležnosti drugog suda, osim za zahtjeve koji se odnose na nesolventnost ili dogovore vjerovnika. Te se odredbe primjenjuju i ako je nadležnost za glavni zahtjev utvrđena zakonom u korist specijaliziranog odjela ili vijeća. Ako sud ima isključivu nadležnost za jednu od stranaka, taj sud ima isključivu nadležnost za sve stranke (članak 123. Zakona o parničnom postupku).

Osim toga, u skladu s odredbama članka 124. Zakona o parničnom postupku, sud koji je nadležan za odlučivanje o glavnom zahtjevu odlučuje i o obrani i iznimkama, osim u zahtjevima koji su prethodna pitanja i u isključivoj su nadležnosti drugog suda, dok o postupovnim pitanjima odlučuje sud pred kojim su postavljena.

Pitanje opće nenadležnosti sudova mogu pokrenuti stranke ili sudac u bilo kojoj fazi postupka. Pitanje stvarne ili mjesne nenadležnosti koja se odnosi na javni poredak mora se postaviti na prvoj raspravi za koju su stranke uredno primile sudski poziv, dok nenadležnost koja se odnosi na privatni poredak može dovesti u pitanje samo tuženik putem obrane ili, ako obrana nije obvezna, najkasnije na prvoj raspravi za koju su stranke uredno primile sudski poziv pred prvi sud. Ako se nenadležnost ne odnosi na javni poredak, stranka koja je podnijela zahtjev sudu koji nije nadležan neće moći zatražiti izjavu o nenadležnosti (članak 130. novog Zakona o parničnom postupku).

U građanskim sporovima s prekograničnim implikacijama, u stvarima koje se odnose na prava koja su slobodno dostupna strankama u skladu s rumunjskim pravom, ako su se stranke valjano dogovorile da je rumunjski sud nadležan odlučivati o trenutačnim ili mogućim sporovima u pogledu tih prava, rumunjski su sudovi jedini nadležni za odlučivanje o tim stvarima. Osim ako je zakonom propisano drukčije, rumunjski sud pred koji je pozvan tuženik nadležan je za odlučivanje o zahtjevu ako se tuženik pojavi pred sudom i iznese obranu o meritumu predmeta, a da se pritom ne pozove na iznimku koja se odnosi na nenadležnost najkasnije do završetka faze istrage u predmetu pred prvim sudom. U dvama prethodno navedenim slučajevima rumunjski sud može odbiti zahtjev ako je iz svih okolnosti predmeta razvidno da spor nema značajnu poveznicu s Rumunjskom (članak 1066. novog Zakona o parničnom postupku).

3 Ako je predmet u nadležnosti specijaliziranih sudova, kako doznati kojem se sudu moram obratiti?

Vidjeti odgovore na pitanja 1., 2., 2.1., 2.2., 2.2.1., 2.2.2.

Posljednji put ažurirano: 13/06/2018

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Izvorna jezična inačica ove stranice nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutačno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Sljedeći jezici već su prevedeni.

Nadležnost - Slovenija

1 Moram li tužbu podnijeti redovnom građanskom sudu ili specijaliziranom sudu (npr. sudu za radne sporove)?

U Sloveniji su za parnične sporove u prvom stupnju nadležni lokalni sudovi (*okrajna sodišča*) i okružni sudovi (*okrožna sodišča*). Oni su nadležni za odlučivanje u svim redovnim građanskim stvarima i sporovima (dodjela naknade, imovina, obiteljski sporovi itd.). U nastavku teksta riječ je o razgraničenju nadležnosti između lokalnih i okružnih sudova.

S druge strane, samo su okružni sudovi nadležni za raspravljanje i odlučivanje u predmetima u području trgovačkog prava u prvom stupnju. U trgovačkim sporovima svaka od stranaka je poduzeće, ustanova (uključujući javne ustanove), zadruga, država ili tijelo lokalne samouprave. Trgovački sporovi također se odnose na pravne odnose između trgovaca u okviru njihovih poslovnih djelatnosti i poduzeća, ustanova (uključujući javne ustanove), zadruga, država ili tijela lokalne samouprave.

Nadležnost za radne sporove zakonom je dodijeljena radnim sudovima (*delovna sodišča*) i socijalnim sudovima (*socialna sodišča*), čak i ako se predmet odnosi na građanski spor. Radni sporovi obuhvaćaju odnose između poslodavca i zaposlenika te povredu prava i obveza koje proizlaze iz radnih odnosa. Radni sudovi nadležni su za donošenje odluka u pojedinačnim radnim sporovima (sporovi koji proizlaze iz radnih odnosa, sporovi koji se odnose na prava vlasništva povezana s takvim odnosima), kolektivnim radnim sporovima (sporovi u kojima je jedna od stranaka obično sindikat ili drugi institucionalni oblik predstavljanja zaposlenika), sporovima koji se odnose na zakonitost štrajkova i sporovima koji se odnose na prava zaposlenika na sudjelovanje u upravljanju poduzećem, što je propisano u slovenskom zakonodavstvu. Socijalni sudovi odlučuju o pravima koja proizlaze iz osiguranja u slučaju invaliditeta i mirovinskog osiguranja, zdravstvenog osiguranja i osiguranja za slučaj nezaposlenosti te o pravima na obiteljske i socijalne naknade.

Budući da se pitanje nadležnosti javlja u trenutku predavanja zahtjeva ili podneska sudu (prije nego što sud sasluša i donese odluku u predmetu, on prvo utvrđuje je li taj predmet u njegovoj nadležnosti), preporučuje se da se osoba prvo savjetuje s odvjetnikom kako bi se izbjeglo nepotrebno kašnjenje. Sud u svakom postupku mora voditi računa o pitanju nadležnosti i osigurati da niti jedno drugo tijelo nije nadležno za taj predmet (npr. upravno tijelo). Ako utvrdi da je to slučaj, sud bi trebao odbaciti tužbeni zahtjev tužitelja. Posljedica toga je nepotrebni gubitak vremena i veći troškovi za stranku.

Podaci o ustrojstvu, lokacijama i nadležnosti sudova također su dostupni na službenom *web*-mjestu Vrhovnog suda Republike Slovenije (*Vrhovno sodišče Republike Slovenije*). <http://www.sodisce.si/>

2 Ako je predmet u nadležnosti redovnih građanskih sudova (odnosno ako ti sudovi imaju odgovornost za takve predmete), kako doznati kojem sudu treba podnijeti tužbu?

Tužbeni zahtjev moguće je predati na bilo kojem sudu u Republici Sloveniji, ali osoba koja podnosi zahtjev trebala bi voditi računa o nadležnosti *ratione materiae* (stvarna nadležnost – koji je sud nadležan za sadržaj predmeta) i o mjesnoj nadležnosti. Osnovne informacije, uključujući adrese svih lokalnih i okružnih sudova u Sloveniji, dostupne su na *web*-mjestu Vrhovnog suda Republike Slovenije. <http://www.sodisce.si/>

U Sloveniji lokalni i okružni sudovi dijele nadležnost *ratione materiae* u prvom stupnju ili mogućnost odlučivanja o posebnom tužbenom zahtjevu stranke. Sljedeći su kriteriji od presudne važnosti kada se odlučuje o tome koji će sud raspravljati i odlučivati u predmetu: vrijednost tužbenog zahtjeva (predmet spora) i pravna osnova za sporni odnos (sadržaj i predmet spora).

Opće je pravilo da okružni sud odlučuje o važnijim sporovima, u kojima je predmet spora veće vrijednosti, kada je spor od veće važnosti za život stranke, ili kada je pravno složen jer su sudovi obavezni prilikom donošenja odluka primjenjivati zakone kojima su uređena složena i osjetljiva pravna pitanja (npr. razvod, uzdržavanje djece)

Viši sudovi (*višja sodišča*), kojih u Sloveniji ima četiri, odlučuju u drugom stupnju. Na takvom sudu nije moguće izravno pokrenuti postupak. Viši sudovi odlučuju u žalbama protiv odluka lokalnih i okružnih sudova; oni također odlučuju o sporovima koji se odnose na nadležnost između lokalnih i okružnih sudova u području za koje su nadležni u toj državi.

Vrhovni sud Republike Slovenije nadležan je odlučivati o žalbama protiv presuda viših sudova, posebno protiv odluka koje se odnose na preispitivanja i zahtjeve za zaštitom zakonitosti. Kod podnošenja izvanrednih pravnih lijekova, zainteresiranoj stranci mora pomagati odvjetnik. U skladu sa zakonom, samo kvalificirani odvjetnici mogu izvršavati posebne radnje u postupku pred Vrhovnim sudom.

2.1 Postoji li razlika između nižih i viših redovnih građanskih sudova (npr. okružnih sudova kao nižih sudova i regionalnih sudova kao viših sudova), a ako postoji, koji je sud nadležan za moj predmet?

Kako je navedeno u prethodnoj točki, nadležnost u prvom stupnju dijele lokalni i okružni sudovi; međutim, ta dva suda nisu u strogoj hijerarhijskom odnosu.

Nadležnost sudova utvrđena je zakonom, ali općenito je istina da okružni sudovi općenito odlučuju u predmetima koji su pravno i činjenično složeniji.

U zakonu o parničnom postupku (*Zakon o pravdnem postopku*, ZPP) propisano je da su lokalni sudovi, kojih u Sloveniji ima 44, nadležni odlučivati u sljedećim slučajevima:

- imovinski sporovi, ako vrijednost spora ne prelazi 20 000 EUR;
- sporovi koji se odnose na smetanje posjeda;
- sporovi koji se odnose na pravo korištenja i terećenje;
- sporovi koji se odnose na odnose između najmodavaca i najmoprimaca.

Lokalni sudovi također odlučuju u predmetima pravne pomoći za koje, u skladu sa zakonom, nije nadležan niti jedan drugi sud, te u drugim slučajevima utvrđenima zakonom.

Okružni sudovi, kojih u Sloveniji ima 11, nadležni su odlučivati u sljedećim predmetima:

- imovinski sporovi, ako vrijednost spora ne prelazi 20 000 EUR;
- sporovi radi utvrđivanja ili osporavanja očitstva ili majčinstva;
- bračni sporovi;
- sporovi koji se odnose na zakonsku obvezu uzdržavanja;
- sporovi koji se odnose na zaštitu i odgoj djece;
- sporovi koji se odnose na odnose djece s roditeljima i ostalim osobama, kada se rješavaju zajedno sa sporovima koji se odnose na zaštitu i odgoj djece;
- sporovi koji se odnose na autorska prava i sporovi koji se odnose na zaštitu ili uporabu izuma i žigova ili na pravo na uporabu trgovačkog imena te sporovi koji se odnose na pravila zaštite tržišnog natjecanja;
- trgovački sporovi;
- sporovi koji proizlaze iz stečajnih postupaka.

Za odlučivanje o pravima intelektualnog vlasništva u prvom stupnju isključivu mjesnu nadležnost ima Okružni sud u Ljubljani. Okružni sudovi također su nadležni za zahtjeve u vezi s međunarodnom pravnom pomoći i pravnom pomoći u postupcima za priznavanje stranih sudskih presuda, a raspravljaju i o ostalim predmetima utvrđenim zakonom.

2.2 Mjesna nadležnost (je li sud u gradu A ili gradu B nadležan za moj predmet?)

Postupak se u načelu može pokrenuti pred bilo kojim prvostupanjskim sudom u Sloveniji koji je naveden u prethodnim točkama. Sud kojem stranka podnese tužbeni zahtjev mora odlučiti o svojoj nadležnosti prije početka suđenja. Ako utvrdi da nema mjesnu nadležnost u određenom predmetu, on može izjaviti da

nema nadležnost i prepustiti predmet drugom sudu; iako to može učiniti samo ako suprotna strana ukaže na nenadležnost, obavezan je to učiniti ako drugi sud ima isključivu mjesnu nadležnost za odlučivanje. Neovisno o tome, neka se opća pravila primjenjuju na utvrđivanje mjesne nadležnosti sudova i pri tome se vodi računa o tome da troškovi budu niski te da se postupak rješava što brže moguće.

ZPP sadržava pravilo o općoj i posebnoj mjesnoj nadležnosti koje se utvrđuju ovisno o predmetu spora i strankama u sporu. Pojediniosti su navedene u točkama u nastavku.

2.2.1 Osnovno pravilo mjesne nadležnosti

Tim je pravilom propisano da se postupak protiv pravne ili fizičke osobe mora pokrenuti pred sudom koji ima mjesnu nadležnost na području u kojem tuženik ima prebivalište ili u kojem pravna osoba ima svoje sjedište. Ako se postupak pokreće protiv strane pravne ili fizičke osobe, opću mjesnu nadležnost ima sud nadležan na području na kojem fizička osoba ima boravište u Sloveniji ili u kojoj pravna osoba ima svoju podružnicu.

2.2.2 Iznimke u odnosu na osnovno pravilo

ZPP-om se u određenim slučajevima strankama omogućuje pokretanje postupka pred drugim sudom, a ne onim koji, u skladu s pravilima, ima opću mjesnu nadležnost. U posebno utvrđenim predmetima (u odnosu na predmet ili sadržaj spora), stranka može pokrenuti postupak pred sudom koji ima isključivu nadležnost odlučivati u tom predmetu. To se u prvom stupnju naziva isključiva mjesna nadležnost.

Ako tužitelj pokrene postupak pred sudom koji nema mjesnu nadležnost, taj sud objavljuje da nema nadležnost i predmet se prebacuje drugom nadležnom sudu i postupak se nastavlja voditi kao da je tamo i pokrenut.

2.2.2.1 Kada mogu odabrati između suda u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila) i drugog suda?

Kao što je prethodno navedeno, mjesnu nadležnost mogu istovremeno imati dva suda. U tom slučaju stranka u predmetu može izabrati pred kojim će sudom pokrenuti postupak (**izabrana nadležnost**).

Ta vrsta nadležnosti definirana je u člancima 49. i 65. Zakona o parničnom postupku. Prema tome, u nastavku su navedeni samo najvažniji predmeti i oni koji su najvažniji za život stranaka u predmetu.

U sporovima koji se odnose na uzdržavanje bračnih drugova nadležan nije samo sud koji ima opću mjesnu nadležnost, već i sud nadležan u području u kojem tužitelj (korisnik uzdržavanja) ima prebivalište. Stranke u bračnim sporovima također imaju mogućnost izabrati sud (postupak povodom razvoda). U tom je slučaju nadležan sud u mjestu u kojem su bračni drugovi imali posljednje zajedničko prebivalište. U sporovima za utvrđivanje ili osporavanje očinstva ili majčinstva nadležan je sud koji u mjestu u kojem dijete, koje može u skladu sa slovenskim zakonodavstvom pokrenuti postupak, ima prebivalište ili boravište. Ako je za takve sporove nadležan sud u Sloveniji, zato što tužitelj ima prebivalište u Sloveniji, mjesnu nadležnost ima sud u mjestu u kojem tužitelj ima prebivalište. U slučaju sporova za naknadu štete koji nisu posljedica ugovornih odnosa (to su najčešće sporovi koji se odnose na prometne nesreće), nadležan je sud u mjestu u kojem se dogodio štetni događaj (npr. mjesto prometne nesreće) ili sud u mjestu u kojem su nastale posljedice štete, zajedno sa sudom koji ima opću mjesnu nadležnost. U slučaju nastanka štete koja je dovela do gubitka života ili teške ozljede, nadležan je i sud u mjestu gdje tužitelj ima prebivalište ili privremeno boravište. U sporovima koji su posljedica ugovornih odnosa između stranaka, nadležan je i sud koji pokriva područje koje je određeno kao područje u kojem su ispunjeni ugovorni odnosi: slično rješenje postoji u pogledu sporova koji se odnose na mjenice ili čekove (sud koji obuhvaća mjesto plaćanja). Ostali slučajevi izabrane nadležnosti propisani su, kako je navedeno, u Zakonu o parničnom postupku.

2.2.2.2 Kada moram odabrati neki drugi sud, a ne onaj u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila)?

U posebnim slučajevima mjesna nadležnost propisana je zakonom i utvrđen je jedan sud kao jedini sud koji ima nadležnost odlučivati u određenom predmetu. To se naziva **isključiva mjesna nadležnost** i primjenjuje se kako slijedi:

u slučaju sporova koji se odnose na imovinsko pravo, smetanje posjeda i najam i iznajmljivanje imovine, isključivu mjesnu nadležnost ima sud na području na kojem se nalazi nekretnina;

u slučaju sporova koji se odnose na stvarna prava na pomorska plovila ili zrakoplove (i sporove koji se odnose na najam plovila i zrakoplova), isključivu mjesnu nadležnost ima sud koji obuhvaća područje u kojem se vodi registar pomorskih plovila ili zrakoplova;

u slučaju sporova koji nastaju tijekom ili kao rezultat sudskih ili upravnih ovršnih postupaka i sporova koji nastaju tijekom stečajnih postupaka ili su povezani s njima, isključivu mjesnu nadležnost ima sud u mjestu u kojem se nalazi sud koji vodi ovršni ili stečajni postupak.

2.2.2.3 Mogu li stranke same dodijeliti nadležnost sudu koji inače ne bi bio nadležan?

U slovenskom zakonodavstvu strankama je u posebnim predmetima dopušteno da se dogovore oko nadležnosti prvostupanjskog suda (**dogovor o mjesnoj nadležnosti**). Dogovorom između njih može se promijeniti mjesna nadležnost utvrđena zakonom, iako treba naglasiti da stranke ne mogu sklopiti dogovor kojim se utvrđuje nadležnost *ratione materiae*. Ta se nadležnost može utvrditi samo zakonom (vidjeti gore navedeno objašnjenje).

Stranke se mogu dogovoriti da će u njihovom sporu odlučivati prvostupanjski sud koji inače nema mjesnu nadležnost. Osnovni uvjet koji stranke moraju ispuniti jest da je tako dogovoreni sud nadležan odlučivati o sadržaju predmeta ili da ima nadležnost *ratione materiae* (vidjeti podjelu nadležnosti između lokalnih i okružnih sudova). Dogovor također nije dopušten kada je zakonom propisan sud koji ima isključivu mjesnu nadležnost (vidjeti prethodnu točku). Dogovor između stranaka mora biti u pisanom obliku i mora se odnositi na poseban spor ili budući spor koji nastaje ili bi mogao nastati iz njihovog posebnog pravnog odnosa. Tužitelj mora zahtjevu kojim se pokreće postupak pred predmetnim sudom priložiti sporazum. Važno je istaknuti da se nije moguće dogovarati o mjesnoj nadležnosti za vrijeme postupka – odnosno, kada je tužbeni zahtjev već podnesen sudu, ako takav sporazum nije bio prethodno priložen zahtjevu.

3 Ako je predmet u nadležnosti specijaliziranih sudova, kako doznati kojem se sudu moram obratiti?

U slovenskom pravosudnom sustavu ne postoje specijalizirani sudovi u području građanskog i trgovačkog prava (npr. posebni obiteljski sudovi za rješavanje obiteljskih sporova ili sporova između roditelja i djece) jer sve parnične sporove rješavaju lokalni i okružni sudovi ili njihovi građanski i trgovački odjeli. Sudovi imaju ustrojstvene odjele (građanski, obiteljski, trgovački, ovršni, izvansudski, imovinski). Posebni suci u tim odjelima načelno odlučuju i donose presude. Posebni sudovi ustrojeni su samo za radne i socijalne sporove, a o njihovoj nadležnosti i ustrojstvu riječ je u uvodu.

Ostale poveznice

<http://www.sodisce.si/>

<http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov>

<https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs>

<http://www.pisrs.si/Pis.web/>

Posljednji put ažurirano: 24/06/2016

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Nadležnost - Slovačka

1 Moram li tužbu podnijeti redovnom građanskom sudu ili specijaliziranom sudu (npr. sudu za radne sporove)?

U načelu, u prvostupanjskim postupcima u građanskim predmetima nadležni su redovni sudovi, što u većini slučajeva znači okružni sud (*okresný súd*) (članak 12. Zakona o parničnom postupku (*Civilný sporový poriadok*)) i u iznimnim slučajevima regionalni sud (*krajský súd*) (članak 31. Zakona o parničnom postupku). U određenim slučajevima mora se pristupiti specijaliziranom sudu (vidjeti odgovor na pitanje br. 3).

2 Ako je predmet u nadležnosti redovnih građanskih sudova (odnosno ako ti sudovi imaju odgovornost za takve predmete), kako doznati kojem sudu treba podnijeti tužbu?

Stvarna nadležnost općenito se shvaća kao određivanje nadležnosti za odlučivanje o predmetima u prvom stupnju među sudovima različitih vrsta. To znači da se utvrđuje treba li o stvari u svojstvu prvostupanjskog suda odlučivati okružni sud ili regionalni sud. Općenito, okružni sudovi su nadležni za odlučivanje o građanskim predmetima u prvom stupnju (članak 12. Zakona o parničnom postupku). U određenim stvarima utvrđenima zakonom, regionalni sudovi odlučuju u svojstvu prvostupanjskih sudova (članak 31. Zakona o parničnom postupku). Temeljni je kriterij za određivanje nadležnosti suda priroda stvari.

Temelj su sudskog postupka rasprave pred prvostupanjskim sudovima. O svakoj stvari najprije mora odlučiti prvostupanjski sud. Okolnosti u trenutku početka postupka, tj. na dan dostavljanja tužbenog zahtjeva / zahtjeva za pokretanje postupka sudu ključne su za određivanje stvarne nadležnosti. Promjena okolnosti tijekom postupka nema utjecaja na već utvrđenu stvarnu nadležnost.

Postojanje stvarne nadležnosti jedan je od temeljnih postupovnih uvjeta koji se odnose na sud. Sud ispituje je li on ispunjen po službenoj dužnosti u svim fazama postupka i u svim stupnjevima, stoga se ne treba podnositi prigovor na nepostojanje stvarne nadležnosti. Ako sud smatra da nema stvarnu nadležnost, obavezan je prenijeti predmet drugom stvarno nadležnom sudu. Sud obavješćuje tužitelja / podnositelja zahtjeva. Ako je tužbeni zahtjev / zahtjev za pokretanje postupka već dostavljen tuženiku, sud isto tako mora obavijestiti tu stranku o tome da je prenio predmet stvarno nadležnom sudu. Spor u pogledu stvarne nadležnosti može nastati samo između okružnog i regionalnog suda, s obzirom na to da Vrhovni sud (*Najvyšší súd*) ne može imati stvarnu nadležnost u postupku u prvom stupnju. O sporu u pogledu stvarne nadležnosti između okružnog i regionalnog suda odlučivat će Vrhovni sud koji je nadređen obama sudovima u odlučivanju o nadležnosti.

2.1 Postoji li razlika između nižih i viših redovnih građanskih sudova (npr. okružnih sudova kao nižih sudova i regionalnih sudova kao viših sudova), a ako postoji, koji je sud nadležan za moj predmet?

Pravosudni sustav Slovačke ima trostupanjski sudski sustav: okružni sudovi, regionalni sudovi i Vrhovni sud. Okružni sudovi nadležni su za odlučivanje u građanskim predmetima u prvom stupnju (članak 12. Zakona o parničnom postupku). Regionalni sudovi imaju drugostupanjsku nadležnost, što znači da će o žalbama na odluke okružnih sudova uvijek odlučivati regionalni sudovi. Iznimka su sporovi koji proizlaze iz apstraktnih preispitivanja u stvarima koje se odnose na potrošače kad regionalni sudovi (regionalni sud u Bratislavi, regionalni sud u Banskjoj Bistrici i regionalni sud u Košicama) odlučuju u svojim okruzima kao prvostupanjski sudovi (članak 31. Zakona o parničnom postupku).

2.2 Mjesna nadležnost (je li sud u gradu A ili gradu B nadležan za moj predmet?)

Mjesna nadležnost uređena je Zakonom o parničnom postupku i Zakonom o izvanparničnom postupku (*Civilný mimosporový poriadok*). U odredbama o mjesnoj nadležnosti određuje se koji bi prvostupanjski sud, tj. koji točno sud, od svih stvarno nadležnih sudova, trebao odlučiti o određenom predmetu. Primjenjivim pravnim uređenjem razlikuju se opća mjesna nadležnost i posebna mjesna nadležnost. Posebna mjesna nadležnost ima prednost pri određivanju mjesne nadležnosti suda. Ako nadležnost nije određena upotrebom te metode, primjenjuje se opća mjesna nadležnost. Mjesna nadležnost isto tako može biti i neobvezna (alternativna/fakultativna) ili isključiva. Ako je mjesna nadležnost neobvezna, tužitelj može odabrati hoće li podnijeti zahtjev redovnom sudu tuženika ili drugom sudu navedenom u Zakonu o parničnom postupku. Kad je mjesna nadležnost isključiva, predmeti se navode kad je nadležan sud koji nije redovni sud tuženika. To znači da će određeni sud biti nadležan neovisno o tome je li drugi sud redovni sud tuženika te neovisno o mogućnosti odabira suda po vlastitom nahođenju u određenoj stvari.

2.2.1 Osnovno pravilo mjesne nadležnosti

Parnice

U skladu s odredbama Zakona o parničnom postupku, redovni sud tuženika uvijek će imati mjesnu nadležnost osim ako je propisano drukčije (članak 13. Zakona o parničnom postupku).

Redovni sud fizičke osobe sud je u čijem se okrugu nalazi stalno boravište te fizičke osobe (članak 14. Zakona o parničnom postupku).

Redovni sud pravnog subjekta sud je u čijem se okrugu nalazi sjedište pravnog subjekta (članak 15. stavak 1. Zakona o parničnom postupku). Redovni sud inozemnog pravnog subjekta sud je u čijem se okrugu nalazi podružnica inozemnog pravnog subjekta u Slovačkoj Republici (članak 15. stavak 2. Zakona o parničnom postupku).

Ako se redovni sud ne može tako odrediti, redovni sud bit će sud u čijem je okrugu posljednje stalno boravište fizičke osobe ili sjedište pravnog subjekta u Slovačkoj Republici; ako takav sud ne postoji, nadležan je sud u čijem je okrugu imovina dotične osobe (članak 16. Zakona o parničnom postupku).

Redovni sud države sud je u čijem je okrugu nastala okolnost iz koje je proizašla tužba (članak 17. Zakona o parničnom postupku).

Izvanparnične stvari

U izvanparničnim stvarima (članak 3. Zakona o izvanparničnom postupku) mjesno je nadležan sud koji je određen Zakonom. Ako se mjesna nadležnost ne može odrediti na taj način, mjesno je nadležan redovni sud tužitelja.

2.2.2 Iznimke u odnosu na osnovno pravilo

2.2.2.1 Kada mogu odabrati između suda u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila) i drugog suda?

Alternativna nadležnost (neobvezno odabrana nadležnost) odražava pravo tužitelja na odabir suda koji je nadležan u skladu s člankom 19. Zakona o parničnom postupku umjesto tuženikova redovnog suda. Osim općeg suda tuženika, mjesnu nadležnost ima i sud u čijem je okrugu:

- tuženikovo mjesto rada, u skladu s njegovim ugovorom o radu;
- nastala okolnost iz koje proizlazi zahtjev za naknadu štete;
- podružnica tuženika koji je pravni subjekt, ako se spor odnosi na tu podružnicu;
- stalno boravište tužitelja koji je potrošač, ako se spor odnosi na potrošača ili ako se postupak odnosi na sporove povezane s potrošačkom arbitražom;
- stalno boravište ili sjedište tužitelja ili, u slučaju inozemnog pravnog subjekta, organizacijska jedinica tužitelja u slučaju spora koji se odnosi na suzbijanje diskriminacije.

2.2.2.2 Kada moram odabrati neki drugi sud, a ne onaj u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila)?

Isključiva nadležnost u **parnicama** podrazumijeva obvezu tužitelja da odabere sud koji je nadležan u skladu s člankom 20. Zakona o parničnom postupku umjesto redovnog suda tuženika. To znači da će, u sljedećim slučajevima, mjesna nadležnost za odlučivanje u postupcima pripasti sudu:

- u čijem je okrugu nekretnina, u sporu koji se odnosi na stvarno pravo na nekretnini;
- u čijem se okrugu provodi postupak nasljeđivanja, u sporu koji se odnosi na postupak nasljeđivanja;
- na kojem se provodi postupak ovrhe, ako je spor nastao iz posebne naravi postupka;
- na kojem se provodi stečajni postupak ili postupak restrukturiranja, ako je spor nastao iz posebne naravi postupka, uz iznimku postupka koji se odnosi na raspodjelu nedjeljive bračne imovine;

(e) u čijem je okrugu mjesto arbitraže, ako se postupak odnosi na sporove koji su povezani s arbitražnim postupkom, uz iznimku potrošačke arbitraže; ako je mjesto arbitraže izvan Slovačke, za odlučivanje o predmetu bit će nadležan sud u čijem je okrugu tuženikovo stalno boravište ili, ako je riječ o inozemnom pravnom subjektu, adresa sjedišta ili organizacijske jedinice; ako tuženik u Slovačkoj nema stalno boravište ni sjedište ili organizacijsku jedinicu, ako je riječ o inozemnom pravnom subjektu, za odlučivanje o predmetu nadležan je sud u mjestu stalnog boravišta tužitelja ili, ako je riječ o inozemnom pravnom subjektu, njegova sjedišta ili organizacijske jedinice.

Isključiva nadležnost u **izvanparničnim predmetima** znači da je umjesto redovnog suda nadležan sljedeći sud:

U postupcima koji se odnose na **razvod braka bračnog para** mjesnu nadležnost ima sud u čijem je okrugu bilo posljednje zajedničko boravište bračnog para, pod uvjetom da barem jedno od njih još uvijek boravi u tom okrugu. U suprotnom mjesnu nadležnost ima redovni sud bračnog druga koji nije podnio zahtjev. Ako se sudska nadležnost ne može odrediti na taj način, nadležan će biti tužitelj redovni sud (članak 92. Zakona o izvanparničnom postupku).

U postupcima koji se odnose na **utvrđivanje valjanosti ili ništavnosti braka** mjesnu nadležnost ima sud u čijem je okrugu posljednje zajedničko boravište bračnog para, pod uvjetom da barem jedan od njih još uvijek boravi u tom okrugu. U suprotnom mjesnu nadležnost ima redovni sud bračnog druga koji nije podnio zahtjev. Ako se sudska nadležnost ne može odrediti na taj način, nadležan će biti redovni sud jednog od bračnih drugova (članak 101. Zakona o izvanparničnom postupku).

U predmetima koji se odnose na **sudsku zaštitu maloljetnika** mjesnu nadležnost ima sud u čijem je okrugu boravište maloljetnika utvrđeno sporazumom njegovih roditelja ili na neki drugi način u skladu sa zakonom na početku postupka (članak 112. stavak 1. Zakona o izvanparničnom postupku).

U predmetima koji se odnose na **posvojenje** mjesnu nadležnost ima sud u čijem je okrugu boravište djeteta utvrđeno sporazumom njegovih roditelja ili na neki drugi način u skladu sa zakonom na početku postupka. Ako takav sud ne postoji, nadležnost za odlučivanje o predmetu ima sud u čijem okrugu dijete boravi (članak 136. Zakona o izvanparničnom postupku).

U postupcima koji se odnose na **pravnu i poslovnu sposobnost** mjesnu nadležnost ima sud u čijem je okrugu boravište osobe o čijoj je sposobnosti riječ (članak 232. Zakona o izvanparničnom postupku).

U postupcima koji se odnose na **dopuštenost prijema i zadržavanja osobe u zdravstvenoj ustanovi** mjesnu nadležnost ima sud u čijem se okrugu nalazi zdravstvena ustanova (članak 252. Zakona o izvanparničnom postupku).

U postupcima koji se odnose na **imenovanje skrbnika** mjesnu nadležnost ima sud u čijem je okrugu boravište dotične fizičke osobe; ako takav sud ne postoji, onda sud u čijem je okrugu imovina te fizičke osobe (članak 273. Zakona o izvanparničnom postupku).

U postupcima koji se odnose na **proglašenje smrti** mjesnu nadležnost ima redovni sud osobe koju se proglašava mrtvom (članak 220. Zakona o izvanparničnom postupku).

U postupcima koji se odnose na **nasljeđivanje** mjesnu nadležnost ima sud u čijem je okrugu:

(a) stalno boravište oporučitelja u trenutku njegove smrti;

(b) smještena imovina oporučitelja, osim ako je nadležnost utvrđena u skladu s točkom (a);

(c) oporučitelj preminuo, osim ako je nadležnost utvrđena u skladu s točkom (a) ili (b) (članak 158. Zakona o izvanparničnom postupku).

U naknadnom postupku nasljeđivanja, mjesnu nadležnost ima sud koji je zaključio postupak nasljeđivanja (članak 159. Zakona o izvanparničnom postupku). Ako radnju maloljetnika koji je nasljednik mora odobriti sud u pogledu postupka nasljeđivanja, sud pred kojim se odvija postupak nasljeđivanja nadležan je za odobrenje pravne radnje (članak 160. stavak 1. Zakona o izvanparničnom postupku).

U postupcima koji se odnose na **javnobilježničko skrbništvo** mjesnu nadležnost ima sud u čijem je okrugu sjedište javnog bilježnika u čijem su skrbništvu novac, predmeti ili vrijednosni papiri (članak 334. Zakona o izvanparničnom postupku).

U postupcima koji se odnose na **sudsku zamjenu izgubljenih vrijednosnih papira koje je izdala banka ili podružnica inozemne banke** mjesnu nadležnost ima sud u čijem je okrugu sjedište banke ili podružnica inozemne banke. U suprotnom redovni sud tužitelja nadležan je u postupku koji se odnosi na sudsku zamjenu dokumenta. Ako tužitelj nema redovni sud u Slovačkoj, nadležan je sud u čijem je okrugu mjesto plaćanja (članak 311. Zakona o izvanparničnom postupku).

2.2.2.3 Mogu li stranke same dodijeliti nadležnost sudu koji inače ne bi bio nadležan?

Ne.

3 Ako je predmet u nadležnosti specijaliziranih sudova, kako doznati kojem se sudu moram obratiti?

Nadležnost specijaliziranih sudova utvrđena je u člancima 22.–33. Zakona o izvanparničnom postupku, konkretno, postoje specijalizirani sudovi koji su nadležni za:

(a) postupke s mjenicama i čekovima;

(b) radne sporove;

(c) stečajne postupke i postupke restrukturiranja;

(d) sporove koji se odnose na industrijsko vlasništvo;

(e) sporove u pogledu nepoštenog tržišnog natjecanja i autorskog prava;

(f) sporove koji proizlaze iz gospodarskog natjecanja;

(g) sporove koji se odnose na arbitražni postupak;

(h) sporove koji proizlaze iz burzovnih ugovora;

(i) sporove koji se odnose na utvrđivanje nevaljanosti sporazuma, ugovora o koncesiji za radove ili okvirnog sporazuma;

(j) sporove koji proizlaze iz opće procjene potrošačkih stvari;

(k) sporove koji se odnose na naknadu nuklearne štete;

(l) stvari koje se odnose na zaštitne mjere u građanskim stvarima izrečene u drugoj državi članici EU-a.

Posljednji put ažurirano: 14/01/2019

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Nadležnost - Finska

1 Moram li tužbu podnijeti redovnom građanskom sudu ili specijaliziranom sudu (npr. sudu za radne sporove)?

U Finskoj, građanske predmete rješavaju redovni sudovi. Specijalizirani sudovi općenito su ili drugostupanjski ili odlučuju u ostalim predmetima, osim onih koje podnose građani pojedinci.

2 Ako je predmet u nadležnosti redovnih građanskih sudova (odnosno ako ti sudovi imaju odgovornost za takve predmete), kako doznati kojem sudu treba podnijeti tužbu?

2.1 Postoji li razlika između nižih i viših redovnih građanskih sudova (npr. okružnih sudova kao nižih sudova i regionalnih sudova kao viših sudova), a ako postoji, koji je sud nadležan za moj predmet?

Prvostupanjski redovni sud u građanskim predmetima u Finskoj je okružni sud (*käräjäoikeus*). Žalbeni sudovi (*hovioikeus*) u načelu djeluju kao drugostupanjski sudovi.

2.2 Mjesna nadležnost (je li sud u gradu A ili gradu B nadležan za moj predmet?)

2.2.1 Osnovno pravilo mjesne nadležnosti

Glavno je pravilo da se predmeti podnose prvostupanjskom redovnom sudu prema mjestu prebivališta tuženika. To se odnosi i na slučajeve kada je tuženik pravna osoba. Tek manji broj predmeta rješava se drugdje.

2.2.2 Iznimke u odnosu na osnovno pravilo

2.2.2.1 Kada mogu odabrati između suda u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila) i drugog suda?

To je moguće u sljedećim predmetima:

Predmeti u vezi s razvodom braka, prestankom zajedničkog života, valjanosti braka ili podjelom imovine u svim okolnostima osim u slučaju smrti bračnog druga, mogu se podnijeti prvostupanjskom sudu u sudskom okrugu u kojem bilo koji od bračnih drugova ima prebivalište ili boravište.

Predmeti u vezi s poslovanjem podružnice, odjela, predstavništva ili drugog takvog mjesta poslovanja pravne osobe ili mjesta poslovanja trgovca pojedinca u kojem je tuženik navedena pravna osoba ili trgovac pojedinac, mogu se također podnijeti prvostupanjskom sudu u sudskom okrugu u kojem se nalazi mjesto poslovanja odnosno poduzeća.

Tužbu koju podnosi potrošač protiv trgovca na temelju zakonodavstva o zaštiti potrošača može također saslušati prvostupanjski sud u sudskom okrugu u kojem odnosni potrošač ima prebivalište ili boravište.

Trgovački sud (*markkinaoikeus*) djeluje kao prvostupanjski sud za sporove, zahtjeve i tužbe u vezi s industrijskim pravima i autorskim pravima.

Predmeti u vezi s ugovorima o radu također se mogu podnijeti prvostupanjskom sudu u sudskom okrugu u kojem se uobičajeno obavlja posao uređen predmetnim ugovorom. U slučajevima u kojima se posao uglavnom ne obavlja unutar istog sudskog okruga, tužbu koju podnese zaposlenik protiv svojeg poslodavca može također rješavati prvostupanjski sud u sudskom okrugu u kojem poslodavac ima svoje mjesto poslovanja.

Predmeti u vezi s naknadama koje nisu utemeljene na ugovoru mogu se također podnijeti prvostupanjskom sudu u sudskom okrugu u kojem djelovanje ili propust uzrokuju tužbu do koje je došlo ili uslijed kojeg je nastala posljedična šteta. Prethodno navedene vrste predmeta mogu se također podnijeti prvostupanjskom sudu u sudskom okrugu u kojem tužitelj ima prebivalište ili boravište ako je tužba utemeljena na Zakonu o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila (*liikennevakuutuslaki*), Zakonu o osiguranju pacijenata od ozljede (*potilasvahinkolaki*), Zakonu o odgovornosti za proizvode (*tuotevastuulaki*), Zakonu o osiguranju od štete za okoliš (*laki ympäristövahinkovakuutuksesta*) ili Zakonu o odgovornosti za željeznički promet (*raide liikennevastuulaki*).

Predmeti u vezi s nepokretnom imovinom također se mogu podnijeti prvostupanjskom sudu u sudskom okrugu u kojem je nepokretna imovina smještena.

Predmeti u vezi s uzdržavanjem mogu se također podnijeti prvostupanjskom sudu u sudskom okrugu u kojem tužitelj ili korisnik uzdržavanja imaju prebivalište.

U međunarodnim predmetima mogu se primijeniti pravila utvrđena uredbama EU-a ili međunarodnim ugovorima.

2.2.2.2 Kada moram odabrati neki drugi sud, a ne onaj u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila)?

Nadležni sud neće uvijek biti sud mjesta prebivališta tuženika. Primjerice:

Predmeti u vezi s utvrđivanjem očinstva moraju se podnijeti prvostupanjskom sudu u sudskom okrugu u kojem majka ili dijete imaju prebivalište ili boravište.

Predmeti u vezi s oduzimanjem očinstva moraju se podnijeti prvostupanjskom sudu u sudskom okrugu u kojem dijete ima prebivalište.

Predmeti u vezi sa skrbništvom nad djetetom i pravom pristupa moraju se podnijeti prvostupanjskom sudu u sudskom okrugu u kojem dijete ima prebivalište.

Predmeti u vezi s izvršenjem skrbništva i naloga za pravo pristupa moraju se podnijeti prvostupanjskom sudu u sudskom okrugu u kojem dijete ili tuženik ima prebivalište ili u mjestu gdje bilo koji od njih privremeno borave.

Predmeti u vezi s imenovanjem skrbnika ili prestanka skrbništva ili ograničenja pravne sposobnosti ili ukidanja ili izmjene takvih ograničenja moraju se podnijeti prvostupanjskom sudu u okrugu u kojem osoba čija se pravna sposobnost ograničava ima prebivalište.

Predmeti u vezi s potvrdom posvajanja moraju se podnijeti prvostupanjskom sudu u sudskom okrugu u kojem posvojitelj ima prebivalište ili boravište.

Predmeti u vezi s nasljeđivanjem i imovinom moraju se podnijeti prvostupanjskom sudu u sudskom okrugu u kojem je pokojnik imao prebivalište ili boravište.

2.2.2.3 Mogu li stranke same dodijeliti nadležnost sudu koji inače ne bi bio nadležan?

U građanskim predmetima (ali ne i u izvanparničnim postupcima) zainteresirane stranke mogu, pod određenim uvjetima, izabrati sud koji nije uobičajeno nadležan sud (prvostupanjski sud).

Pravo potrošača, zaposlenika ili osoba koje potražuju ili primaju uzdržavanje na podnošenje tužbi pred sudom određenim Zakonom o sudskom postupku (*oikeudenkäymiskaari*) ne može biti ograničeno ugovorima koji određuju nadležnost osim u slučajevima u kojima do takvih dogovora dođe nakon nastanka spora.

Ugovori kojima se određuje nadležnost moraju biti u pisanom obliku i mogu biti ograničeni na pojedinačne sporove ili obuhvaćati naknadne sporove nastale zbog posebnog pravnog odnosa.

3 Ako je predmet u nadležnosti specijaliziranih sudova, kako doznati kojem se sudu moram obratiti?

Trgovački sud djeluje kao prvostupanjski sud za sporove, zahtjeve i pritužbe u vezi s industrijskim pravima i autorskim pravima. U protivnom, sustav posebnih sudova u Finskoj primjenjuje se samo za sporove u izuzetnim okolnostima.

Poveznice

Finski sudovi

Posljednji put ažurirano: 02/03/2018

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Nadležnost - Švedska

1 Moram li tužbu podnijeti redovnom građanskom sudu ili specijaliziranom sudu (npr. sudu za radne sporove)?

Građanske sporove obično rješava opći sud. Predmet se mora pokrenuti pred nadležnim okružnim sudom („tingsrätt”).

Postoje dva posebna suda koja rješavaju određene vrste građanskih predmeta, odnosno Radni sud („*Arbetsdomstolen*”) i Trgovački sud („*Marknadsdomstolen*”). Postoje i određene vrste okružnih sudova koji rješavaju posebne vrste predmeta. Podaci o nadležnosti tih sudova mogu se naći u [3. pitanju u nastavku](#).

Više podataka o općim sudovima dostupno je [ovdje](#), i o posebnim sudovima [ovdje](#).

Neke građanskopravne sporove rješavaju tijela koja nisu pravi sudovi. Korištenjem pojednostavljenog postupka u kontekstu skraćenog postupka, službe za izvršenje mogu od stranke zatražiti plaćanje ili poduzimanje drugih koraka. Odluke koje donose ta tijela mogu se osporiti pred okružnim sudom. Određene vrste sporova koji se odnose na najam ili zakup rješavaju sudovi za pitanja najma („hyresnämnder”) ili sudovi za zakupe („arrendenämnder”).

2 Ako je predmet u nadležnosti redovnih građanskih sudova (odnosno ako ti sudovi imaju odgovornost za takve predmete), kako doznati kojem sudu treba podnijeti tužbu?

2.1 Postoji li razlika između nižih i viših redovnih građanskih sudova (npr. okružnih sudova kao nižih sudova i regionalnih sudova kao viših sudova), a ako postoji, koji je sud nadležan za moj predmet?

Gotovo sve građanske predmete prvo rješava najniži sud, okružni sud („tingsrätt”).

2.2 Mjesna nadležnost (je li sud u gradu A ili gradu B nadležan za moj predmet?)

2.2.1 Osnovno pravilo mjesne nadležnosti

Postupak se u načelu pokreće u mjestu prebivališta tuženika. Smatra se da fizička osoba ima prebivalište u mjestu gdje je unesena u popis stanovništva. Švedska porezna uprava („Skatteverket”) može dostaviti podatke o tome gdje je osoba upisana u popis stanovništva (tel: +46 (0)8 56 48 51 60). Za pravne se to osobe obično smatra registriranim sjedištem.

Postupak pred švedskim sudom moguće je pokrenuti čak i ako osoba ne živi u Švedskoj. Ako tuženik nema prebivalište, postupak se može pokrenuti tamo gdje ta osoba ima boravište ili, u nekim slučajevima, tamo gdje je posljednje živjela ili boravila. U nekim se građanskim sporovima postupak može pokrenuti u Švedskoj čak i ako tuženik ima prebivalište u inozemstvu. Za određivanje nadležnosti od ključne je važnosti imaju li imovinu u Švedskoj i jesu li sklopili sporazum u Švedskoj.

U međunarodnim je predmetima važno zapamtiti da se švedske odredbe o nadležnosti sudova mogu primjenjivati samo tamo gdje postoji švedska nadležnost. U većini slučajeva postoji švedska nadležna ako švedski sud ima nadležnost u skladu s nacionalnim odredbama o nadležnosti sudova. U tom je kontekstu važno uzeti u obzir i međunarodne sporazume koji se mogu primjenjivati. Među njima su najvažniji Uredba Bruxelles I., Konvencija iz Bruxellesa i Konvencija iz Lugana, kojima se uređuje nadležnost sudova u slučajevima kada tuženik ima prebivalište u državi koja je obuhvaćena Uredbom ili konvencijama. U njima se posebice upućuje i na to da se osnova za nadležnost prema kojoj se postupak za obvezu plaćanja može pokrenuti gdje tuženik ima imovinu ne može primjenjivati na osobu koja ima prebivalište u državi članici ili državi stranci Konvencije.

2.2.2 Iznimke u odnosu na osnovno pravilo

2.2.2.1 Kada mogu odabrati između suda u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila) i drugog suda?

Postoji niz pravila o nadležnosti u skladu s kojima se postupak može pokrenuti i pred drugim sudom osim suda u mjestu prebivališta tuženika. U raznim međunarodnim sporazumima, kao što su Uredba Bruxelles I. i konvencije iz Bruxellesa i Lugana, također postoje pravila o sukobu nadležnosti.

Najvažnija su švedska pravila o sukobu nadležnosti sljedeća:

Osoba koja je pretrpjela štetu može pokrenuti sudski postupak na mjestu gdje je počinjena štetna radnja ili gdje je nastala šteta. Ta se odredba u načelu ne primjenjuje u slučaju povrede ugovora. Postupak za naknadu štete kao posljedica kaznenog djela može se pokrenuti u vezi s kaznenim progonom kaznenog djela.

Potrošači mogu pokrenuti postupak protiv trgovca pred vlastitim sudom u trgovačkim sporovima male vrijednosti.

Postupci koji se odnose na obvezu plaćanja na temelju ugovora mogu se u nekim slučajevima pokrenuti u mjestu gdje je sklopljen ugovor. S druge strane, u švedskom pravu ne postoje odredbe kojima se nadležnost prenosi na sud u mjestu gdje će biti izvršen ugovor.

U nekim se slučajevima postupak protiv trgovca u slučaju spora koji je nastao u vezi s poslovnom djelatnošću može pokrenuti u mjestu poslovanja.

Postupci u vezi sa skrbništvom, pravima stanovanja i posjećivanja obično se pokreću u mjestu gdje dijete ima prebivalište (vidi i odjeljak o roditeljskoj odgovornosti – Švedska).

Postupci koji se odnose na alimentaciju obično se pokreću pred sudom u mjestu prebivališta tuženika, ali sporovi za dokazivanje očinstva, bračni sporovi i sporovi o roditeljskoj odgovornosti (skrbništvo nad djecom i stanovanje djece) mogu se voditi i pred drugim sudom.

2.2.2.2 Kada moram odabrati neki drugi sud, a ne onaj u mjestu u kojem tuženik živi (sud određen primjenom osnovnog pravila)?

Švedsko pravo sadržava niz pravila o isključivoj nadležnosti u skladu s kojima se postupak mora pokrenuti pred određenim sudom. U različitim međunarodnim sporazumima, kao što su Uredba Bruxelles I. i konvencije iz Bruxellesa i Lugana, također postoje pravila o isključivoj nadležnosti. Ako se predmet obuhvaćen jednim od tih pravila pokrene pred sudom koji nije onaj koji ima isključivu nadležnost, tom sudu nije dopušteno voditi postupak.

Najvažnija su švedska pravila o isključivoj nadležnosti sljedeća:

Većina sporova iz područja imovinskog prava mora se rješavati pred sudom u mjestu gdje se nalazi imovina.

Neki sporovi koji se odnose na imovinu moraju se rješavati na imovinskom sudu („fastighetsdomstol”) ili na sudu za pitanja najma ili zakupa („hyresnämnd” ili „arrendenämnd”). To opet ovisi o tome gdje se nalazi imovina.

Predmeti iz područja nasljednog prava moraju se rješavati na sudu u mjestu gdje je živio pokojnik.

Bračne sporove i sporove o podjeli imovine između bračnih drugova mora rješavati sud u mjestu u kojem živi jedna od stranaka.

Ako spor mora rješavati Radni sud („Arbetsdomstolen”) ili Trgovački sud („Marknadsdomstolen”), postupak nije moguće pokrenuti pred općim sudom u mjestu prebivališta tuženika.

Za većinu sporova iz područja okolišnog prava, pomorskog prava i prava intelektualnog vlasništva, postoje posebna pravila kojima se prenosi nadležnost na samo jedan sud.

Švedski žalbeni sud („Svea hovrätt”) ima isključivu nadležnost za rješavanje žalbi o izvršenju odluka stranih sudova.

2.2.2.3 Mogu li stranke same dodijeliti nadležnost sudu koji inače ne bi bio nadležan?

Stranke mogu sklopiti sporazum u skladu s kojim spor može ili mora rješavati određeni sud. Taj se sporazum naziva sporazumom o proširenju nadležnosti i mora biti sastavljen u pisanom obliku. Sporazum može značiti da isključivu nadležnost ima jedan sud. Također se moguće dogovoriti da će nadležnost imati neki drugi sud osim onoga predviđenog u uobičajenim pravilima. Stranke mogu odrediti i nadležnost više od jednog suda.

Sud za koji su stranke odredile da ima nadležnost u načelu mora prihvatiti predmet. Međutim, to se ne primjenjuje ako sporazum nije u skladu s pravilima o isključivoj nadležnosti. Ako jedna od stranaka tvrdi da je sporazum o proširenju nadležnosti nevažeći, sud mora preispitati navod, uslijed čega možda neće imati nadležnost.

Sud koji inače ne bi imao nadležnost može imati nadležnost ako tuženik ne bude tvrdio da se predmet vodi pred krivim sudom (to se naziva „prešutnom odgovodom”). Međutim, to nije tako ako se primjenjuju pravila o isključivoj nadležnosti. Sud mora razmotriti to pitanje po vlastitom nahođenju. Međutim sud neće automatski preispitati pitanje pokreće li se postupak protivno glavnom pravilu, pravilima o sukobu nadležnosti ili sporazumu o proširenju nadležnosti.

Tvrđnju o nenadležnosti suda potrebno je iznijeti čim stranke daju izjavu u predmetu. Međutim, ako tuženik ne da izjavu i sud mora donijeti presudu iz ogluhe, sud mora preispitati pitanje nadležnosti.

3 Ako je predmet u nadležnosti specijaliziranih sudova, kako doznati kojem se sudu moram obratiti?

Postoje dva posebna suda koja rješavaju građanske sporove. To su Radni sud („Arbetsdomstolen”) i Trgovački sud („Marknadsdomstolen”). Radni sud rješava radne sporove, odnosno sporove između poslodavca i zaposlenika. Trgovački sud rješava sporove u vezi s pravnom tržišnog natjecanja i marketinga. Određeni okružni sudovi („tingsrätter”) rješavaju određene vrste građanskih predmeta. Među švedskim okružnim sudovima postoji i pet zemljišnih i okolišnih sudova („mark- och miljöödomstolar”). Ti sudovi rješavaju predmete iz područja prava okoliša i predmete koji se odnose na izvlaštenje i parcelaciju. Pomorske predmete rješava sedam okružnih sudova koji su pomorski sudovi („sjörättsdomstolar”). Postoje posebna pravila o sporovima iz prava intelektualnog vlasništva, posebno o sporovima u vezi s patentima, za koje isključivu nadležnost ima okružni sud u Stockholmu („Stockholms tingsrätt”).

Posljednji put ažurirano: 03/07/2014

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.